

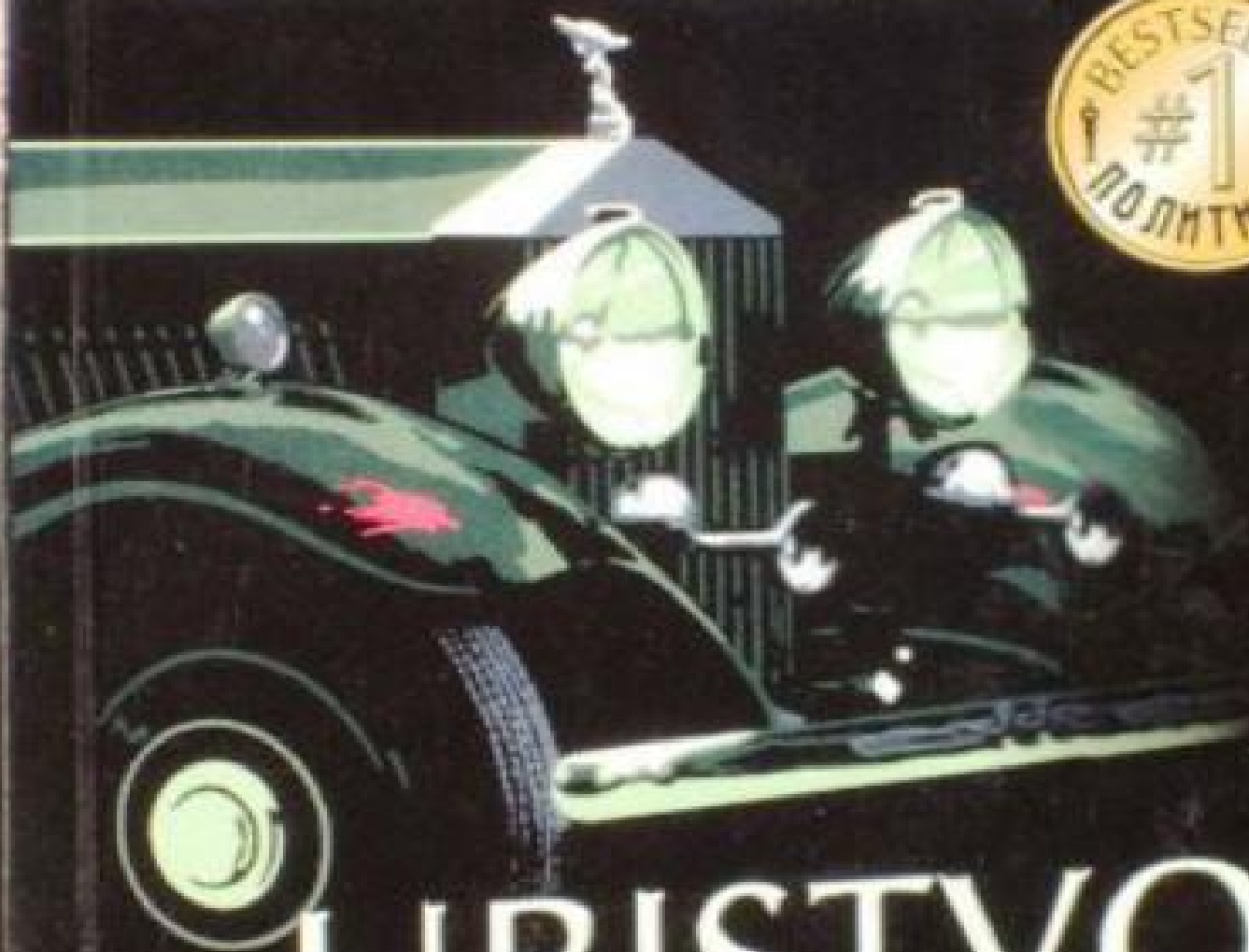
AKR

AGATA KRISTI

BIBLIOTEKA BESTSELER

UBISTVO JE LAKO

UBISTVO
JE LAKO

Ubistvo je lako

(Murder is easy)

Agatha Christie

1. Povratak u Englesku

Engleska!

Engleska nakon svih tih godina!

Hoće li mu se svidjeti?

Luke Fitzwilliam postavio si je to pitanje dok je preko mostića silazio s broda na dok. Pitanje mu je bilo prisutno negdje u pozadini mozga čitavo vrijeme dok je čekao na carini. Iznenada mu je ponovno sinulo nakon što se smjestio u vlak.

Engleska na odlasku bila je nešto posve drugo. Dovoljno novca za potrošiti, nekoliko starih prijatelja koje je valjalo potražiti, sastanci s ostalima poput njega -bezbrižni ugođaj "Pa, neće to dugo potrajati. Najbolje bi bilo da uživam! Uskoro ću se vratiti."

Međutim, sada povratak više nije bio upitan. Više neće biti vrućih i zagušljivih noći, zasljepljujućeg sunca i tropske ljepote bujne vegetacije, usamljenih večeri provedenih u čitanju i ponovnom čitanju starih primjeraka *The limesa*.

Vratio se u Englesku, umirovljen sa svim počastima, s nešto vlastitih sredstava, gospodin s mnogo vremena na raspolaganju. Sto li će sada raditi?

Engleska! Engleskajednog lipanjskog dana, sa sivim nebom i snažnim vjetrom. U takvim se okolnostima nije doimala nimalo gostoljubivo! A tek ljudi! Zaboga, ljudi! Gomile njih, lica sivih poput neba -napetih, zabrinutih lica. I kuće, iznikle posvuda poput gljiva. Ružne malene kućice! Odvratne malene kućice! Kokošinji u imponantnom stilu po cijelom kraju!

Luke Fitzwilliam s naporom je odvratio pogled od krajolika s onu stranu prozora vagona i posvetio se pomnom čitanju novina koje je

upravo kupio. The Timesu, TheDaily Clarionu i Punchu.

Počeo je s Daily Clarionom. Čitave su novine bile posvećene Epsomu.

Luke je pomislio: "Šteta što nismo stigli jučer. Nisam gledao utrku u Epsomu još od svoje devetnaeste godine."

Izabrao je jednog od ponuđenih konja, pa je sada htio potražiti što je Clarionov dopisnik s trkališta mislio o njegovim izgledima. Njegov je izabranik bio otpisan u jednoj jedinoj rečenici.

"Što se tiče ostalih, nije vjerojatno da će se Jujube II, Markova Milja, Santony i Jerry Bov dobro plasirati. Sretni autsajder je..."

No, Luke nije obraćao pozornost na sretnog autsajdera. Pogled mu je pao na izvješće iz kladionice. Jujube II bio je označen sa skromnih 40 naprama 1.

Bacio je pogled na svoj ručni sat. Petnaest do četiri. "No", pomislio je. "Sad je kasno." I požalio je što se nije okladio na Clarigolda, koji je bio drugi favorit.

Potom je otvorio The Times i zadubio se u ozbiljnije stvari.

Međutim, ne zadugo, jer je pukovnik opasna izgleda u suprotnom kutu bio toliko razbješnjen onim što je pročitao, da je morao podijeliti svoje ogorčenje sa svojim suputnikom. Prošlo je punih pola sata prije nego što se pukovnik umorio od izricanja svog mišljenja o "onim prokletim komunističkim agitatorima, gospodine."

Pukovnik je naposljetku utihnuo i zaspao otvorenih usta. Ubrzo nakon toga, vlak je usporio i zaustavio se. Luke je pogledao kroz prozor. Nalazili su se na prostranom praznom kolodvoru s mnoštvom perona. Nešto dalje na peronu ugledao je kiosk s tiskom na kojemu je bio nalijepljen plakat: REZULTATI DERBI UTRKE.

Luke je otvorio vrata, iskočio van i potrčao prema kiosku. Trenutak kasnije sa širokim je osmijehom zurio u nekoliko umrljanih redaka u rubrici za posljednje vijesti.

Rezultat utrke

JUJUBE II

MAZEPPA

CLARGOLD

Luke se široko osmjehnuo. Dodatnih stotinu funti za potrošiti! Dobri stari Jujube II, kojega su tako prezirno odbacili svi Kladioničari.

Presavio je novine, još uvijek se smiješeći, i osvrnuo se - kako bi ugledao prazninu. U uzbuđenju zbog pobjede Jujubea II, nije primijetio kad se vlak iskrao iz stanice.

"Kada je dovraga otišao taj vlak?" upitao je nosača natmurena izgleda.

Ovaj mu je odgovorio:

"Koji vlak? Ovdje nije bilo nikakvog vlaka još od 15.14."

"Upravo sadaje ovdje bio vlak. Ja sam izišao iz njega. Onaj ekspresni vlak koji ima vezu s brodom."

Nosač mu je mrko odgovorio:

"Taj vlak ne staje nigdje do Londona."

"Ali stao je", uvjeravao ga je Luke. "Ja sam izišao iz njega."

"Ne staje nigdje do Londona", ponovio je nosač tvrdoglavo.

"Stao je točno na ovom peronu i ja sam izišao iz njega, ponavljam vam."

Suočen s činjenicama, nosač je promijenio priču.

"Niste to trebali učiniti", rekao je prijekorno. "Ne staje ovdje."

"Ali stao je."

"To je bilo samo zbog signala, eto što. Signala koji mu je zatvorio prolaz. Nije 'stao' kako vi to mislite."

"Nisam tako dobar u razlučivanju tih suptilnih razlika kao vi", rekao je Luke. "Ono što me zanima jest što mi je sada činiti?"

Nosač, pomalo spor čovjek, prijekorno mu je ponovio: "Niste trebali izlaziti."

"To priznajem", rekao je Luke. "Pogreškaje učinjena, i tu nema povratka - ma kako gorko plakali, ne možemo vratiti dane prošlosti - da citiramo Gavrana - sudbine prst piše; kada napiše, ide dalje; i tako dalje i tako bliže. Ono što pokušavam reći jest, što mi vi, čovjek koji ima iskustva s uslugama željeznice, savjetujete da sada učinim?"

"Pitate me što biste trebali učiniti?"

"Točno", rekao je Luke. "Pretpostavljam da postoje vlakovi koji staju, doista službeno staju, ovdje?"

"Mislim", rekao je nosač. "Najbolje bi vam bilo da pođete onim u 16.25."

"Ako vlak u 16.25 ide u London", rekao je Luke, "onda je to vlak za mene."

Dobivši potvrđan odgovor, Luke je prošetao peronom. Na velikoj ploči pronašao je obavijest da se trenutačno nalazi u čvorištu Fenny

Clavton za Wychwood-under-Ashe, i u tom je trenutku vlak koji se sastojao samo od jednog vagona kojega je gurala zastarjela malena lokomotiva polako došao i zaustavio se u prostoru između dva stupa. Iz njega je izišlo šest ili sedam ljudi, koji su se, prešavši most, pridružili Lukeu na njegovom peronu. Natmureni se nosač iznenada vratio u život i počeo gurati ogromna koliea puna sanduka i košara, a pridružio mu se još jedan i počeo zveckati kanticama za mlijeko. Fenny Clavton je oživio.

Naposljetku, s velikom važnosti, stigao je i vlak za London. Vagoni trećeg razreda bili su krcati, dok su za prvi razred bila samo tri, a u svakome od njih bilo je putnika. Luke je pomno pregledao svaka kola. U prvima, za pušače, nalazio se jedan gospodin vojničke vanjštine koji je pušio cigaru. Luke je osjetio kako mu je bilo dosta anglo-indijskih pukovnika za jedan dan. Pošao je do sljedećih, u kojima su sjedili otmjena mlada žena umorna izgleda, možda dadilja, i sitni nemirni dječčić star otprilike tri godine. Luke je brzo otišao dalje. Sljedeća su vrata bila otvorena, a u vagonu je sjedila samo jedna putnica, postarija dama. Pomalo je podsjećala Lukea na jednu od njegovih tetki, Mildred, koja mu je hrabro dopustila da drži bjeloušku kad mu je bilo deset godina. Tetka Mildred bila je tetka kakvu se samo poželjeti moglo. Luke je ušao u vagon i sjeo.

Nakon otprilike pet minuta intenzivne aktivnosti kamiona za mlijeko, kolica za prtljagu i ostalih uzbuđenja, vlak je polagano krenuo iz stanice. Luke je raširio novine i posvetio se vijestima koje bi mogle zanimati čovjeka koji je već pročitao svoje jutarnje novine.

Nije se nadao da će dugo čitati. Budući da je imao mnogo tetki, bio je gotovo siguran kako starica u kutu neće moći u tišini putovati do Londona.

Bio je u pravu - prozor kojega je trebalo zatvoriti, kišobran koji je pao na pod - i način na koji mu je starica rekla koliko je to dobar vlak.

"Samo sat i deset minuta. To je jako dobro, znate, doista dobro. Puno bolje od jutarnjeg. Njemu treba sat i četrdeset minuta."

Nastavila je:

"Naravno, gotovo svi putuju jutarnjim. Hoću reći, kad je dan s popustom, smiješno je ići poslije podne. Namjeravala sam otići jutros, ali Wonky Pooh je nestao -to je moj mačak, perzijski, prekrasan je, samo što ga je nedavno boljelo uho - i, naravno, nisam mogla otići od kuće dok nije bio pronađen!"

Luke je promrmljao:

"Naravno da niste", i pustio da mu pogled padne na novine. No, nije pomoglo. Bujica se nastavila.

"Stoga sam jednostavno pokušala iskoristiti situaciju na najbolji mogući način i poći poslijepodnevnim vlakom, što je na neki način i prednost, jer nema toliko gužve - no to i nije toliko problem kad se putuje prvim razredom. Naravno, to inače nije moj običaj. Hoću reći, smatram to svojevrsnim rasipanjem, uz ovakve poreze i smanjenje dividendi, i sve veće plaće za poslugu i sve ostalo - ali bila sam doista uznemirena jer, znate, idem u London vrlo važnim poslom, i htjela sam smisliti što ću točno reći - u tišini, znate -" Luke je skrio osmijeh. "A kad još netko poznat putuje istim vlakom - no, čovjek ne smije biti nedruštven - pa sam pomislila, samo ovaj put, kako je trošak dopustiv - iako smatram da se danas rasipa mnogo novca - i nitko ne štedi niti misli na budućnost. Čovjeku je žao što je drugi razred uopće ukinut - ipak je postojala barem nekakva razlika.

Naravno", brzo je nastavila, kratko pogledavši Lukeovo preplanulo lice, "znam kako vojnici na dopustu moraju putovati prvim razredom. Hoću reći, budući da su časnici, to se očekuje od njih -"

Luke je otrpio istraživački pogled para svijetlih očiju. Istoga je trenutka kapitulirao. Znao je da će do toga doći.

"Nisam vojnik", rekao je.

"Ah, žao mi je. Nisam htjela -samo sam mislila -tako ste potamnili - pa sam pomislila kako se vraćate kući na dopust s Istoka."

"Vraćam se kući s Istoka", rekao je Luke. "Ali ne na dopust."
Prekinuo je buduće upite odlučnom izjavom. "Ja sam policajac."

"U policiji ste? Uistinu, to je vrlo zanimljivo. Moja draga prijateljica - njezin sin se upravo pridružio palestinskoj policiji."

"Tjesnac Mavang" rekao je Luke, još jednom skrativši razgovor.

"Ah, zamislite - vrlo zanimljivo. Doista, to je prava slučajnost - hoću reći, to što putujemo u istom vagonu. Zato što, znate, ovaj posao zbog kojega idem u grad - pa, zapravo idem u Scotland Yard."

"Doista?" upitao je Luke.

U sebi je pomislio, "Hoće li se uskoro utišati ili će se ovo nastaviti cijelim putem do Londona?" No, razgovor mu zapravo i nije previše smetao, jer je jako volio svoju tetku Mildred, i sjetio se kako mu je ona jednom prilikom dala pet funti kad mu je najviše trebalo. Osim toga, bilo je nešto vrlo ugodno i englesko u vezi starih dama poput ove ovdje ili poput njegove tetke Mildred. Ništa slično nije postojalo u Mavangu. Moglo ih se usporediti s pudingom od šljiva na Božić, igranjem kriketa i otvorenim kaminima u kojima gori vatra. S onakvim stvarima koje biste cijenili kad ih niste imali i kad ste bili na drugom kraju svijeta. (To je, također, bila ona vrsta stvari koja bi vam brzo dosadila kad biste je imali napretek, ali, kao što smo već rekli, Luke je stigao u Englesku tek prije tri ili četiri sata).

Stara dama je veselo nastavila:

"Da, htjela sam onamo otići jutros - a tada sam se, kao što sam vam već rekla, jako zabrinula za Wonky Pooha. Ali vi ne mislite da će biti

prekasno? Hoću reći, u Scotland Yardu ne postoje neki određeni sati za prijem stranaka?"

"Mislim da ne zatvaraju u četiri ili u neko drugo određeno vrijeme", rekao je Luke.

"Ne, naravno da ne zatvaraju, pa kako bi i mogli? Hoću reći, ako netko želi prijaviti ozbiljan zločin u bilo kojem trenutku."

"Upravo tako", rekao je Luke.

Na trenutak je stara dama zašutjela. Izgledala je zabrinuto.

"Uvijek mislim kako je najbolje ići do samog izvora", naposljetku je rekla. "John Reed je dobar momak, to je naš policajac u Wychwoodu - vrlo je uglađen, ugodan čovjek -ali osjećam, znate - kako on nije prava osoba koja bi se mogla suočiti s nečim ozbiljnim. On je naviknuo baviti se ljudima koji su previše popili, ili prekoračenjem dopuštene brzine, ili - ili ljudima koji nisu izvadili dozvolu za posjedovanje psa - možda čak i pljačkom. Ali mislim -poprilično sam sigurna - kako on nije osoba koja bi se mogla uhvatiti ukoštac s ubojstvom"

Lukeove su se obrve podigle.

"Ubojstvom?"

Starica je odlučno kimnula glavom.

"Da, ubojstvom. Iznenađeni ste, vidim. T ja sam bila u početku... Doista nisam mogla vjerovati. Mislila sam kako umišljam neke stvari."

"Jeste li posve sigurni da nije upravo tako bilo?" Luke je ljubazno upitao.

"Ah, ne." Uvjereno je odmahнула glavom. "Možda je prvi put i mogla biti mašta, ali ne i drugi, ili treći, ili četvrti. Nakon toga jednostavno znaš."

Luke je rekao:

"Hoćete reći da je bilo - hm - nekoliko ubojstava?"

Tihi je glas odgovorio:

"Mnogo, bojim se."

Nastavilaje:

"Zbog toga sam pomislila kako bi bilo najbolje obratiti se izravno Scotland Yardu i ispričati im o tome. Zar vi ne mislite da je tako najpametnije?"

Luke ju je zamišljeno pogledao, a potom rekao:

"Pa, da - mislim kako ste posve u pravu."

U sebi je pomislio:

"Oni će znati kako postupiti s njom. Vjerojatno im barem pet starica tjedno uleti s pričom o ubojstvima počinjenim u njihovim tihim i mirnim selima! Zsigurno imaju i poseban odjel koji se bavi tim starim dušicama."

U mašti je ugledao očinski lik višeg policijskog inspektora, ili mladog inspektora kako taktično govori:

"Hvala vam, gospođo, vrlo smo vam zahvalni, siguran sam. Sada se vratite kući i prepustite sve nama i nemojte više brinuti o tome."

U sebi se nasmijao tom prizoru. Pomislio je:

"Pitam se zbog čega umisle takve stvari? Život im je smrtno dosadan, pretpostavljam - žude za dramatičnim događajima. Neke stare dame, tako sam čuo, umišljaju kako ih svi žele otrovati."

Iz tih ga je razmišljanja prenuo slabašan tihi glas koji je nastavio govoriti:

"Znate, sjećam se kako sam jednom pročitala -mislim da se radilo o slučaju Abercrombie — naravno, on je otrovao mnogo ljudi prije no što je itko posumnjao na njega - no, o čemu sam govorila? Ah, da, netko je rekao kako je postojao pogled - poseban pogled kojega bi on nekom uputio - i ubrzo nakon toga ta bi se osoba razboljela. Nisam u to vjerovala kad sam čitala o tome - ali istina je!"

"Sto je istina?"

"Taj pogled na nečijem licu..."

Luke je zurio u nju. Pomalo je drhtala, a njezini ružičasti obrazi izgubili su ponešto od svoje boje.

"Najprije sam to vidjela kod Amy Gibbs - i ona je umrla. A potom Čarter. I Tommy Pierce. Ali sada -jučer bio je to doktor Humbleby - a on je tako dobar čovjek - doista dobar čovjek. Čarter je, naravno, pio, a Tommy Pierce je bio strašno drzak i nametljiv momčić, i gnjavio je ostale dječake, izvrćući im ruke i štipajući ih. Nije mi bilo toliko teško zbog njih, ali doktor Humbleby je nešto posve drugo. On mora biti spašen. A najstrašnije je što mi on ne bi vjerovao kad bih ga posjetila i ispričala mu to! Samo bi se nasmijao! A ne bi mi vjerovao niti John Reed. No u Scotland Yardu će biti drukčije. Jer, naravno, oni su naviknuti na zločin!"

Pogledala je kroz prozor.

"Ah, stižemo za nekoliko minuta." Malo se uznemirila, nekoliko puta otvorivši i zatvorivši torbu, pokušala je uzeti svoj kišobran u ruku.

"Hvala vam - hvala vam puno." Ovo je bilo upućeno Lukeu kad joj je po dragi put podigao kišobran. "Bilo je pravo olakšanje porazgovarati s vama - vrlo ste ljubazni - tako mi je drago što mislite kako ispravno postupam."

Luke je ljubazno rekao:

"Siguran sam kako ćete dobiti dobar savjet u Scotland Yardu."

"Doista sam vam zahvalna." Ponovno je počela kopati po torbi.

"Moja posjetnica - ah, zaboga, imam samo jednu - moram je zadržati - za Scotland Yard."

"Naravno, naravno -"

"Ali moje ime je Pinkerton."

"Vrlo prikladno ime, gospođice Pinkerton", rekao je Luke, smiješeći se, dodavši žurno budući da je ona izgledala pomalo zbunjeno, "Moje ime je Luke Fitzwilliam."

Kad se vlak zaustavio na peronu, upitao je:

"Mogu li vam pozvati taksu?"

"Ah, ne, hvala vam." Gospođica Pinkerton doimala se vrlo zbunjena tim prijedlogom. "Idi ću podzemnom. Ona će me odvesti do Trafalgar Squarea, pa ću odšetati ulicom Whitehall."

"Pa, sretno", rekao je Luke.

Gospođica Pinkerton srdačno mu je stisnula ruku.

"Tako ste ljubazni", ponovno je promrmljala. "Znate, najprije sam pomislila kako mi nećete vjerovati."

Luke se udostojio pocrvenjeti u licu.

"Pa", rekao je. "Toliko ubojstava! Teško je počinuti toliko ubojstava i izvući se nekažnjeno, ha?"

Gospođica Pinkerton odmahнула je glavom.

Ozbiljno je rekla:

"Ne, ne, dragi moj dječiče, tu ste u krivu. Vrlo je lako ubiti - sve dok nitko ne sumnja u vas. A znate, osoba o kojoj se radi jest upravo posljednja osoba u koju bi itko posumnjao!"

"No, svejedno, sretno", rekao je Luke.

Gospođica Pinkerton nestala je u gomili. On je krenuo u potragu za svojom prtljagom, razmišljajući:

"Malo šašava? Ne, mislim da nije. Samo ima bujnu maštu, to je sve. Nadam se da je neće gnjaviti. Baš je draga starica."

2. Nekrolog

I

Jimmy Lonimer bio je jedan od najstarijih Lukeovih prijatelja. Čim je stigao u London, Luke se smjestio kod Jimmyja. S Jimmyjem je krenuo u potragu za zabavom iste večeri kad je stigao. Sljedećeg jutra, s glavoboljom je ispijao Jimmyjevu kavu, a njegov je bio i glas kojega nije čuo dok je dva puta čitao malen, beznačajni članak u jutarnjim novinama.

"Oprosti, Jimmy", rekao je, prenuvši se iz razmišljanja.

"Što te toliko zaokupilo - politička situacija?"

Luke se nasmijao.

"Ne boj se. Ne, jedna čudna stvar -- staru damu s kojom sam jučer putovao pregazio je automobil."

"Vjerojatno je vjerovala semaforu",^[1] rekao je Jimmy. "Kako znaš da je baš o njoj riječ?"

"Nisam siguran. Ali prezime je isto - Pinkerton - srušio ju je automobil dok je prelazila ulicu Whitehall. Automobil se nije zaustavio."

"Ružna stvar", rekao je Jimmy.

"Da, jadna starica. Žao mi je. Podsjećala me na moju tetku Mildred."

"Onaj tko je vozio automobil će nastradati. Mogli bi ga privesti zbog ubojstva bez predumišljaja. Kažem ti, ovih je dana opasno voziti automobil."

"Koji ti automobil trenutno imaš?"

"Ford V 8. Kažem ti, prijatelju"

Razgovor je prešao na teme iz mehanike.

Jimmy ga je prekinuo kako bi upitao:

"Kojeg to vraga pjevušiš?"

Luke je tiho pjevušio za sebe:

"Tra la la la, tra la la la, muha se udala za bumbara."^[2]

Ispričao se.

"To je neka uspavanka koju sam upamtio u djetinjstvu. Ne znam zašto mi je sada pala na pamet."

||

Nešto više od tjedan dana kasnije, Luke je, nemamo gledajući naslovnu stranicu The Timesa, iznenada zapanjeno uzviknuo.

"Prokletstvo!"

Jimmy Lorrimer podigao je pogled.

"Što se dogodilo?"

Luke nije odgovorio. Zurio je ujedno ime u članku u novinama.

Jimmy je ponovio pitanje.

Luke je podigao glavu i pogledao svog prijatelja. Izraz njegova lica bio je tako čudan da je Jimmy bio poprilično iznenađen.

"Sto je bilo, Luke? Tzgledaš kao da si vidio duha."

Minutu ili dvije nije bilo odgovora. Luke je ispustio novine, otišao do prozora, pa ponovno natrag. Jimmy ga je promatrao sa sve većim čuđenjem.

Luke se spustio u naslonjač i nagnuo prema naprijed.

"Jimmy, momče, sjećaš li se da sam spomenuo staru damu s kojom sam putovao do Londona onoga dana kada sam stigao u Englesku?"

"Onu za koju si rekao kako te podsjeća na tvoju tetku Mildred? T koju je nakon toga pregazio automobil?"

"Da, to je ona. Slušaj, Jimmy. Stara mi je ispričala cijelu priču kako ide u Scotland Yard kako bi im ispričala o nekoliko ubojstava. Njezinim je selom harao ubojica -na to se svodila njezina priča, koji je u kratkom vremenu počinio nekoliko ubojstava."

"Nisi mi rekao da je šašava", rekao je Jimmy.

"Pa niti ne mislim da je šašava."

"Daj, momče, toliko ubojstava"

Luke je nestrpljivo rekao:

"Nisam mislio kako nije pri zdravoj pameti. Mislio sam kako ona samo malo pušta mašti na volju, znaš već kako to starije dame običavaju činiti."

"Pa, da, mislim da je to moglo biti to. Ali vjerojatno je ipak bila malo senilna, barem ja tako mislim."

"Nije važno što ti misliš, Jimmy. Trenutno ga pričam tebi, shvaćaš'?"

"Ah - da - da - samo nastavi."

"Bila je poprilično opširna, jednu ili dvije žrtve spomenula je poimence, a potom je objasnila kako ju je zapravo najviše uznemirila činjenica da je ona znala tko će biti sljedeća žrtva."

"Da?" rekao je Jimmy ohrabrujući ga da nastavi.

"Ponekad ti nečije ime ostane u glavi zbog nekakvog glupog razloga. Meni je ovo ime ostalo jer sam ga povezao s uspavankom koju su mi pjevali kad sam bio dijete. "Tra la la la, tra la la la, muha se udala za bumbara. "

"Vrlo dubokoumno, siguran sam, ali na što ciljaš?"

"Ciljam na to, dobri moj momče, da je ime tog čovjeka bilo Humbleby - dr. Humbleby. Moja stara dama rekla je kako će dr. Humbleby biti sljedeći, i bila je uznemirena jer je on bio 'tako dobar čovjek'. Zapamtio sam ga zbog te rime koju sam ti spomenuo."

"I?" rekao je Jimmy.

"I, pogledaj ovo."

Luke mu je dodao novine, a prstom je upirao u jednu obavijest na strani s osmrtnicama.

HUMBLEBY. - 13. lipnja, iznenada preminuo, na svom imanju, Sandgate, Wychwood-under-Ashe, dr. JOHN EDWARD HUMBLEBY, ljubljeni suprug JESSIE ROSE HUMBLEBY Pogreb u petak. Bez cvijeća, na zahtjev.

"Vidiš, Jimmy? Ime i mjesto su isti, i liječnik je. Kako ti se to čini?"

Jimmyju je trebalo nekoliko trenutaka kako bi odgovorio. Glas mu je bio ozbiljan kad je, naposljetku, poprilično nesigurno rekao:

"Mislim da je to samo prokleta čudna slučajnost."

"Je li, Jimmy? Je li? Samo to?"

Luke se ponovno ushodao prostorijom.

"A što bi drugo moglo biti?" upitao je Jimmy.

Luke se iznenada okrenuo.

"Uzmimo da je svaka riječ koju je ona jedna starica izrekla bila istinita. Ili uzmimo da je ta nategnuta priča bila jednostavno najobičnija istina!"

"Ah, ma hajde, momče! To bi bilo pomalo nevjerojatno! Takve se stvari ne događaju."

"A sto je sa slučajem Abercrombie? Zar nije on navodno sredio povelik broj?"

"Više no što se ikada saznalo", rekao je Jimmy. "Moj je prijatelj imao bratića koji je bio lokalni mrtvozornik. Saznao sam ponešto od njega. Uхватili su Abercrombieja kad je lokalnog veterinara otrovao arsenom, a potom su iskopali njegovu suprugu, i ona ga je bila puna, a poprilično je sigurno da je i njegov šurjak otišao na taj način - ali to nije bilo sve, ni izdaleka. Taj mi je moj prijatelj rekao neslužbeno stajalište, po kome se Abercrombie svojevremeno riješio najmanje petnaestero ljudi. Petnaestero!"

"Točno. Dakle, takve se stvari doista događaju!"

"Da, ali ne događaju se često."

"Kako ti to znaš? Možda se događaju mnogo češće no što ti misliš."

"Govoriš kao pravi policajac! Žarne možeš zaboraviti da si policajac niti sada, kad si se povukao u mirovinu?"

"Jednom policajac, uvijek policajac, pretpostavljam", rekao je Luke. "Slušaj, Jimmy, pretpostavimo daje, prije no što je Abercrombie postao tako pretjerano odvažan i gurnuo svoja ubojstva policiji pod

nos, neka draga brbljava stara usidjelica jednostavno pogodila što on namjerava i otišla to ispričati nekom nadležnom. Misliš li dabi je poslušali?"

Jimmy se nasmijao.

"Sasvim sumnjam u to."

"Točno. Oni bi rekli kako joj nisu sve daske na broju. Upravo kao što si i ti rekao! Ili bi rekli: 'Previše je maštovita. Ne treba joj vjerovati.' Kao što sam ja rekao! I obojica bismo, Jimmy, bili u krivu"

Lorrimer je razmišljao o tome nekoliko trenutaka, nakon čega je rekao:

"Kakva je točno situacija prema tvom mišljenju?"

Luke je polako rekao:

"Slučaj ide ovako. Meni je ispričana priča - malo vjerojatna, ali ne posve nemoguća. Jedan dokaz, smrt dr. Humblebyja, podržava tu priču. A tu je još jedna vrlo značajna činjenica. Gospođica Pinkerton je krenula u Scotland Yard s tom svojom nevjerojatnom pričom. No nije onamo stigla. Pregazio ju je nasmrtni automobil koji se nije zaustavio."

Jimmy se usprotivio.

"Ne znaš da ona nije onamo stigla. Možda je poginula nakon posjeta Scotland Yardu, a ne prije."

"Moglo je i tako biti, da - ali ne mislim da je to slučaj."

"To su samo nagađanja. Sve se svodi na ovo - ti vjeruješ u tu — tu melodramu."

Luke je oštro odmahnuo glavom.

"Ne, ne kažem to. Samo kažem kako bi taj slučaj trebalo istražiti."

"Drugim riječima, ti ćeš otići na Scotland Yard."

"Ne, nije još došlo do toga -niti blizu. Kao stoti kažeš, smrt toga čovjeka, dr. Humblebyja, mogla bi biti samo slučajnost."

"Dakle, što ti je, ako smijem pitati, na umu?"

"Naumio sam otići u to mjesto i malo istražiti stvar."

"Dakle, to je tvoj plan?"

"Zar se ne slažeš kako je to jedini razuman način na koji to možemo riješiti?"

Jimmy se zagledao u njega, a potom rekao:

"Jesi li ozbiljan u vezi toga, Luke?"

"Apsolutno."

"A što ako cijela stvar uopće ne postoji?"

"To bi bilo najbolje."

"Da, naravno..." Jimmy se namrštio. "Ali ti misliš kako je to istina, žarne?"

"Dragi moj momče, samo sam spreman prihvatiti sve mogućnosti."
Jimmy je šutio nekoliko minuta. Potom je rekao:

"Imaš li kakav plan? Hoću reći, moraš imati nekakav razlog za iznenadni dolazak u takvo mjesto."

"Da, pretpostavljam kako ću morati."

"Nema tu nikakvog pretpostavljanju. Shvaćaš li kakva su ta malena engleska mjesta? Svaki pridošlica ističe se na kilometre!"

"Morat ću preuzeti nekakav drukčiji identitet", rekao je Luke s iznenadnim smiješkom. "Što mi ti predlažeš? Umjetnik? Teško - ne znam niti crtati, a kamoli slikati."

"Mogao bi biti moderan umjetnik", predložio je Jimmy. "Tada to ne bi bilo važno."

No Luke je bio usredotočen na svoje razmišljanje.

"Pisac? Odlaze li pisci u nepoznate seoske pansione kako bi pisali? Mogli bi, mislim. Ribič, možda - ali moram saznati postoji li ondje nekakva prikladna rijeka. Invalid kojemu je liječnik preporučio boravak na svježem zraku? Ne izgledam tako, a ovih dana ionako svi idu u privatne sanatorije. Mogao bih biti kupac nekakve kuće. Ali to nije baš dobro. Prokletstvo, Jimmy, pa mora postojati nekakav uvjerljivi razlog da se mladi neznanac pojavi u engleskom selu?"

Jimmyje rekao:

"Pričekaj trenutak —dodaj mi ponovno te novine."

Uzevši ih, kratko ih je pogledao i pobjedonosno uzviknuo:

"To sam i mislio! Luke, momče - da skratimo - sve ću ti ja srediti. Sve će biti jednostavno kao dječja igra!"

Luke se okrenuo.

"Što?"

Jimmy je nastavio s umjerenim ponosom:

"Učinilo mi se kako mi je nešto bilo poznato! Wychwood-under-Ashe. Naravno! Toje to mjesto!"

"Imaš li, kojim slučajem, prijatelja koji poznaje ondašnjeg mrtvozornika?"

"Ne ovaj put. Još bolje od toga, momče. Priroda me, kao što znaš, obdarila mnoštvom tetki i bratića -budući da je moj otac bio jedno od trinaestoro djece. Slušaj pažljivo: Imam rođaka u Wychwood-under-Ashe."

"Jimmy, ti si pravo čudo."

"Baš zgodno, zar ne?" rekao je Jimmy skromno.

"Reci mi nešto o njemu."

"Nije on, ona je. Ime joj je Bridget Conway. Posljednje dvije godine radi kao tajnica lorda Whitfielda."

"Toje onaj čovjek koji posjeduje one malene tjedne novine?"

"Točno. Gadan čovječuljak! Uobražen! Rođenje u Wychwood-under-Ashe, a budući da je jedan od onih snobova koji svakoga opterećuju svojim porijeklom i obitelji i diče se time što su sve sami postigli, vratio se u rodno selo, kupio jedinu veliku kuću u okolini (usput rečeno, pripadala je Bridgetinoj obitelji) i sada ima pune ruke posla pretvarajući je u 'uzorno imanje'."

"A tvoja sestrična je njegova tajnica?"

"Bila je", rekao je Jimmy tmurno. "Sada se popela još jednu stepenicu više! Zaručena je za njega!"

"Ah", rekao je Luke, poprilično iznenađen.

"Naravno, on je dobra partija", rekao je Jimmy. "Valja se u novcu. Bridget je ostavio neki momak u kojeg je bila zaljubljena - to ju je odučilo od romantičnosti. Usuđujem se reći kako će ovo dobro

ispasti. Vjerojatno će biti čvrsta prema njemu, a on će joj jesti iz dlana."

"A kako se ja u to uklapam?"

Jimmy mu je odmah odgovorio.

"Ti ćeš otići onamo - najbolje da se predstaviš kao još jedan bratić. Bridget ih ima toliko da nitko neće zamijetiti još jednoga. To ću sve kasnije s njom dogovoriti. Nas smo se dvoje uvijek dobro slagali. A što se tiče tvog razloga za odlazak onamo -vještice, momče."

"Vještice?"

"Legende, lokalna praznovjerja - takve stvari. Wychwood-under-Ashe ima svojevrsnu reputaciju kad je to u pitanju. Jedno je od posljednjih mjesta u kojemu je održan vještičji sabat —još u prošlom stoljeću ondje su spaljivali vještice - raznorazne tradicije. Pišeš knjigu, shvaćaš? Uspoređuješ običaje Mayanga i staroengleskog folklor -sličnosti itd. Znaš na kakve stvari mislim. Hodaš uokolo s bilježnicom i ispituješ najstarije mještane o lokalnim praznovjerjima i legendama. Ondje su poprilično navikli na takve stvari, a to što ćeš odsjesti u Ashe Manom bit će ti svojevrsna garancija."

"A što s lordom Whitfieldom?"

"S njim neće biti problema. Poprilično je slabo obrazovan i potpuno lakovjeran - doista vjeruje onome što pročita u vlastitim novinama. Bridget će se pobrinuti za njega. Bridget je u redu. Ja odgovaram za nju."

Luke je duboko udahnuo.

"Jimmy, stari momče, izgleda kako će cijela stvar glatko proći. Ti si pravo čudo. Ako doista možeš sve srediti sa svojom sestričnom —"

"Sve će biti u najboljem redu. Prepusti sve meni."

"Doista sam ti zahvalan."

Jimmy je rekao:

"Jedino što tražim jest, ako doista loviš okrutnog ubojicu, dopusti mi da prisustvujem velikom finalu!"

Brzo je dodao:

"Što je?"

Luke je polako rekao:

"Samo sam se sjetio nečega što mi je starica rekla. Ja sam joj kazao kako je teško počinuti mnogo ubojstava i proći nekažnjeno, a ona mi je odgovorila kako sam u krivu - i kako je vrlo lako ubiti..." Ušutio je nakratko, a potom polako rekao, "Pitam se je li to istina, Jimmy? Pitam se je li —?"

"Što?"

"Lako ubiti..."

3. Vještica bez metle

I

Sjalo je sunce kad je Luke prešao preko brda i spustio se u maleno mjesto Wychwood-under-Ashe. Kupio je rabljeni Standard Swallow, i na trenutak je zastao na vrhu brda i ugasio motor.

Ljetni dan bio je topao i sunčan. Tspod njega prostiralo se selo, na kojem nedavni razvoj događaja nije ostavio nikakva traga. Nevino i spokojno ležalo je na suncu - a veći njegov dio činila je duga ulica s raštrkanim kućama iznad koje se nadvio greben Ashe Ridge.

Doimalo se jedinstveno dalekim, čudno netaknutim. Luke je pomislio, "Vjerojatno sam lud. Sve je ovo samo bajka."

Je li doista došao ovamo samo kako bi uhvatio ubojicu - isključivo zbog nekakvog suludog brbljanja stare dame i slučajne obavijesti o smrti?

Odmahnuo je glavom.

"Ove se stvari zasigurno ne događaju", promrmljao je. "Ili — možda i da? Luke, momče, na tebi je da otkriješ jesi li najlakovjemiji magarac svijeta ili te tvoj instinkt policajca doveo na pravi trag."

Uključio je motor, ubacio u brzinu i polako krenuo zavojitom cestom kojom je došao do glavne ulice.

Wychwood se, kao što je već rečeno, sastojao uglavnom samo od svoje glavne ulice. U njoj su se nalazile trgovine, malene kuće u stilu iz 18. stoljeća, uštogljene i aristokratske, s izbijeljenim stepenicama i ulaštenim alkama na vratima, te slikovite ladanjske kuće sa cvjetnim vrtovima. Bila je tu i gostionica, Zvona i šarenilo, uvučena od ceste. Smjestila se tu i seoska tratina i jezerce s patkama, a iznad njih se

uzdizala dostojanstvena starinska kuća za koju je Luke odmah pomislio da je njegovo odredište, Ashe Manor. No, približivši se, na njoj je ugledao veliku ploču na kojoj je pisalo kako je to muzej i knjižnica. Nešto dalje nalazila se građevina koja se nije uklapala s ostalima, velika bijela moderna zgrada, odbojna i bez imalo vesele spontanosti koja je krasila ostatak sela. Bila je to, primijetio je Luke, lokalna tehnička škola i klub za mladiće.

Tada je zaustavio automobil i raspitao se kako doći do svoga odredišta.

Rekli su mu da je Ashe Manor osamstotinjak metara dalje - te kako će s desne strane ceste ugledati kapiju.

Luke je nastavio svojim putem. Lako je pronašao kapiju - bila je načinjena od novog i pomno obrađenog kovanog željeza. Provezao se kroz nju, između stabala spazio crvene cigle, i skrenuo na prilaz kako bi se našao osupnut groznom i nezgrapnom masom okruženom tornjićima koja mu se našla pred očima.

Dok je razmišljao o ovoj noćnoj mori, sunce je zašlo. Iznenada je postao svjestan prijetećeg izgleda Ashe Ridgea. Snažan je vjetar odjednom zapuhao, noseći sa sobom lišće sa stabala, i u tom trenutku iza ugla velike kuće pojavila se djevojka. Iznenadni nalet vjetra podigao je uvis njezinu crnu kosu, i Luke se sjetio slike koju je vidio jednom prilikom - "Nevinsonove Vješnice. Duguljasto blijedo profinjeno lice, crna kosa koja se uzdiže prema zvijezdama. Mogao je zamisliti tu djevojku kako na metli leti prema mjesecu...

Krenulaje ravno prema njemu.

"Vi ste zasigurno Luke Fitzwilliam. Ja sam Bridget Conway."

Prihvatio je ruku koju mu je pružila. Sada ju je vidio kakva je doista bila - a ne u iznenadnom trenutku maštanja. Visoka, vitka, s izduljenim profinjenim licem pomalo upalili obraza - ironičnim crnim

obrvama - crnim očima i kosom. Bila je poput delikatnog bakroreza, pomislio je —dirljiva i lijepa.

Tijekom svog puta natrag u Englesku u umu je imao sliku engleske djevojke rumene u licu i preplanule od sunca kako gladi konja po vratu, kako se pri giba da bi oplijevala lijevu s cvijećem, kako sjedi ispruživši ruke prema vatri rasplamsaloj u kaminu. Bila je to topla i dražesna predodžba...

A sada -nije znao je li mu se Bridget Conway svidjela ili ne - ali znao je da se ona tajna slika rasplinula - postala je beznačajnom i blesavom...

Rekao je:

"Drago mi je. Moram se ispričati što sam vam se tako nametnuo. Jimmy je mislio kako vam to neće smetati."

"Ah, ne smeta nam. Presretni smo." Nasmijala se iznenadnim širokim osmijehom koji joj je krajeve usana razvukao do polovine obraza. "Jimmy i ja uvijek se slažemo. A ako pišete knjigu o legendama, ovo je odlično mjesto. Obiluje legendarna i slikovitim prizorima."

"Izvršno", rekao je Luke.

Krenuli su zajedno prema kući. Luke ju je još jednom pogledao. Razabrao je tragove ozbiljnosti građevine u stilu iz vremena kraljice Anne, prekrivene i ublažene veličanstvenim cvijećem. Sjetio se kako je Jimmy rekao da je kuća prije pripadala Bridgetinoj obitelji. To je bilo, tužno je pomislio, još u njezinim nenakićenim danima. Kriomice je pogledao njezin profil i duge lijepe ruke.

Pretpostavio je kako joj je dvadeset i osam ili dvadeset i devet godina. A bila je i inteligentna. I pripadala je onoj vrsti ljudi o kojima ne možete apsolutno ništa saznati ako oni to ne žele...

Iznutra, kuća je bila udobna i vrlo pomno uređena - po ukusu prvoklasnog dekoratera. Bridget ConWav odvela ga je do prostorije u kojoj su se nalazile police s knjigama i udobni naslonjači, i u kojoj je za stolićem pokraj prozora sjedilo dvoje ljudi.

Reklaje:

"Gordone, ovo je Luke, svojevrsan bratić moga bratića."

Lord Whitfield bio je nizak čovjek s napola ćelavom glavom.

Lice mu je bilo okruglo i prostodušno, s naprćenim ustima i izbuljenim očima boje ogrozda. Bio je odjeven u ležernu seosku odjeću. Nije dobro pristajala njegovoj figuri, na kojoj se pretežno isticao trbuh.

Ljubazno je pozdravio Lukea.

"Drago mi je što vas vidim -jako drago. Upravo ste se vratili s Istoka, čujem'? Zanimljivo mjesto. Pišete knjigu, kaže mi Bridget. Priča se kako u današnje vrijeme nastaje previše knjiga. Ja tvrdim kako to nije točno - uvijek ima mjesta za dobru knjigu."

Bridget je rekla, "Moja tetka, gospođa Anstruther", i Luke se rukovao sa ženom srednjih godina koja je imala poprilično smiješna usta.

Gospođa Anstruther, kao što je Luke ubrzo saznao, bila je opsjednuta vrtlarstvom. Nikada nije pričala ni o čemu drugome, i misli su joj neprestano bile opterećene razmatranjima hoće li neka rijetka biljka uspijevati na mjestu na koje jifje ona namjeravala staviti.

Nakon što se upoznala s Lukeom, rekla je:

"Znaš, Gordone, idealno mjesto za alpski vrt bilo bi točno iza ražičnjaka, a onda biste mogli postaviti prekrasni vodeni vrt na mjestu gdje potok prolazi kroz onu udubinu."

Lord Whitfield protegnuo se u svom naslonjaču.

"Dogovori sve to s Bridget", rekao je olako. "Biljke koje rastu u alpskim vrtovima su vrlo sitne, mislim - ali to nije važno."

Bridget je rekla:

"Te biljke nisu dovoljno grandiozne za tebe, Gordone."

Ulila je čaj Lukeu, a lord Whitfield je mimo rekao:

"Točno. Ne vrijede novca kojega treba za njih izdvojiti. Maleni komadići cvijeća koje čovjek jedva može vidjeti... Meni se sviđaju nekakvi lijepi cvjetovi iz staklenika, ili velike lijehe crvenih geranija."

Gospođa Anstruther, koja je do savršenstva dovela svoj talent da može nastaviti govoriti o svojoj temi neoinetena bilo čime što bi drugi rekli, rekla je:

"Vjerujem da bi one nove planinske ruže savršeno uspijevale u ovoj klimi", i nastavila zadubljeno listati katalog.

Naslonivši svoje pogrbljeno sitno tijelo u naslonjač, lord Whitfield otpio je gutljaj čaja i istraživački promotrio Lukea.

"Dakle, vi pišete knjige", promrmljao je.

Osjetivši se pomalo napeto, Luke se upravo htio upustiti u objašnjavanje kad je shvatio kako lord Whitfield nije doista tražio informacije.

"Često sam mislio", rekao je lord samodopadno, "kako bih i ja volio napisati knjigu."

"Doista?" upitao je Luke.

"Mogao bih, znate", rekao je lord Whitfield. "To bi bila doista zanimljiva knjiga. Susreo sam mnoštvo zanimljivih ljudi. Problem je

što nemam dovoljno vremena. Vrlo sam zaposlen čovjek."

"Naravno. Zasigurno jeste."

"Ne biste vjerovali kakav ja teret nosim na svojim ramenima", rekao je lord Whitfield. "Osobno se angažiram oko svakog svoga izdanja. Smatram kako sam odgovoran za oblikovanje javnog mijenja. Sljedećeg tjedna milijuni će ljudi razmišljati i osjećati upravo ono što sam ja odlučio da oni osjećaju i o čemu da razmišljaju. To je vrlo dojmljiva pomisao. To nosi sa sobom veliku odgovornost. No, nemam ništa protiv odgovornosti. Ne bojim je se. Mogu se nositi s odgovornošću."

Lord Whitfield se isprasio, pokušao uvući trbuh i ljubazno pogledao Lukea.

Bridget Conway neobavezno je rekla:

"Ti si velik čovjek, Gordone. Popij još šalicu čaja."

Lord Whitfield jednostavno je odgovorio:

"Ja jesam velik čovjek. Ne, neću više čaja."

A potom je, spustivši se sa svojih olimpskih visina na razinu običnih smrtnika, ljubaznim glasom upitao svoga gosta:

"Poznajete li koga iz ovoga kraja?"

Luke je odmahnuo glavom. Tada je, shvativši kako bi mu najbolje bilo da se što prije lati svoga posla, dodao:

"No, ovdje živi čovjek kojemu sam obećao da ću ga posjetiti - prijatelj moga prijatelja. Čovjek imenom Humbleby. On je liječnik."

"Ah!" Lord Whitfield uspravio se u svom naslonjaču. "Doktor Humbleby? Kakva šteta."

"Sto je šteta?"

"Umro je prije otprilike tjedan dana", rekao je lord Whitfield.

"Ah, zaboga", rekao je Luke. "Žao mi je zbog toga."

"Mislim kako vam se ne bi svidio", rekao je lord Whitfield.

"Tvrdoglava, dosadna, smušena stara budala."

"Što znači", dodala je Bridget, "kako se nije slagao s Gordonom."

"Oko pitanja opskrbe vodom", rekao je lord Whitfield. "Mogu vam reći, gospodine Fitzwilliam, da sam čovjek koji ima smisla za opće dobro. Dobrobit ovoga gradića mi je vrlo važna. Ovdje sam rođen. Da, rođen sam upravo u ovom gradiću"

Luke je na svoju veliku žalost primijetio kako su s teme dr. Humblebyja ponovno došli na temu lorda Whitfielda.

"Ne sramim se toga, i nije me briga tko to zna", nastavio je dotični gospodin. "Nisam imao ništa od vaših prirodnih prednosti. Moj otac je imao trgovinu obućom - da, najobičniju trgovinu obućom. I ja sam radio u toj trgovini dok sam bio mladić. Uzdigao sam se vlastitim nastojanjima, Fitzwilliam—odlučio sam izvući se iz kolotečine - i iznikao sam se iz kolotečine! Štednja, marljivost, i Božja pomoć - to je recept! To me učinilo onim što sam danas."

Usljedili su iscrpni detalji iz karijere lorda Whitfielda, koj i je pobjedonosno zaključio:

"Eto, sada sam ovdje i cijeli svijet smije saznati kako sam ovamo dospio! Ne sramim se svojih početaka - ne, gospodine - vratio sam se ovdje gdje sam rođen. Znete li što se sada nalazi na mjestu trgovine mog oca? Lijepa zgrada koju sam ja sagradio i darovao selu - tehnička škola, klub za mladiće, sve sređeno i vrlo moderno. Angažirao sam najboljeg arhitekta u Engleskoj! Moram priznati kako

je to poprilično ružno napravio - meni izgleda kao nekakva radionica ili zatvor -ali ljudi kažu kako je u redu, pa sam se složio s njima."

"Razvedri se", rekla je Bridget. "S ovom si kućom postupio po svom!"

Lord Whitfield veselo se zasmijuljio.

"Da, ovdje sume pokušali zavarati! Zadržati izvorno ozračje građevine. Ne, rekao sam im, ja ću ovdje živjeti, i želim za svoj novac nešto i pokazati! Kada jedan arhitekt nije htio učiniti što sam ja htio, otpustio sam ga i pronašao drugoga. Momak kojega sam naposljetku doveo dobro je shvaćao moje zamisli.

"On je podilazio tvojim najgorim uzletima mašte", rekla je Bridget.

"Ona bi voljela da je kuća ostala kakva je bila", rekao je lord Whitfield. Pogladio ju je po ruci. "Nema nikakve svrhe živjeti u prošlosti, draga moja. Oni stari graditelji nisu mnogo toga znali. Nisam htio običnu kuću od crvene cigle. Uvijek su mi se sviđali dvorci - a sada jednoga i imam!" Dodao je, "Znam kako moj ukus nije baš rafiniran, pa sam im dao neograničene ovlasti pri uređenju interijera, i moram priznati kako to nisu loše uredili - iako su mi neki dijelovi pomalo bezlični."

"Pa", rekao je Luke, pomalo ostavši bez riječi, "lijepo je znati što želite."

"A to obično i dobijem", rekao je njegov sugovornik, hihoćući se.

"Ali što se tiče vode, nije bilo niti približno po tvome", podsjetila ga je Bridget.

"Ah, to!" rekao je lord Whitfield. "Humbleby je bio budala. Ti stariji ljudi znaju biti doista tvrdoglavi. Ne žele poslušati glas razuma."

"Dr. Humbleby je bio poprilično izravan čovjek, žar ne?" nagađao je Luke. "Mislim kako je na taj način stekao povelik broj neprijatelja."

"N-ne, ne znam bih li otišao tako daleko", oklijevao je lord Whitfield, trljajući se rukom po nosu. "Ha, Bridget?"

"Uvijek sam mislila kako njega svi vole", rekla je Bridget. "Susrela sam se s njim samo onaj put kad je došao zbog mog gležnja, no mislim kako je bio dobar čovjek."

"Da, sve u svemu, bio je popularan", priznao je lord Whitfield. "Iako znam nekoliko ljudi kojima ga je bilo dosta. Ponovno zbog tvrdoglavosti."

"Nekoliko mještana?"

Lord Whitfield potvrdno je kimnuo.

"Mnogo je sitnih prepirki i klika u ovakvom mjestu", rekao je.

"Da, slažem se s vama", rekao je Luke. Oklijevao je, nesiguran što bi sljedeće trebao učiniti.

"Kakvi ljudi uglavnom žive ovdje?" upitao je.

Bilo je to razmjerno nedefinirano pitanje, ali istoga je trenutka dobio odgovor.

"Ostaci, uglavnom", rekla je Bridget. "Svećeničke kćeri, sestre i supruge. Isto tako i liječničke. Otprilike šest žena na svakog muškarca."

"Ali ima muškaraca?" nagađao je Luke.

"Da, tu je gospodin Abbot, odvjetnik, i mladi dr. Thomas, partner dr. Humblebyja, pa gospodin Wake, župnik, i - koga još imamo, Gordone? Ah! Gospodin Ellsworthy, vlasnik antikvarnice, vrlo fin čovjek! Tu su i bojnik Horton i njegovi buldozi."

"Postoji još netko koga su mi spomenuli moji prijatelji", rekao je Luke. "Rekli su mi kako je ona divna stara gospođica, samo malo

previše priča."

Bridget se nasmijala.

"To se može reći za pola sela!"

"Kako li joj je ono bilo ime? Sad se sjećam. Pinkerton."

Lord Whitfield rekao je grubo pročistivši grlo:

"Vi doista nemate sreće! I ona je mrtva. Pregazio ju je automobil prije nekoliko dana u Londonu. Poginula je na licu mjesta."

"Čini se kako ovdje imate mnogo smrti", rekao je Luke neobavezno.

Lord Whitfield odmah se suprotstavio.

"Nije tako. Ovo je jedno od najzdravijih mjesta u Engleskoj. Ne možete tu ubrojiti nesreće. One se mogu dogoditi bilo kome."

Ali Bridget Conway zamišljeno je rekla:

"Zapravo, Gordone, bilo je podosta smrti tijekom protekle godine. Cijelo smo vrijeme imali nekakve pogrebe."

"Gluposti, draga."

Luke je rekao:

"Je li smrt dr. Humblebyja također bila nesretni slučaj?"

Lord Whitfield odmahnuo je glavom.

"Ne", rekao je. "Humbleby je umro od akutnog trovanja krvi. Kao pravi liječnik. Ogrebao je prst na hrđavi čavao ili nešto drugo - nije obratio pozornost na to, i postalo je septično. Bio je mrtav za tri dana."

"Liječnici su uvijek takvi", rekla je Bridget. "I, naravno, vrlo su podložni infekcijama, mislim, ako se ne čuvaju. No, bilo je tužno. To je slomilo srce njegovoj supruzi."

"Nema se svrhe buniti protiv volje Providnosti", rekao je lordV/hitfield.

||

"No, je li to bila volja Providnosti?" upitao se Luke kasnije, dok se presvlačio u smoking. Sepsa? Možda. No, prilično iznenadna smrt.

A u glavi su mu odzvanjale olako izgovorene riječi Bridget Conway:

"Bilo je podosta smrti tijekom protekle godine."

4. Luke kreće u akciju

Luke je pomno osmislio svoj plan djelovanja, i pripremio se pokrenuti ga bez daljeg ustručavanja kad je sljedećeg jutra sišao na doručak.

Tetka očarana vrtlarstvom nije bila prisutna, ali lord Whitfield je jeo bubrege i pio kavu, a Bridget Conway dovršila je svoj obrok i stajala pokraj prozora, gledajući van.

Nakon što su si poželjeli dobro jutro i Luke se smjestio za stol s velikom porcijom jaja i slanine, rekao je:

"Moram se baciti na posao. Teško je privoljeti ljude da pričaju. Znae što mislim - ne ljude poput vas i - hm -Bridget." (U zadnji trenutak se sjetio da je ne smije osloviti s gospođica Conway.) "Vi biste mi rekli sve što znate - ali problem je u tome što vi zasigurno neznatemšta o onome što mene zanima - a to su lokalna praznovjerja. Ne biste povjerovali koliko praznovjerja još uvijek postoji u zabačenijim dijelovima svijeta. Postoji jedno selo u Devonshireu. Tamošnji je župnik morao dati ukloniti nekoliko starih granitnih menhira koji su stajali pokraj crkve, jer su ljudi marširali oko njih izvodeći nekakav čudan ritual svaki put kada bi netko umro. Nevjerojatno kako još uvijek postoje stari poganski rituali."

"Složit ću se s vama", rekao je lord Whitfield. "Obrazovanje, to je ono sto je ljudima potrebno. Jesam li vam rekao kako sam mjestu poklonio vrlo lijepu knjižnicu? To je prije bio nekakav stari ljetnikovac - prodavao se gotovo badava - sada je to jedna od najljepših knjižnica"

Luke je oštro spriječio da razgovor skrene u smjeru dobrih djela lorda Whitfielda.

"Izvršno", rekao je srdačno. "Dobro učinjeno. Očito ste shvatili koliko je ovdje neznanja. Naravno, s moga gledišta, to je upravo ono što mi

treba. Stari običaji - stare predaje — naznake drevnih obreda poput -
"

Ovdje je gotovo od riječi do riječi izrecitirao stranicu jednog djela koje je pročitao kako bi se pripremio za ovu prigodu.

"Smrti bi mi tu mogle najviše biti od pomoći", dovršio je svoje izlaganje. "Običaji pri ukopu uvijek nadžive sve ostale. Osim toga, iz nekog razloga, ljudi sa sela uvijek vole pričati o smrtima."

"Uživaju u sprovodima", složila se Bridget sa svog mjesta pokraj prozora.

"Mislio sam kako bih mogao s time početi", nastavio je Luke. "Kad bih mogao dobiti popis nedavnih preminuća u župi, pronaći rođake i stupiti u kontakt s njima, bez sumnje bih vrlo brzo saznao ono za čime tragam. Od koga bih mogao dobiti te podatke - od župnika?"

"Gospodin Wake će vjerojatno biti vrlo zainteresiran", rekla je Bridget. "On je drag starac, poznavatelj i ljubitelj starina. Očekujem da bi ti on mogao biti od pomoći."

Luke je na trenutak osjetio strepnju i ponadao se da župnik neće biti tako dobar poznavatelj starina kako bi ga mogao razotkriti.

Na glas je rekao:

"Dobro. Pretpostavljam da mi vi ne možete nabrojati ljude koji su umrli tijekom protekle godine."

Bridget je promrmljala:

"Da vidimo. Čarter, naravno. On je bio vlasnik Sedam zvijezda, one ružne gostionice pokraj rijeke."

"Pijani grubijan", rekao je lord Whitfield. "Jedan od onih socijalističkih, okrutnih grubijana, sretno mu bilo."

"I gospođa Rose, pralja", nastavila je Bridget. "I maleni Tommy Pierce -on je bio zločesto momče. O, da, naravno, i ona djevojka Amy kako-li-se-ono-preziva."

Glas joj se malo promijenio kada je izgovorila posljednje ime.

"Amy?" rekao je Luke.

"Amy Gibbs. Prvo je bila kućna pomoćnica ovdje, a potom je otišla kod gospođice Waynflete. O njoj se vodila službena istraga."

"Zašto?"

"Ta je budala od djevojke pomiješala nekakve boce u mraku", rekao je lord W'hitfield.

"Mislila je kako je popila sirup protiv kašlja, a zapravo je to bila boja za šešire", objasnila je Bridget.

Luke je podigao obrve.

"Kakva tragedija."

Bridget je rekla:

"Neki su nagađali kako je to učinila namjerno. Zbog nekakve svađe s mladićem."

Govorila je polako -gotovo oklijevajući.

Nastalaje tišina. Luke je instinktivno osjetio prisutnost nekakvog neizrečenog osjećaja koji je narušavao ugođaj.

Pomislio je:

"Amy Gibbs? Da, to je bilo jedno od imena koje je spomenula stara gospođica Pinkerton."

Također je spomenula nekakvog dječaka - nekog Tommya - o kojemu je očigledno imala vrlo nisko mišljenje (kojeje, kako se činilo, dijelila i Bridget!) I da, bio je gotovo siguran - i ime Čarter je bilo izgovoreno.

Ustajući se od stola, tiho je rekao:

"Od ovakvih razgovora počnem se osjećati kao pljačkaš grobova - kao da me zanimaju samo groblja. I obredi vjenčanja su također zanimljivi - no teže ih je neprimjetno uvesti u razgovor."

"I meni se tako čini", rekla je Bridget neznatno trznuvši usnama.

"Zlobno ili ne, to je vrlo zanimljiva tema", nastavio je Luke s glumljenim entuzijazmom. "Često se susreće na takvim starinskim mjestima. Znete li za kakav trač te vrste ovdje?"

Lord Whitfield polako je odmahnuo glavom. Bridget Conway je rekla:

"Nije baš vjerojatno da bismo mi saznali takve priče -

Luke je preuzeo gotovo prije no što je ona završila rečenicu.

"Bez sumnje, morao bih se uvući u niže društvene slojeve kako bih dobio što želim. No, prvo ću otići do župnog dvora i vidjeti što mogu ondje saznati. Nakon toga bih možda mogao posjetiti - Sedam zvijezda, jesi li tako rekla? A što je s onim dječakom ružnih navika? Je li on za sobom ostavio neke ožalošćene rođake?"

"Gospođa Pierce ima trafiku i papirnicu u glavnoj ulici."

"To je prava sreća", rekao je Luke. "No, najbolje bi bilo da krenem."

Brzim gracioznim pokretom Bridget se odmaknula od prozora.

"Voljela bih", reklaje, "poći s tobom, ako ti ne smetam."

"Naravno da ne smetaš."

Rekao je to što je srdačnije mogao, ali upitao se je li ona primijetila daje, barem na trenutak, bio vrlo iznenađen.

Bilo bi mu lakše porazgovarati s postarijim župnikom bez oštroumne inteligentne osobe pokraj sebe.

"No dobro", pomislio je. "Na meni je da uvjerljivo odigram svoju ulogu."

Bridget je rekla:

"Luke, hoćeš li samo pričekati da obujem druge cipele?"

Luke - njegovo osobno ime izgovoreno s takvom lakoćom izazvalo je kod njega čudan osjećaj topline. No, kako mu se drukčije mogla obratiti? Budući da se složila s Jimmyjevim prijedlogom srodstva, nije mu se mogla obratiti s gospodine Fitzwilliam. Iznenada je s nelagodnom pomislio, "Što ona misli o svemu tome? Zaboga, što ona misli?"

Čudno što mu to nije ranije palo na pamet. Jimmyjeva sestrična bila mu je samo prikladna apstraktna pojava, puka figura. Nije je nikako zamišljao, samo je prihvatio izjavu svoga prijatelja kako će Bridget biti u redu.

Zamišljao ju je - ako ju je uopće zamišljao - kao sitnu plavušu tipa tajnice - dovoljno lukavu kako bi zadobila naklonost bogataša.

Umjesto toga, bila je snažna, pametna, razborita, i on nije imao pojma što ona misli o njemu. Pomislio je: Ona nije osoba koju je lako zavarati.

"Spremna sam."

Pridružila mu se tako tiho da je uopće nije čuo kada mu je prišla. Nije imala šešir, niti mrežicu na kosi. Kada su izišli iz kuće, vjetar, koji je

fijukao iza ugla monstruozne građevine, uhvatio je njezinu dugu crnu kosu i omotao je oko njezina lica.

Reklaje smiješeći se:

"Moram ići s vama kako bih vam pokazala put."

"To je vrlo ljubazno od vas", formalistički je odgovorio.

Tad se upitao je li to samo umislio iznenadan kratki ironični osmijeh.

Pogledavši prema zidinama iza sebe, ljutito je rekao:

"Kakva odvratnost! Zar ga nitko nije mogao zaustaviti?"

Bridget je odgovorila: "Kuća jednoga Engleza njegov je dvorac - u Gordonovu slučaju doslovno! On je obožava."

Svjestan neumjesnosti svoje primjedbe, no ne mogavši kontrolirati svoj jezik, upitao je:

"To je vaš nekadašnji dom, zar ne? Zar ga vi obožavate vidjeti ovakva?"

Tada ga je pogledala - smirenim, pomalo ironičnim pogledom.

"Ne želim uništiti tu dramatičnu sliku koju gradite", promrmljala je.
"Ali ja sam zapravo otišla odavde kad su mi bile dvije i pol godine, tako da se motiv staroga doma na mene ne može primijeniti. Čak se niti ne sjećam ovog mjesta."

"U pravu ste", rekao je Luke. "Oprostite mi što sam se poslužio filmskim jezikom."

Nasmijala se.

"Istina je", reklaje, "rijetko romantična."

U njezinu glasu začuo se ogorčeni prezir kojim je bio zapanjen. Rumenilo mu je oblilo preplanule obraze, a potom je iznenada shvatio kako njezino ogorčenje nije bilo usmjereno prema njemu. Bio je to njezin vlastiti prezir i njezino vlastito ogorčenje. Luke je mudro šutio. No, mnogo ga je toga zanimalo u vezi s Bridget Conway...

Nakon pet minuta stigli su do crkve i župnog dvora koji se nalazio pokraj nje. Župnik je bio u svojoj radnoj sobi.

Alfred Wake bio je nizak pogrbljeni starac s vrlo blagim plavim očima, i pomalo odsutnim, ali uljudnim držanjem. Činilo se kako ga je posjet razveselio, ali i pomalo iznenadio.

"Gospodin Fitzwilliam je u gostima kod nas u Ashe Manom", rekla je Bridget, "i želi porazgovarati s vama o knjizi koju piše."

Gospodin Wake usmjerio je svoj blag upitan pogled prema mlađem čovjeku, a Luke se upustio u objašnjenja.

Bio je nervozan - i više od toga. Prvi razlog njegove nervoze bio je taj što je ovaj čovjek bez sumnje raspolagao mnogo dubljim znanjem o običajima, ritualima i praznovjerjima no što se moglo steći žurnim iščitavanjem nekoliko nasumično odabranih knjiga. Drugi razlog njegovoj nervози bilo je prisustvo Bridget Conway.

Lukeu je laknulo kada je saznao kako se gospodin Wake poglavito zanima za ostatke iz doba Rimljana. Iskreno je priznao kako zna vrlo malo o srednjovjekovnim legendama i vješticama. Spomenuo je postojanje određenih događaja u povijesti Wychwooda, ponudio Lukeu da ga odvede do određenog mjesta na brdu na kojem se navodno održao vještičji sabat, te izrazio svoje žaljenje što tome ne može dodati više informacija.

Uz veliko olakšanje, Luke je također izrazio svoje žaljenje, a potom se bacio na ispitivanje o praznovjerjima vezanima uz umiranje.

Gospodin Wake je odmahnuo glavom.

"Bojim se kako sam ja posljednja osoba koja bi mogla nešto znati o tome. Moji župljani pažljivo sve neortodoksne priče drže podalje od mojih ušiju."

"Naravno."

"Ali, bez sumnje, mnogo praznovjerja je još uvijek prisutno. Ove seoske zajednice su ponekada vrlo zaostale."

Luke se odvažio upitati.

"Zatražio sam od gospođice Conway da mi nabroji sve nedavno preminule mještane kojih se mogla sjetiti. Mislio sam kako bih na taj način možda mogao nešto saznati.

Možda biste mi vi mogli dati popis, kako bih mogao odabrati one koji mi se učine zanimljivijima."

"Da - da - to se može srediti. Giles, naš grobar, dobar momak, ali, nažalost, gluh, mogao bi vam pomoći oko toga. Da vidimo. Bilo ih je podosta - doista mnogo - bijedno proljeće kojemu je prethodila oštra zima - a i mnogo nesretnih slučajeva - čini se kako nas je baš pohodila loša sreća."

"Ponekad se", rekao je Luke, "ciklus loše sreće pripisuje prisustvu određene osobe."

"Da, da. Stara priča o Joni. Ali mislim kako ovdje nije bilo stranaca - nikoga, kako bi se to moglo reći, tko bi odskakao na bilo koji način, a nisam nikada niti čuo glasine o takvim osjećajima - no, kao što sam rekao, možda i nisam mogao. Da vidimo -nedavno su to bili dr. Humbleby i jedna stara Lavinia Pinkerton - divan čovjek, dr. Humbleby Bridget je dodala:

"Gospodin Fitzwilliam poznaje neke njegove prijatelje."

"Zar doista? Vrlo ružno. Svima će nam nedostajati. Čovjek koji je imao mnoštvo prijatelja."

"Ali zasigurno je morao imati i neprijatelje", rekao je Luke. "Samo ponavljam ono što sam čuo od svojih prijatelja", žurno je dodao.

Gospodin Wake je uzdahnuo.

"Čovjek koji je bio iskren -i čovjek koji nije uvijek bio previše taktičan, da tako kažemo" odmahnuo je glavom. "To ljude uzruja. No siromašniji su ga mještani jako voljeli."

Luke je nehajno rekao:

"Znate, uvijek sam smatrao kako je jedna od najneugodnijih činjenica u životu ta što svaka smrt nekome donosi dobitak -ne mislim samo financijski."

Župnik je zamišljeno kimnuo glavom.

"Shvaćam što želite reći, da. U nekrologu smo pročitali kako čovjeka svatko žali, ali to može biti istina samo vrlo rijetko, bojim se. U slučaju dr. Humblebyja ne može se poreći kako će se položaj njegova partnera, dr. Thomasa, znatno popraviti smrću ovog prvoga."

"Kako to mislite?"

"Thomas je, vjerujem, vrlo sposoban momak - barem je Humbleby uvijek tako govorio, no nije se ovdje najbolje snašao. Mislim kako ga je zasjenjivao Humbleby, koji je bio vrlo karizmatičan čovjek. U usporedbi s njim, Thomas se činio bezličnim. Nije se uopće dojmio svojih pacijenata. Mislim kako se previše brinuo oko toga, i kako je zbog toga bio još gori - nervozniji i manje rječit. Štoviše, već sam primijetio znatnu razliku. Sigurniji nastup - izražajniju osobnost. Mislim kako osjeća nekakvo novo samopouzdanje. On i Humbleby nisu se uvijek baš najbolje slagali, vjerujem. Thomas se zalagao za

novije metode liječenja, a Humbleby se radije držao starih. Sukobili su se više no jednom - oko toga, kao i oko nekih drugih stvari -ali, ne bih smio tračati -"

Bridget je tiho i kratko rekla:

"Ali mislim kako bi gospodin Fitzwilliam volio da malo tračate."

Lukejuje kratko uznemireno pogledao.

Gospodin Wake je sumnjičavo odmahnuo glavom, a potoni nastavio, smiješeći se s protivljenjem.

"Bojim se kako se čovjek naučio previše zanimati za poslove svoga susjeda. Rose Humbleby je vrlo lijepa djevojka. Nije čudno što se Geoffrev Thomas zaljubio u nju. A naravno, Humblebyjevo stajalište je bilo posve razumljivo - djevojka je mlada, a budući da je zakopana u ovoj maloj sredini, nije imala mnogo prilika susresti druge muškarce."

"Protivio se tome?" rekao je Luke.

"Vrlo odlučno. Rekao je kako su premladi. A, naravno, mladi ljudi ne podnose kada im se takvo što govori! Došlo je do zahlađenja odnosa između dvojice muškaraca. Ali moram reći kako sam siguran da je dr. Thomas bio duboko uznemiren neočekivanom smrću svoga partnera."

"Sepsa, kako mi je rekao lord Whitfield."

"Da, samo malena ogrebotina koja se inficirala. Liječnici ozbiljno riskiraju u sklopu svoje profesije, gospodine Fitzwilliam."

"Doista", rekao je Luke.

Gospodin Wake iznenada je rekao:

"Ali, daleko sam odlutao od onoga o čemu smo pričali. Doista sam brbljavi starac, bojim se. Govorili smo o preživljavanju poganskih pogrebnih običaja i o nedavnim smrtima. Bila je tu Lavinia Pinkerton - jedna od naših ljubaznijih crkvenih pomagačica. Osim nje i ona jadna djevojka, Amy Gibbs - u njenom slučaju možda otkrijete nešto vezano za vaša istraživanja, gospodine Fitzwilliam -postojala je samo sumnja, znate, kako je to moglo biti samoubojstvo - a postoje određeni poprilično jezivi rituali vezani uz takav način smrti. Imala je tetku -bojim se ženu ne vrlo vrijednu štovanja, i nisu bile previše vezane - ali je dobra govornica."

"Moglo bi biti vrijedno", rekao je Luke.

"Tu je bio i Tommy Pierce - nekoje vrijeme pjevao u crkvenom zboru - divno je pjevao visoke tonove - poput anđela - ali po drugim pitanjima baš i nije bio poput anđela, bojim se. Na kraju smo ga se morali riješiti, jer su se zbog njega i ostali dječaci počeli loše ponašati. Jadni momčić, bojim se kako ga nigdje nisu previše voljeli. Otpustili su ga iz poštanskog ureda gdje smo mu pronašli posao telegrafista. Nekoje vrijeme radio kod gospodina Abbota, no i tamo je bio brzo otpušten - vjerujem kako je čitao neke povjerljive papire. Potom je, naravno, bio u Ashe Manom neko vrijeme, zar ne, gospođice Conway, kao pomoćnik vrtlara, a lord Whitfield morao ga je otpustiti zbog teške drskosti. Bilo mi je toliko žao njegove majke - vrlo je pristojna i marljiva. Gospođica Waynflete vrlo mu je ljubazno pronašla posao čistača prozora. Lord Whitfield se u početku protivio, a potom je iznenada popustio - zapravo je šteta što je to učinio."

"Zašto?"

"Zato što je momak poginuo na taj način. Čistio je gornje prozore knjižnice (stare zgrade u glavnoj ulici, znate) i pokušao je izvesti nekakvu blesavu vratolomiju - plesati na prozorskoj dasci ili nešto slično - izgubio je ravnotežu, ili mu se zavrtjelo u glavi, i pao je. Strašno! Uopće nije došao k svijesti i umro je nekoliko sati nakon što su ga dovezli u bolnicu."

"Je li itko vidio kako je pao?" upitao je Luke sa zanimanjem.

"Ne. Nalazio se s vrtne strane - a ne prednje. Procijenili su kako je ležao ondje oko pola sata prije no što su ga pronašli."

"Tko ga je pronašao?"

"Gospođica Pinkerton. Sjećate se, to je dama koju sam upravo spomenuo i koja je nesretno poginula u prometnoj nesreći prije nekoliko dana. Jadnica, bila je strašno uzrujana. Grozno iskustvo! Dobila je dopuštenje da odsječe mladice nekih biljaka i pronašla je dječaka koji je ležao na mjestu gdje je pao."

"To je sigurno bio neugodan šok", rekao je Luke zamišljeno.

"I još veći", pomislio je u sebi, "no što ti možeš zamisliti."

"Vrlo je tužno kad se ugasi tako mladi život", rekao je starac, odmahujući glavom. "Tommyjeve pogreške možda su samo bile rezultat veseloga duha."

"Bio je odvratni nasilnik", rekla je Bridget. "Znate da je upravo to bio, gospodine Wake. Uvijek je mučio mačke i zalutale psiće i štipao druge dječake."

"Znam - znam." Gospodin Wake je tužno odmahnuo glavom. "Ali znate, draga moja gospođice Conway, ponekada okrutnost nije urođena, već rezultat činjenice da nečija mašta sporo sazrijeva. Zbog toga ćete shvatiti, ako zamislite odrasla čovjeka s umom djeteta, kako luđak možda uopće neće shvatiti svoju lukavost i okrutnost. Nedostatak sazrijevanja je, uvjeren sam, u korijenu mnogih okrutnosti u današnjem svijetu. Moramo odbaciti djetinjaste stvari -"

Odmahnuo je glavom i raširio ruke.

Bridget je rekla glasom koji je iznenada postao grub:

"Da, u pravu ste. Znam na što mislite. Odrastao čovjek koji je u duši dijete je nešto najstrašnije na svijetu..."

Luke ju je znatiželjno pogledao. Bio je uvjeren kako je ona pritom mislila na neku određenu osobu, a iako je lord Whitfield u nekim pogledima bio pretjerano djetinjast, nije vjerovao kako je ona mislila na njega. Lord Whitfield je bio pomalo smiješan, ali zasigurno nije bio strašan.

Lukea Fitzwilliama jako je zanimalo tko bi mogla biti osoba na koju je Bridget mislila.

5. Posjet gospođici Waynflete

Gospodin Wake promrmljao je za sebe još nekoliko imena.

"Da vidimo sada -jadna gospođa Rose, i stari Bell i ono dijete Elkinsovih i Harrv Čarterto nisu sve moji ljudi, shvaćate. Gospođa Rose i Čarter bili su otpadnici od crkve. A ona hladna fronta u ožujku naposljetku je odnijela jasnog starog Bena Stanburvja - bile su mu devedeset i dvije godine."

" Amy Gibbs umrla je u travnju", rekla je Bridget:""

"Da, jadna djevojka - doista tužna pogreška."

Luke je podigao pogled i vidio kako ga Bridget promatra. Brzo je spustila pogled. Pomislio je, pomalo razdraženo:

"Postoji tu nešto što nisam shvatio. Nešto u vezi s tom djevojkom Amy Gibbs."

Kada su otišli od župnika i ponovno se našli na ulici, rekao je:

"No, tko i što je bila Amy Gibbs?"

Bridget je trebalo neko vrijeme da odgovori. Potom je rekla - a Luke je primijetio suzdržanost u njezinu glasu:

"Amy je bila jedna od najneučinkovitijih kućnih pomoćnica koje sam ikada upoznala."

"Zbog toga ste je otpustili?"

"Ne. Ostajala je vani nakon dopuštenog vremena i poigravala se s nekim mladićem. Gordon je vrlo moralan i ima staromodne svjetonazore. Po njegovu mišljenju, grijeh se ne događa prije

jedanaest sati, ali nakon toga je neobuzdan. I tako joj je uručio otkaz, a ona je postala vrlo drska!"

Luke je upitao: "Zgodna djevojka?"

"Vrlo zgodna."

"To je ona koja je progutala boju za šešire umjesto sirupa protiv kašlja?"

"Da."

"Poprilično glupo?" usudio se reći Luke.

"Vrlo glupo."

"Je li ona bila glupa?"

"Ne, bila je poprilično bistra djevojka."

Luke ju je kriomice pogledao. Nešto mu nije bilo jasno. Ona je svoje odgovore davala ravnomjernim tonom, bez ikakva naglašavanja, pa čak i bez previše zanimanja. No, iza onoga što je rekla, postojalo je nešto što nije bilo pretočeno u riječi, vjerovao je.

U tom je trenutku Bridget zastala kako bi popričala s visokim muškarcem koji je skinuo svoj šešir i pozdravio je veselom srdačnošću.

Bridget je, nakon nekoliko riječi, predstavila Lukea.

"Ovo je moj bratić, gospodin Fitzwilliam, koji je odsjeo kod nas u Manom. Došao je ovamo napisati knjigu. Ovo je gospodin Abbot."

Luke je sa zanimanjem promotrio gospodina Abbota. To je bio odvjetnik koji je zaposlio Tommyja Piercea.

Luke je imao pomalo nelogične predrasude o svim odvjetnicima - zasnovane na temelju toga što je toliko mnogo političara dolazilo iz njihovih redova. Njihova oprezna navika da se prema nikome ne obvezuju također ga je smetala. Međutim, gospodin Abbot nije uopće bio konvencionalni odvjetnik, nije bio niti mršav, niti štur, niti odbojan. Bio je krupan čovjek, rumen u licu, odjeven u tvid, srdačnoga ponašanja i vesele neobuzdanosti. U uglovima njegovih očiju bile su sitne bore, a same su mu oči bile mnogo pronicljivije no što se činilo pri prvom letimičnom pogledu.

"Pišete knjigu, ha? Roman?"

"O legendama", rekla je Bridget.

"Došli ste na pravo mjesto za takvo što", rekao je odvjetnik. "Ovo je prekrasan i zanimljiv dio svijeta."

"Tako sam shvatio", rekao je Luke. "Usuđujem se reći da biste mi i vi mogli pomoći. Zsigurno ste se susretali s čudnim starim djelima - ili ste možda čuli za nekakve zanimljive običaje koji sujoš uvijek preživjeli."

"Pa, ne znam za to - možda - možda -"

"Vjeruje li ovdje mnogo ljudi u duhove?" upitao je Luke.

"Što se toga tiče, ne bih znao - doista ne bih znao."

"Nema kuća duhova?"

"Nema -ja nisam čuo za ništa takvoga."

"Postoji ono praznovjerje vezano za djecu, naravno", rekao je Luke. "Smrt muškog djeteta - točnije rečeno, nasilna smrt -u vijek rezultira pojavama duha. Žensko dijete nezanimljivo."

"Vrlo", rekao je gospodin Abbot. "Nikada to još nisam čuo."

Budući da je Luke to upravo izmislio, to i nije bilo baš iznenađujuće.

"Čini se kako je neki dječak - nekakav Tommy - nekada radio u vašem uredu. Imam razloga pomisliti kako ljudi vjeruju da je on duh."

Rumeno lice gospodina Abbota postalo je purpurno.

"Tommy Pierce? Prava ništarija, njuškalo, pravi nametljivi fakin."

"Čini se kako su duhovi uvijek vragolani. Dobri građani koji poštuju zakone rijetko pohode ovaj svijet nakon što ga jednom napuste."

"Tko ga je vidio - kakva je to priča?"

"Te je stvari teško pripisati jednoj određenoj osobi", rekao je Luke.
"Ljudi ne žele izići u javnost s takvom izjavom. To je samo u zraku, da se tako izrazim."

"Da - da, mislim da je tako."

Luke je vješto promijenio temu.

"Prava osoba za to bio bi lokalni liječnik. Oni se mnogo toga naslušaju od svojih pacijenata. O najrazličitijim praznovjerjima i čarolijama - vjerojatno o ljubavnim napicima i ostalim stvarima."

"Morali biste otići Thomasu. Dobar momak, taj Thomas, posve moderan čovjek. Ne poput jednog starog Humblebyja."

"Bio je pomalo nazadan, ha?"

"Potpuno tvrdoglav - konzervativac najgore vrste."

"Doista ste se zavadili zbog plana s vodom, zar ne?" upitala je Bridget.

Obilno crvenilo ponovno je oblilo Abbotovo lice.

"Humbleby se neumoljivo protivio napretku", oštro je rekao. "Uporno je bio protiv plana! Bio je poprilično bezobrazan u svojim izjavama. Nije birao riječi. Neke od stvari koje mi je rekao bile su takve da bi se na njima mogla podići tužba."

Bridget je promrmljala: "Ali odvjetnici se nikada ne koriste pravom. Pametniji su oni od toga."

Abbot se neskromno nasmijao. Njegova je ljutnja nestala jednako brzo kao što se i pojavila.

"Poprilično dobro, gospođice Bridget! I niste u krivu. Mi koji se time bavimo, znamo previše o pravu, ha, ha. No, morao bih poći. Nazovite me ako mislite da bih vam ja mogao ikako pomoći, gospodine -hm-"

"Fitzwilliam", rekao je Luke. "Hvala, hoću."

Kada su krenuli dalje, Bridget je rekla:

"Vaš je način rada, primijetila sam, izjaviti nešto i vidjeti reakciju na to."

"Moj način rada", rekao je Luke, "nije baš vjerodostojan, to ste htjeli reći?"

"Primijetila sam."

S trunčicom nelagode, razmišljao je što reći. No prije no što je stigao progovoriti, ona je rekla:

"Ako želite čuti nešto više o Amy Gibbs, mogu vas odvesti nekome tko bi vam mogao pomoći."

"Tko je to?"

"Gospođica Waynflete. Amy je otišla onamo nakon što je napustila Manor. Ondje je bila kada je umrla."

"Ah, shvaćam", bio je pomalo zaprepašten. "Pa puno vam hvala."

"Ona živi u blizini."

Prelazili su seosku tratinu. Pokazavši glavom u smjeru velike stare kuće iz 18. stoljeća koju je Luke primijetio prethodnoga dana, Bridget je rekla: "To je Wych Hali. Sada je ondje knjižnica."

Na Hali se naslanjala malena kuća koja je u odnosu na veliku izgledala poput kućice za lutke. Njezine su stepenice bile blještavo bijele, alka se presijavala, a zavjese na prozorima bile su bijele i uštirkane.

Bridget je otvorila vrata na ogradi i krenula prema stepenicama.

Istoga su se trenutka prednja vrata otvorila i izišla je neka starija žena.

Bila je, pomislio je Luke, pravo oličenje seoske usidjelice. Njezin mršavi lik bio je uredno odjeven u kostim od tvida, a ispod njega je imala sivu svilenu košulju s brošem od kvarca. Filcani šešir bio je uredno smješten na njezinoj lijepo oblikovanoj glavi. Lice joj je bilo ugodno, a oči su odlučno i inteligentno pogledavale kroz cvikere. Podsjetila je Lukea na one žustre crne koze koje se mogu vidjeti u Grčkoj. Oči su joj imale upravo tu kvalitetu blagog znatiželjnog iznenađenja.

"Dobro jutro, gospođice Waynflete", rekla je Bridget. "Ovo je gospodin Fitzwilliam." Luke se naklonio. "On piše knjigu - o smrtima i seoskim običajima i ostalim odvratnostima."

"O, Bože", rekla je gđica. Waynflete. "Kako vrlo zanimljivo."

I veselo mu se nasmiješila ohrabrujući ga.

Sjetio se gospođice Pinkerton.

"Mislila sam", reklaje Bridget -i ponovno je primijetio onaj čudni jednolični ton u njezinu glasu—"da biste mu mogli ispričati ponešto o Amy."

"Ah", reklaje gđica. Waynflete. "O Amy? Da. O Amy Gibbs."

Bio je svjestan nečeg novog u njezinu izrazu lica. Činilo se kao da pomno razmišlja o njemu.

Potom je, kao da je nešto odlučila, ušla natrag u hodnik.

"Uđite", rekla je. "Mogu ići van i kasnije. Ne, ne", odgovorilaje na Lukeov protest. "Doista ne moram obaviti ništa hitno. Samo malenu i nevažnu kupovinu za kućanstvo."

Maleni salon bio je iznimno uredan i blago je mirisao po izgorenoj lavandi. Na okviru kamina smijuljili su se pastiri i pastirice od porculana. Tu su bila i dva uramljena akvarela, dvije tapiserije i tri veziva obješena na zid. Bilo je i nekoliko fotografija koje su očigledno predstavljale nećake i nećakinje i nekoliko komada dobrog namještaja - radni stol u stilu rokokoja, nekoliko stolića od atlasovog drveta - i užasna i poprilično neudobna viktorijanska sofa.

Gđica Waynflete ponudila je svojim gostima da sjednu, a potom s isprikom rekla:

"Bojim se da ja ne pušim, pa nemam cigareta, ali, molim vas, slobodno pripalite ako želite."

Luke je odbio, ali Bridgetje odmah pripalila cigaretu.

Sjedeći vrlo uspravno u stolici s izrezbarenim naslonima za ruke, gđica Waynflete proučavala je nekoliko trenutaka svoje goste, a potom, nakon što je zadovoljno spustila pogled, rekla:

"Htjeli biste čuti o onoj jadnoj djevojci Amy? Cijela je ta stvar bila jako tužna i prilično me uznemirila. Takva tragična pogreška."

"Zar nije u pitanju bilo - samoubojstvo?" upitao je Luke.

Gđica Waynflete odmahnu la je glavom.

"Ne, ne, to neću povjerovati niti trenutka. Amy uopće nije bila takva."

"A kakva je bila?" upitao je Luke izravno. "Volio bih čuti što ste vi mislili o njoj."

Gđica Waynflete je rekla:

"Pa, naravno, ona uopće nije bila dobra kućna pomoćnica. No, u današnje vrijeme, doista, čovjek je zahvalan ako nađe bilo koga. Bila je vrlo neuredna u poslu i uvijek je voljela izlaziti - pa, naravno, bila je mlada, a djevojke su danas takve. Čini se kako ne shvaćaju da je njihovo vrijeme zapravo vrijeme njihovih poslodavaca."

Lukeov pogled bio je dovoljno suosjećajan, pa je gđica Waynflete nastavila svoje izlaganje.

"Ona nije bila djevojka kakve se meni sviđaju - bila je poprilično drska, iako ne bih voljela tako govoriti o njoj sada kad je mrtva. Osjećam se nekršćanski - iako zapravo ne mislim kako je to dovoljan razlog za potiskivanje istine."

Luke je kimnuo glavom. Shvatio je kako se gđica Waynflete razlikuje od gospođice Pinkerton logičnijim umom i boljim misaonim procesima.

"Voljela je kada su joj se divili", nastavila je gđica Waynflete, "i bila je sklona imati visoko mišljenje o sebi. Gospodin Ellsworthy - on ima novu antikvarnicu, ali je pravi gospodin — on pomalo slika akvarele i nacrtao je nekoliko skica djevojčine glave - pa mislim, znate, umislila sije neke stvari. Bila je sklona prepirati se s mladićem za kojega je bila zaručena - Jimom Harvevem. On je mehaničar u našoj radionici i jako ju je volio."

Gospođica Waynflete zastala je na trenutak, a potom nastavila.

"Nikada neću zaboraviti onu stravičnu noć. Amy se nije osjećala baš najbolje - imala je gadan kašalj i pobolijevala je (one smiješne jeftine svilene čarape koje je nosila i cipele s gotovo papirnatim potplatima - naravno da se prehladila), pa je tog poslijepodneva bila kod liječnika."

Luke je brzo upitao:

"Dr. Humblebyjaili dr. Thomasa?"

"Dr. Thomasa. I on joj je dao bočicu sirupa za kašalj koju je donijela sa sobom. Nešto posve bezopasno, vjerujem. Otišla je rano u krevet i zasigurno je već bilo jedan sat izjutra kada je počela buka - strašan vrisak, kao da se netko guši. Ustala sam i otišla do njezinih vrata, ali bila su zaključana iznutra. Dozivala sam je, ali nije bilo nikakvog odgovora. Kuharica je bila sa mnom, i obje smo bile strašno uzrujane. A tada smo otišle do prednjih vrata, a ondje je, na sreću, bio Reed (naš policajac) koji je upravo prolazio na svojoj uobičajenoj ophodnji, pa smo ga pozvale. On je otišao sa stražnje strane kuće i uspio se popeti na krov dvorišne zgrade, a budući da je njezin prozor bio otvoren, lako je ušao unutra tim putem i otključao vrata. Jadnica, bilo je užasno. Nisu joj mogli nikako pomoći, i umrla je u bolnici nekoliko sati kasnije."

"A ono je bila - što -boja za šešire?"

"Da. Trovanje oksalnom kiselinom, rekli su. Bočica je bila otprilike iste veličine kao i ona sa sirupom. Ova druga je bila na njezinom umivaoniku, a boja za šešire pokraj njezina kreveta. Zasigurno je uzela krivu bočicu i stavila je pokraj sebe u mraku kako bi joj bila pri ruci kada bude trebala popiti sirup. To je bio zaključak nakon istrage."

Gđica Waynflete je ušutjela. Njezine inteligentne kozje oči su ga promatrale, i bio je svjestan da je iza njih ležalo nešto od posebna

značaja. Imao je osjećaj kako je prešutjela dio priče - i još jači osjećaj daje, iz nekog razloga, htjela da on bude svjestan toga.

Nastala je tišina - duga i poprilično mučna tišina. Luke se osjećao poput glumca koji je zaboravio svoj tekst. Rekao je poprilično neuvjerljivo:

"A vi mislite kako to nije bilo samoubojstvo?"

Gđica Waynflete brzo je rekla:

"Nipošto. Da je djevojka odlučila svršiti svoj život, vjerojatno bi nešto kupila. Ovo je bila stara bočica koju je zasigurno imala godinama. A osim toga, kako sam vam već rekla, ona nije bila taj tip djevojke."

"Dakle vi mislite - što?" upitao je Luke izravno.

Gđica Waynflete je rekla:

"Mislim kako je to bila žalosna nesreća."

Zatvorila je usta i iskreno ga pogledala.

Upravo kada je Luke osjetio kako mora reći nešto što se od njega očekivalo, jedna im je stvar svima odvukla pozornost. Na vratima se začulo grebanje i žalosno mijaukanje.

Gđica Waynflete skočila je i pošla otvoriti vrata, nakon čega je u prostoriju ušao prekrasan žuti perzijski mačak.

Zastao je, s neodobravanjem pogledao posjetitelje, i skočio na naslon stolice gospođice Waynflete.

Gđica Waynflete obratila mu se tepajući:

"Hej, Wonky Pooh - gdje je moj Wonky Pooh bio cijeloga jutra?"

To mu se ime učinilo poznatim. Gdje li je čuo o perzijskom mačku zvanom Wonky Pooh? Rekao je:

"Vrlo lijep mačak. Imate li ga dugo?"

Gđica Waynflete odmahnu la je glavom.

"O, ne, on je pripadao mojoj staroj prijateljici, gospođici Pinkerton. Pregazio ju je jedan od onih strašnih automobila, i, naravno, nisam mogla dozvoliti da Wonky Pooh pripadne strancima. Lavinijubi to jako uzrujalo. Ona ga je jednostavno obožavala - a vrlo je lijep, zar ne?"

Luke se ozbiljno divio mačku.

Gđica Waynflete je rekla: "Pazite mu na uši. U posljednje ga vrijeme dosta bole."

Luke je oprezno gladio mačka.

Bridget je ustala.

Rekla je, "Morali bismo krenuti."

Gđica Waynflete rukovala se s Lukeom.

"Možda ćemo se", rekla je, "uskoro opet susresti."

Luke je veselo rekao: "Nadam se."

Pomislio je kako se ona doima zbunjeno i pomalo razočarano. Njezin je pogled odlutao do Bridget - kratak pogled upitnog karaktera. Luke je osjetio kako je između dviju žena postojao nekakav prešutni dogovor iz kojeg je on bio isključen. To mu je smetalo, ali obećao je sam sebi kako će se uskoro time pozabaviti.

Gđica Waynflete izišla je s njima. Luke je nekoliko trenutaka stajao na vrhu stepenica i zavidljivo promatrao netaknutu ljepotu seoske

tratine i jezerca s patkama.

"Veličanstveno neiskvareno, ovo mjesto", rekao je.

Lice gospođice Waynflete se ozarilo.

"Da, uistinu", rekla je. "Doista još uvijek izgleda kao kad sam bila dijete. Živjeli smo u Halht, znate. Ali moj brat nije htio živjeti ondje - doista si to nije mogao priuštiti, pa ju je stavio na prodaju, jedan je građevinski poduzetnik iznio svoju ponudu, i htio je, vjerujem, "razviti kraj", mislim kako je upotrijebio upravo tu frazu. Na sreću, lord Whitfield se umiješao i kupio kuću, te je na taj način spasio. Pretvorio je kuću u knjižnicu i muzej - doista je ostala gotovo netaknuta. Radim kao knjižničarka dva puta tjedno ondje - bez naknade, naravno - i mogu vam reći da je velik užitak biti u tako staroj kući i znati kako ona neće biti uništena. A smještaj je doista savršen -morate posjetiti naš maleni muzej jednoga dana, gospodine Fitzwilliam. U njemu ima nekih doista zanimljivih lokalnih eksponata."

"Zasigurno ću to učiniti, gospođice Waynflete."

"Lord Whitfield je veliki dobročinitelj Wychwooda", rekla je gospođica Waynflete. "Žao mi je što ima ljudi koji su tako nezahvalni."

Čvrsto je stisnula usne. Luke je bio diskretan i prestao je postavljati pitanja. Ponovno se oprostio od nje.

Kad su izišli iz dvorišta, Bridget je rekla:

"Hoćete li dalje istraživati, ili da se vratimo kući uz rijeku? To je vrlo ugodna šetnja."

Luke je brzo odgovorio. Nije više namjeravao istraživati dok je Bridget Conway stajala pokraj njega i slušala. Rekao je:

"Vraćamo se uz rijeku, tu nema pogovora."

Hodali su glavnom ulicom. Jedna od posljednjih kuća u njoj imala je znak ispisan starim ukrasnim slovima zlatne boje, na kojem je pisalo "Starine". Luke je zastao i provirio kroz jedan od prozora u hladnu dubinu kuće.

"Prekrasna posuda", primijetio je. "Volio bih je kupiti svojoj tetki. Pitam se koliko bi koštala?"

"Hoćemo li ući i upitati?"

"Bi li vam to smetalo? Volim razgledavati staretinarnice. Ponekad se može naći nešto doista povoljno."

"Sumnjam da ćete to ovdje uspjeti", rekla je Bridget kratko. "Ellsworthy točno zna vrijednost svojih izložaka, rekla bih."

Vrata su bila otvorena. U predsoblju su se nalazili naslonjači, sofe i ormarići s porculanom i kositrenim posuđem. U dvije prostorije pune robe ulazilo se iz predsoblja.

Luke je ušao u prostoriju s lijeve strane i uzeo u ruku posudu za koju se zanimao. U istom je trenutku neki blijedi lik došao naprijed iz stražnjeg dijela prostorije gdje je sjedio za radnim stolom od orahovine.

"Ah, draga gospođice Conway, uvijek je zadovoljstvo vidjeti vas."

"Dobro jutro, gospodine Ellsworthy."

Gospodin Ellsworthy bio je vrlo profinjen mlad čovjek odjeven u nijansama crvenkastosmeđe boje. Imao je duguljasto blijedo lice sa ženskastim ustima, dugu crnu umjetničku kosu i afektirani hod.

Luke je bio predstavljen, i gospodin Ellsworthy istoga je trenutka svoju pozornost usmjerio njemu.

"Originalna stara engleska posuda. Prekrasna je, zar ne? Volim svoje izloške, znate, nevoljko ih prodajem. Moj je san oduvijek bio živjeti na selu i imati malenu trgovinu. Prekrasno mjesto, Wychwood - ima određeni ugođaj, ako znate što hoću reći."

"Umjetnički temperament", promrmljala je Bridget.

Ellsworthy se okrenuo prema njoj mahnuvši dugim bijelim rukama.

"Nemojte koristiti tu užasnu frazu, gospođice Conway. Ne - ne, preklinjem vas. Nemojte mi govoriti kako sam umjetnička duša -ne mogu to podnijeti. Doista, doista, znate, ne sakupljam ručno izrađene hlače i polomljeno kositreno posuđe. Ja sam trgovac, to je sve, samo trgovac."

"Ali vi ste doista umjetnik, zar niste?" rekao je Luke. "Hoću reći, slikate akvarele, zar ne?"

"Tko li vam je to rekao?" povikao je gospodin Ellsworthy, sklopivši dlanove. "Znate, ovo mjesto je doista veličanstveno - čovjek ništa ne može zatajiti! To je ono što mi se ovdje sviđa - toliko se razlikuje od onog nehumanog ti-radi-svoja-posla-a-ja-ću-svoja grada! Tračevi i zloba i skandali - sve je to tako divno ako ih čovjek dočeka u pravom raspoložen] u!"

Luke se zadovoljio odgovorivši na pitanje gospodina Ellsworthya i ne obrativši pozornost na ostatak njegovih primjedbi.

"Gđica Waynflete rekla nam je kako ste načinili nekoliko skica one djevojke - Amy Gibbs."

"O, Amy", rekao je gospodin Ellsworthy. Zakoračio je jedan korak unatrag i zaljuljao kriglu za pivo. Pažljivo ju je umirio rukom. Rekao je: "Jesam li? Ah, jesam, mislim da jesam."

Njegov je stav bio pomalo uzdrman.

"Bila je lijepa djevojka", rekla je Bridget.

Gospodin Ellsworthy povratio je svoje prvotno držanje.

"Mislite li?" upitao je. "Vrlo obična, uvijek sam mislio. Ako ste zainteresirani za ukrasne predmete", nastavio se obraćati Lukeu, "imam nekoliko ptica - prekrasne su."

Luke je pokazao slabo zanimanje za ptice, a potom je zatražio cijenu posude.

Ellsworthy ju je rekao.

"Hvala", rekao je Luke, "ali mislim kako vam je ipak neću oduzeti."

"Uvijek mi lakne, znate", rekao je Ellsworthy, "kada nešto ne prodam. Blesavo od mene, zar ne? Slušajte, dat ću vam je za jednu gvineju manje. Vidim da ste zainteresirani. A naposljetku, ovo je ipak trgovina!"

"Ne hvala", rekao je Luke.

Gospodin Ellsworthy otpratio ih je do vrata, mašući rukama -vrlo ružnim rukama, pomislio je Luke - meso na njima nije izgledalo bijelo već blijedozeleno.

"Gadan komad, taj gospodin Ellsworthy", primijetio je kada su se on i Bridget dovoljno udaljili.

"Ružan um, i ružne navike, rekla bih", rekla je Bridget.

"Zašto je uistinu došao ovamo?"

"Vjerujem kako se pokušava baviti crnom magijom. Ne održava baš crne mise, ali nešto slično. Reputacija ovog mjesta zasigurno mu je pomogla."

Luke je rekao poprilično nespretno. "Dobri Bože — mislim kako je on momak kojega doista trebam. Trebao bih s njim porazgovarati o svojoj temi."

"Mislite li tako?" rekla je Bridget. "On zna mnogo o tome."

Luke je rekao s nelagodom:

"Potražit ću ga neki drugi dan."

Bridget nije odgovorila. Sada su već bili izišli iz mjesta. Skrenula je na jedan puteljak koji ih je doveo do rijeke. Ondje su se mimoišli s niskim čovjekom s ukočenim brkovima i pronicljivim pogledom. S njim su bila tri buldoga na koje je grubo vikao. "Nerone, dođi ovamo. Nelly, ostavi to. Ostavi, kažem. Auguste - AUGUSTE, kažem -"

Ušutio je kako bi podigao šešir na pozdrav Bridget, pogledao Lukea s ogromnom znatiželjom i nastavio dalje, vrativši se svojim glasnim uzvicima.

"Bojnik Horton i njegovi buldozi?" upitao je Luke.

"Točno."

"Nismo li jutros već vidjeli gotovo sve ljude koji su od ikakva značaja u Wychwoodu?"

"Praktički."

"Osjećam se nametljivo", rekao je Luke. "Mislim kako se neznanac u engleskom selu ističe na kilometre", dodao je svadljivo, sjetivši se primjedbe Jimmyja Lorrimera.

"Bojnik Horton ne zna baš dobro prikriti svoju znatiželju", reklaje Bridget. "Bašje zurio."

"On je tip čovjeka za kojega biste uvijek mogli pogoditi da je vojnik", rekao je Luke zlobno.

Bridget je iznenada rekla: "Hoćemo li sjesti na obalu na trenutak? Vremena imamo napretek."

Sjeli su na porušeno stablo. Bridget je nastavila:

"Da, boжник Horton je pravi vojnički tip - tako se i ponaša. Nećete povjerovati da je prije samo godinu dana bio jedan od najvećih papučara!"

"Tko, taj čovjek?"

"Da. Za suprugu je imao najgoru ženu koju sam ikada poznavala. Ona je imala novaca, i to se nikada nije suzdržavala isticati u javnosti."

"Jadni grubijan - Horton, hoću reći."

"On se vrlo lijepo ponašao prema njoj - uvijek je bio pravi gospodin. Osobno, pitam se zašto je on nije dokrajčio."

"Nije bila baš omiljena, vidim."

"Nikome se nije sviđala. Prezirno se odnosila prema Gordonu, a meni se uvijek obraćala s visoka, i gdje god bi išla, svima je bila neugodna."

"Ali, kao što vidim, milostiva ju je providnost uklonila?"

"Da, prije otprilike godinu dana. Akutni gastritis. Svome supaigu, božniku Hortonu i dvjema sestrama pružila je pravi pakao - no svejedno je umrla. Buldozi su smjesta živnuli."

"Inteligentne zvijeri!"

Nastala je tišina. Bridget je dokono otkidala vlati duge trave. Luke se namrštió prema suprotnoj obali, pokušavajući nešto razabrati. Ponovno ga je opsjela nestvarna priroda njegove misije. Koliko su toga bile činjenice - a koliko mašta? Nije li bilo loše promatrati svaku

novu osobu koju je upoznao kao potencijalnog ubojicu? Bilo je nečeg ponižavajućeg u tome.

"Prokletstvo", pomislio je Luke, "predugo sam bio policajac!"

Uz šok se prenuo iz svojih razmišljanja. Začuo je hladan Bridgetin glas.

"Gospodine Fitzwilliam", rekla je, "zbog čega ste točno došli ovamo?"

6. Boja za šešire

Luke je upravo prinosio šibicu cigareti. Neočekivanost njezina pitanja paralizirala mu je ruku. Sekundu ili dvije nije se uopće pomaknuo, a šibica je dogorjela i opekla mu prste.

"Prokletstvo", rekao je Luke ispustivši šibicu i snažno mašući rukom. "Kako, molim? Doista ste me gadno uzdrnali." Skrušeno se nasmiješio.

"Jesam li?"

"Jeste." Uzdahnuo je. "No, pretpostavljam kako bi me prozrela svaka inteligentna osoba! Ta priča o tome kako pišem knjigu o običajima nije vas ni na trenutak zavarala, pretpostavljam?"

"Ne nakon što sam vas upoznala."

"A do tada ste vjerovali u to?"

"Jesam."

"No, svejedno, to baš i nije bila dobra priča", rekao je Luke kritično. "Hoću reći, svatko može htjeti napisati knjigu, ali onaj dio s dolaskom ovamo i predstavljanjem kao vaš bratić - možda ste zbog toga posumnjali?"

Bridget je odmahнула glavom.

"Ne. Za to sam imala objašnjenje - zapravo, mislila sam da ga imam. Pretpostavila sam da ste bez novca - mnogo mojih i Jimmyjevih prijatelja je u takvoj situaciji - pa sam pomislila kako je on predložio tu predstavu sa srodstvom kako bi - pa, kako bi sačuvao vaš ponos."

"Ali kada sam stigao", rekao je Luke, "moj je izgled odavao takvo bogatstvo da to objašnjenje više nije moglo doći u obzir?"

Usne su joj se polako razvukle u osmijeh.

"Ma ne", rekla je. "Nije bilo tako. Vi ste jednostavno bili pogrešan tip osobe."

"Nemam dovoljno mozga da napišem knjigu? Nemojte štedjeti moje osjećaje. Slobodno mi recite."

"Mogli biste vi napisati knjigu - ali ne takvu knjigu — o starim praznovjerjima - kopanju po prošlosti - ne nešto takvoga! Vi mi ne ostavljate dojam čovjeka kojemu prošlost mnogo znači - možda čak niti budućnost - samo sadašnjost."

"M-hm - shvaćam." Kiselo se osmjehnuo. "Prokletstvo, vi me činite nervoznim još otkada sam stigao ovamo! Doimate se tako vraški inteligentnom."

"Žao mi je", rekla je Bridget kratko. "A što ste očekivali?"

"Pa, nisam baš previše razmišljao o tome."

No ona je smireno nastavila:

"Malenu namigušu — upravo toliko pametnu da shvati kakvi su joj izgledi i uda se za svog šefa?"

Luke je bio zbunjen. Okrenula se i hladno ga pogledala.

"Posve mi je jasno. U redu je. Ne ljutim se."

Luke se odlučio na drskost.

"Pa, možda sam i pomislio nešto slično tome. Ali nisam mnogo razmišljao o tome."

Polako je rekla:

"Ne, niste. Vi ne razmišljate o nekom problemu prije no što se nađete pred njim."

No, Luke je bio očajan.

"Ah, ne sumnjam kako sam odglumio svoju ulogu poprilično loše! Je li me i lord Whitfield prozreo?"

"Nije. Da ste rekli kako ste došli ovamo proučavati navike kukaca kozaka i napisati monografiju o njima, Gordon bi to jednako dobro prihvatio. On je tako prekrasno sklon svemu povjerovati."

"No, svejedno nisam bio nimalo uvjerljiv! Sav sam se nekako zbunio!"

"I ja sam vas ometala", rekla je Bridget. "Primijetila sam to. Bojim se da me to poprilično zabavljalo."

"Pa naravno! Žene koje imaju mozga su obično hladnokrvno okrutne."

Bridget je promrmljala:

"Pa, čovjek mora uživati kako god umije u životu!" Zastala je na trenutak, a potom nastavila: "Zašto ste zapravo ovdje, gospodine Fitzwilliam?"

Ponovno su se vratili prvotnom pitanju. Luke je bio svjestan da će do toga doći. Proteklih nekoliko sekundi pokušavao je odlučiti. Podigao je pogled i susreo se s njezinim—lukavim upitnim pogledom, koji mu se suprotstavio smirenim, upornim zurenjem. U tom pogledu bilo je težine koju nije očekivao ondje pronaći.

"Mislim kako bi bilo bolje", rekao je zamišljeno, "da vam više ne lažem."

"Puno bolje."

"Ali istina je čudna... Slušajte, jeste li ikada stvorili neko mišljenje - hoću reći je li vam palo što na pamet o mom boravku ovdje?"

Polako je i zamišljeno kimnula glavom.

"Što ste pomislili? Hoćete li mi reći? Mislim kako bi mi to moglo pomoći."

Bridget je tiho rekla:

"Pomislila sam kako ste došli ovamo zbog smrti one djevojke, Amy Gibbs."

"To je to, dakle! To sam i primijetio - osjetio sam -kad god bi se spomenulo njeno ime! Znao sam kako tu ima nečega. Dakle, vi ste pomislili kako sam zbog toga došao?"

"Zar niste?"

"Na neki način -jesam."

Ušutio je i namrštitio se. Djevojka pokraj njega sjedila je jednako tiha, ne mičući se. Nije rekla ništa čime bi prekinula njegov tok misli.

Odlučio je.

"Došao sam ovamo na osnovu mušičave i vjerojatno vrlo apsurdne i melodramatične pretpostavke. Amy Gibbs je samo dio te cijele stvari. Želim saznati kako je točno umrla."

"Da, i mislila sam da je tako."

"Ali k vragu i sve to -zašto ste to pomislili? Sto je to u vezi njezine smrti - pa - pobudilo vaše zanimanje?"

Bridget je rekla:

"Mislila sam - cijelo vrijeme - kako nešto ne štima. Zbog toga sam vas i pvela u posjet gospođici Waynflete."

"Zašto?"

"Zato što i ona isto misli."

"Ah." Luke se grozničavo prisjećao. Sada je shvatio prikrivene sugestije te inteligentne usidjelice. "Ona misli isto što i vi - kako je nešto u pogledu toga čudno?"

Bridget je potvrdno kimnula.

"A zašto?"

"Zbog boje za šešire, za početak."

"Kako to mislite, zbog boje za šešire?"

"Pa, prije otprilike dvadeset godina, ljudi jesu bojali šešire -jedne biste sezone nosili ružičasti slamnati šešir, a sljedeće bi sezone on uz bočicu boje za šešire postao tamnoplav - a onda uz još jednu bočicu crn! Ali u današnje vrijeme - šeširi su povoljni -jeftine stvari koje jednostavno odbacite kada iziđu iz mode."

"Čak i djevojke poput Amy Gibbs?"

"Prije bih ja obojila šešir no ona! Nitko više nije štedljiv. I još nešto. Bila je to crvena boja za šešire."

"Pa?"

"A Amy Gibbs je bila crvenokosa —imala je kosu boje mrkve!"

"Hoćete reći da to ne ide zajedno?"

Bridget je kimnula glavom.

"Nitko tko ima crvenu kosu ne bi nosio crveni šešir. To je stvar koju muškarac ne bi zapazio, ali —"

Luke ju je značajno prekinuo.

"Ne - muškarac to ne bi zapazio. To se uklapa - sve se uklapa."

Bridget je rekla:

"Jimmy ima neke čudne prijatelje u Scotland Yardu. Vi niste"

Luke je brzo odgovorio:

"Ja nisam službeni detektiv -a nisam niti poznati privatni istražitelj s uredom u Ulici Baker. Ja sam upravo ono što vam je Jimmy rekao - umirovljeni policajac s Istoka. Umiješan sam u sve ovo zbog jedne čudne stvari koja mi se dogodila u vlaku za London."

Ukratko joj je prepričao svoj razgovor s gospođicom Pinkerton i događaje koji su uslijedili, zbog kojih je došao u Wychwood.

"I tako", dovršio je, "sve je to pomalo nevjerojatno! Tražim nekog čovjeka - tajnog ubojicu - čovjeka iz Wychwooda - koji je vjerojatno poznat i ugledan. Ako je gospođica Pinkerton bila u pravu i ako ste u pravu vi i gospođica kako-li-se-ono-zove - taj je čovjek ubio Amy Gibbs."

Bridget je rekla: "Razumijem."

"Pretpostavljam kako je to moglo biti učinjeno i izvana?"

"Da, mislim da jest", rekla je Bridget polako. "Reed, naš policajac, popeo se do njezinog prozora preko dvorišne zgrade. Prozor je bio otvoren. Bilo je pomalo naporno, ali relativno aktivnom muškarcu to ne bi predstavljalo nikakav problem."

"A nakon što se popeo, učinio je što?"

"Zamijenio sirup za kašalj bočicom boje za šešire."

"Nadajući se kako će ona učiniti upravo ono što je učinila - probuditi se, otpiti malo iz bočice, te kako će svi reći kako se zabunila ili počinila samoubojstvo?"

"Da."

"Prilikom istrage nije bilo sumnje na, kako se to kaže, 'prljavu igru'?"

"Nije."

"Opet muškarac, pretpostavljam - a ono pitanje boje za šešire nije bilo postavljano?"

"Nije."

"Ali vi ste se toga dosjetili?"

"Da."

"A gospođica Waynflete? Jeste li razgovarali s njom o tome?"

Bridget se slabašno nasmiješila:

"Ah, nismo - ne u tom smislu. Hoću reći, nismo ništa izravno spominjale. Zapravo ne znam koliko je daleko ona otišla u svojim razmišljanjima. Rekla bih kako je u početku bila samo zabrinuta - a kasnije je postala još zabrinutija. Ona je poprilično inteligentna, znate, išla je u Girton, ili je htjela, i bila je vrlo napredna dok je bila mlada. Nije tako smušena kao većina ljudi ovdje."

"Gospođica Pinkerton bila je poprilično smušena, rekao bih", rekao je Luke. "Zbog toga ne bih ni u snu povjerovao u njezinu priču."

"Bila je poprilično oštroumna po mom mišljenju", rekla je Bridget. "Većina tih simpatičnih blebetavih starica je na neki način vrlo britka. Rekli ste kako je spominjalajoš neka imena?"

Luke je potvrdno kimnuo.

"Da. Dječaka -to bi bio Tommy Pierce - sjetio sam se njegova imena čim sam ga ponovno čuo. I poprilično sam siguran kako je spominjala i nekoga imenom Čarter."

"Čarter, Tommy Pierce, Amy Gibbs, dr. Humbleby", rekla je Bridget zamišljeno. "Kao što ste i sami rekli, to je gotovo previše nevjerojatno da bi bilo istina! Ma tko bi htio ubiti sve te ljude? Oni su bili toliko različiti!"

Luke je rekao:

"Imate li kakvu ideju zašto bi itko htio ukloniti Amy Gibbs?"

Bridget je odmahнула glavom.

"Niti približno."

"A što je s tim Čarterom? Kako je on uopće umro?"

"Pao je u rijeku i utopio se. Vraćao se kući jedne večeri, bilo je maglovito, a on je bio poprilično pijan. Brvno preko rijeke ima ogradu samo sjedne strane. Mišljenje kako je jednostavno skrenuo s puta prihvaćeno je zdravo za gotovo."

"Ali netko ga je mogao posve lako gurnuti?"

"Da."

"A netko drugi je isto tako lako mogao gurnuti malenog zločestog Tommyja dok je prao prozore?"

"Opet, da."

"Dakle, sve se svodi na to da je doista lako ukloniti tri ljudska bića, a da nitko ne posumnja."

"Gospođica Pinkerton je posumnjala", istaknula je Bridget.

"Istina, jadnica. Nju nisu mučile pomisli kako je previše melodramatičnaili kako si umišlja neke stvari."

"Često mi je govorila kako je svijet vrlo zao."

"A vi biste se na to tolerantno nasmiješili, pretpostavljam?"

"Na uobražen način!"

"Svatko tko može povjerovati u šest tako nevjerojatnih priča, lako pobjeđuje u ovoj priči."

Bridget je kimnula.

Luke je rekao:

"Pretpostavljam kako nema svrhe pitati vas imate li kakav predosjećaj? U Wychwoodu ne postoji nitko od koga vam se ježi koža, ili tko ima čudne bijele oči - ili čudan manijakalni hihot."

"Svi koje sam upoznala u Wychwoodu čine mi se izrazito razumnima, čestitima i posve običnima."

"I bojao sam se da ćete takvo što reći", rekao je Luke.

Bridget je rekla:

"Vi mislite kako je taj čovjek posve sigurno lud?"

"Da, rekao bih to. Luđak u svakom slučaju, ali vrlo lukav. Posljednja osoba koja bi vam se doimala takvom -vjerojatno netko tko je stup u zajednici, poput upravitelja banke."

"Gospodina Jonesa? Ne mogu zamisliti kako bi on počinio tolika ubojstva."

"Dakle, on je vjerojatno čovjek kojeg tražimo."

"Mogao bi to biti bilo tko", rekla je Bridget. "Mesar, pekar, vlasnik trgovine, radnik na nekom imanju, cestar ili mljekar."

"Mogao bi biti - da - ali ja mislim kako je naše polje istrage mnogo uže od toga."

"Zašto?"

"Jer je gospođica Pinkerton govorila o pogledu u njegovim očima dok je odmjeravao sljedeću žrtvu. Iz načina na koji je to rekla, dobio sam dojam —to je samo moj osobni dojam, imajte to na umu - kako je taj čovjek o kojem govori na društvenoj ljestvici najmanje na jednakoj poziciji kao i ona. Naravno, možda griješim."

"Vjerojatno ste posve u pravu! Te nijanse u razgovoru ne mogu se točno navesti, ali to su stvari u pogledu kojih čovjek jednostavno ne griješi."

"Znate", rekao je Luke, "veliko mi je olakšanje što vi znate sve o tome."

"Vjerojatno ćete sada biti manje smeteni, slažem se. A vjerojatno vam mogu i pomoći."

"Vaša će mi pomoć biti neprocjenjiva. Doista mislite surađivati sa mnom na tome?"

"Naravno."

Luke je rekao, iznenada osjetivši nelagodu:

"A što je s lordom Whitfieldom? Zar ne mislite"

"Naravno da Gordonu nećemo reći ništa o tome!" rekla je Bridget.

"Hoćete reći kako on ne bi povjerovao u to?"

"O, povjerovao bi on! Gordon bi povjerovao bilo što! Vjerojatno bi bio oduševljen i ustrajao bi da dovede petoricu-šesticu svojih bistrh momaka ovamo kako bi pročešljali cijelo susjedstvo! Uživao bi u tome!"

"To ga u svakom slučaju isključuje", složio se Luke.

"Bojim se kako mu ne možemo mu dopustiti uživanje u sitnim užitcima."

Luke ju je pogledao. Učinilo se kao da će nešto reći, ali tada se predomislio. Umjesto toga, pogledao je na svoj sat.

"Da", rekla je Bridget, "trebali bismo krenuti kući."

Ustala je. Između njih iznenada je nastala nekakva napetost, kao da su Lukeove neizgovorene riječi ostale nelagodno lebdjeti između njih u zraku.

U tišini su stigli do kuće.

7. Mogućnosti

Luke je sjedio u svojoj spavaćoj sobi. Tijekom ručka podnio je ispitivanje gospođe Anstruther o tome kakvo je cvijeće imao u svom vrtu u Mavangu. Nakon toga mu je rekla kakvo bi mu cvijeće dobro uspijevalo ondje. Također je odslušao nastavak "Govora mladićima o samom sebi", lorda Whitfielda. Sada je napokon ostao sam.

Uzeo je list papira i na njega ispisao niz imena. Pisalo je: dr. Thomas gospodin Abbot bojničar Horton gospodin Ellsworthy gospodin Wake gospodin Jones Aryn momak mesar, pekar, svjećar, itd.

Potom je uzeo drugi list papira i stavio naslov ŽRTVE. Ispod toga naslova, napisao je:

Amy Gibbs: Tommy Pierce: Harry Carter:

dr. Humbleby:

otrovana

gurnut kroz prozor

gurnut s brvna (pijan? otrovan?)

trovanje krvi

gđica Pinkerton: pregažena

Dodao je:

gospođa Rose? stari Ben?

Te nakon nekog vremena: gđa Horton?

Promatrao je svoje popise, pušeci, a potom ponovno uzeo olovku u ruku.

Dr. Thomas: Činjenice protiv njega.

Siguran motiv u slučaju dr. Humblebyja. Način smrti potonjega prikladan - naime, znanstveno trovanje klicama. Amy Gibbs posjetila ga je poslijepodne onog dana kada je umrla. (Postoji li išta između njih? Ucjena?)

Tommy Pierce? Moguća veza nije poznata. (Je li Totnmv znao za vezu između njega i Amy Gibbs?)

Hany Čarter? Moguća veza nije poznata.

Je li dr. Thomas bio odsutan iz Wychwooda na dan kada je gđica Pinkerton otišla u London?

Luke je uzdahnuo i napisao novi naslov:

Gospodin Abbot: Činjenice protiv njega.

(Osjećaj kako je odvjetnik definitivno sumnjiva osoba. Možda predrasude.) Njegova osobnost, napadna, inteligentna, itd. sigurno bi bila sumnjivom u nekakvoj knjizi - uvijek sumnjati u upadljive inteligentne ljude. Primjedba: ovo nije knjiga, nego stvarni život.

Motiv za ubojstvo dr. Humblebyja. Antagonizam koji je postojao između njih. H. je prkosio Abbotu. Dovoljan motiv za poremećeni um. Gđica Pinkerton lako je mogla primijetiti taj antagonizam.

Tommy Pierce? Pokojni je vidio neke Abbolove papire. Je li saznao nešto što nije smio znati?

Harry Čarter? Veza nepoznata.

Amy Gibbs? Ne zna se za neku vezu između njih. Boja za šušire odgovara Abbotovu načinu razmišljanja - staromodni um. Je li Abbot bio odsutan iz sela na dan kada je poginula gđica Pinkerton?

Bojnik Horton: Činjenice protiv njega.

Ne zna se za vezu između njega i Amy Gibbs, Tommvoja Piercea ili Čartera.

Sto je s gospođom Horton? Čini se kako je njezina smrt mogla biti trovanje arsenom. Ako je tako, ostala ubojstva mogu biti rezultat toga — ucjena? Opaska: Thomas je bio njezin liječnik. (Ponovno sumnja na Thomasa.)

Gospodin Ellsworthy: Činjenice protiv njega.

Gadan tip - bavi se crnom magijom. Mogao bi biti krvožedni ubojica. Povezan s Amy Gibbs. Je li povezan i s Tommyjem Pierceom? Čarterom? Nepoznato. S Humblebyjem? Mogao je saznati za Ellsworthyjevo mentalno stanje. Gđica Pinkerton? Je li Ellsworthy bio odsutan iz Wychwooda kad je ona ubijena?

Gospodin Wake: Činjenice protiv njega.

Vrlo nevjerovatno. Možda nekakva religijska manija? Misija ubijanja? Pobožni stariji svećenici vjerojatni su ubojice u knjigama, ali (kao i gore) ovo je stvarni život.

Bilješka: Čarter, Tommy, Amy - sve neugodni karakteri. Je li ih bolje ukloniti "božanskom odlukom? "

Gospodin Jones: Činjenice protiv njega. Podaci - nepoznati. Aryn momak.

Vjerojatno je imao razloga ubiti Amy - ali čini se malo vjerojatnim.

Ostali?

Ne bih rekao.

Pročitao je sto je napisao.

Potom je odmahnuo glavom.

Tiho je promrmljao:

"- sto je apsurdno! Kako je lijepo Euklid to rekao."

Potrgao je papire i spalio ih.

Rekao je sam sebi:

"Ovaj posao neće biti nimalo lagan."

8. Dr. Thomas

Dr. Thomas naslonio se u svom naslonjaču i dugom, tankom rukom prošao kroz svoju gustu svijetlu kosu. Bio je to muškarac čiji je izgled zavaravao. Iako je prešao tridesetu, nakon kratkog pogleda na njega, zaključili biste da je u ranim dvadesetima, ako ne i mlađi. Njegova nestašna svijetla kosa, pomalo zbunjen izraz lica i svijetli ružičasti ten davali sumu neodoljivi izgled školarca. Ma koliko nezrelo izgledao, dijagnoza koju je upravo postavio o Lukeovom reumatičnom koljenu gotovo se u potpunosti slagala s onom eminentnog specijalista iz Ulice Harlev postavljenom samo tjedan dana ranije.

"Hvala", rekao je Luke. "Pa, drago mi je što mislite kako će mi elektroterapija pomoći. Ne želim postati bogalj u svojim godinama."

Dr. Thomas se dječaćki nasmiješio.

"Ah, mislim kako takva opasnost uopće ne postoji, gospodine Fitzwilliam."

"Sada mi je puno lakše", rekao je Luke. "Razmišljao sam posjetiti nekog specijalista -ali sada sam siguran kako za to nema potrebe."

Dr. Thomas ponovno se nasmiješio.

"Slobodno ga posjetite ako će vam tako biti lakše. Naposljetku, uvijek je dobro čuti i njegovo mišljenje."

"Ne, ne, potpuno se pouzdajem u vas."

"Iskreno, to i nije tako složen problem. Ako poslušate moj savjet, poprilično sam siguran kako više nećete imati problema."

"Beskrajno ste mi pomogli, doktore. Već sam mislio kako ću dobiti artritis i uskoro se naći sav slomljen i nemoćan."

Dr. Thomas odmahnuo je glavom s blagim smiješkom.

Luke je brzo rekao:

"Ljudi se lako prepadnu na takav način. Vjerujem kako ste to već primijetili? Često mislim kako se liječnik mora ponašati poput nekakvog 'vrača' - poput čarobnjaka prema većini svojih pacijenata."

"Element vjere može znatno doprinijeti pri ozdravljenju."

"Znam. 'Tako mi je doktor rekao' jest rečenica koju ljudi uvijek izgovaraju s nekakvim poštovanjem."

Dr. Thomas slegnuo je ramenima.

"Kada bi pacijenti samo znali!" humoristično je promrmljao.

A potom je nastavio:

"Vi pišete knjigu o magiji, žarne, gospodine Fitzwilliam?"

"Kako li ste samo to saznali?" povikao je Luke, možda smalo pretjeranim čuđenjem.

Dr. Thomas izgledao je zainteresirano.

"Ah, dragi moj gospodine, vijesti se vrlo brzo šire u ovakvom mjestu. Mi imamo tako malo tema za razgovor."

"A vjerojatno i postanu prenapuhane. Još ćete čuti kako dozivam lokalne duhove i oponašam vješticu iz Endora."

"Doista je čudno što ste to rekli."

"Zašto?"

"Pa, kruže glasine kako ste dozvali duh Tommyja Piercea."

"Pierce? Pierce? Je li to onaj dječak koji je pao kroz prozor?"

"Jest."

"Pitani se kako - naravno - nešto sam spominjao onom odvjetniku - kako li se zove, Abbotii."

"Da, ta je priča krenula od Abbota."

"Nećete mi valjda reći kako sam pretvorio proračunatog odvjetnika u osobu koja vjeruje u duhove?"

"A vi vjerujete u duhove?"

'Ton vašeg glasa mi govori da vi ne vjerujete, doktore. Ne, ja ne bih rekao kako doista 'vjerujem u duhove' - da se grubo izrazim. Ali susreo sam se s čudnim fenomenima u slučaju iznenadne ili nasilne smrti. No, najviše me zanimaju različita praznovjerja vezana uz nasilnu smrt - primjerice ono koje kaže kako ubijeni čovjek ne može počivati u miru u svom grobu. A tu je i ono zanimljivo vjerovanje kako krv ubijene osobe teče ako ga njegov ubojica dotakne. Pitam se kako je ta priča nastala."

"Vrlo zanimljivo", rekao je Thomas. "Ali ne vjerujem kako se mnogo ljudi danas toga sjeća."

"I više no što biste pomislili. Naravno, pretpostavljam kako ovdje nemate mnogo ubojstava - pa je teško suditi."

Luke se nasmiješio dok je to govorio, a pogled mu je, uz dojam ležernosti, počivao na licu sugovornika. No dr. Thomas doimao se poprilično mirnim i također se nasmiješio.

"Ne, mislim kako ovdje nismo imali ubojstvo od—hm, prošlo je mnogo godina -još prije no što sam ja došao."

"Ne, ovo je mirno mjesto. Ne navodi ljude na zločine. Osim ako netko nije gurnuo malenog Tommyja, kako-li-se-ono-preziva kroz prozor."

Luke se nasmiješio. Ponovno je kao odgovor dobio smiješak dr. Thomasa - prirodan smiješak prepun dječaćkoga veselja.

"Mnogi su ljudi htjeli zavrnuti vratom tog djeteta", rekao je. "Ali ne vjerujem kako ga je itko od njih doista gurnuo kroz prozor."

"Čini se kako je bio doista nevaljalo dijete -njegovo bi uklanjanje možda moglo biti shvaćeno kao javna dužnost."

"Šteta je što se ta teorija ne može često primjenjivati."

"Uvijek sam smatrao kako bi nekoliko ubojstava koristilo zajednici", rekao je Luke. "Nekakvog dosadnjakovića iz privatnog kluba moglo bi se ukloniti otrovanim alkoholnim pićem. A tu su i žene koje nas dave i svoje najbolje prijatelje kidaju na komadiće svojim jezicima. Usidjelice klevetnice. Nepopravljivi konzervativci koji se opiru napretku. Da se njih na neki bezbolan način ukloni, društveni bi život bio mnogo drukčiji!"

Smiješak dr. Thomasa pretvorio se u pravi osmijeh.

"Zapravo, vi zagovarate zločine u masovnim razmjerima?"

"Promišljeno uklanjanje", rekao je Luke. "Zar se ne slažete kako bi ono moglo biti korisno?"

"Da, bez sumnje."

"Ali vi ne mislite ozbiljno", rekao je Luke. "Ja mislim. Nemam takva poštovanja prema ljudskom životu kao prosječan Englez. Svatko tko je kamen spoticanja na putu prema napretku trebao bi biti eliminiran — tako ja na to gledam!"

Prošavši rukom kroz svoju kratku svijetlu kosu, dr. Thomas je rekao:

"Da, ali tko bi prosuđivao je li netko sposoban ili nesposoban?"

"To je problem, naravno", priznao je Luke.

"Katolici bi smatrali kako komunistički agitatori ne zaslužuju život - akomunistički agitator bi osudio svećenika na smrt kao zagovaratelja praznovjerja, liječnik bi uklonio nekakvog nezdravog čovjeka, pacifist bi se riješio vojnika i tako dalje."

"Sudac bi morao biti nekakav znanstvenik", rekao je Luke. "Netko čiji je um visoko specijaliziran, ali neopterećen predrasudama - liječnik, primjerice. Kad smo već kod toga, mislim kako biste vi dobro prosuđivali, doktore."

"O tome tko nije sposoban živjeti?"

"Da."

Dr. Thomas odmahnuo je glavom.

"Moja je zadaća nesposobne učiniti sposobnima. Veći dio vremena to je težak posao, priznajem."

"No, samo teoretski", rekao je Luke. "Uzmimo čovjeka poput pokojnog Harryja Čartera -"

Dr. Thomas žustro je rekao:

"Čartera? Mislite na vlasnika Sedam zvijezda!"

"Da, upravo na njega. Nisam ga poznavao, ali moja sestrična, gospođica Conway, mi je pričala o njemu. Čini se kako je bio hulja skroz-naskroz."

"Pa", rekao je njegov sugovornik, "pio je, to znamo. Zlostavljao svoju suprugu, maltretirao kćer. Volio se svađati, bio je nasilan te u zavadi

s većinom ljudi u mjestu."

"Zapravo, svijet je mnogo ljepši bez njega?"

"Moglo bi se tako reći, slažem se."

"Zapravo, da ga je netko gurnuo i bacio u rijeku umjesto što je on sam ljubazno odlučio pasti, ta bi osoba djelovala u javnom interesu?"

Dr. Thomas hladno je rekao:

"Ove metode koje vi zastupate -jeste li ih pretvorili u praksu u - tjesnacu Mavang, mislim da ste rekli?"

Luke se nasmijao.

"Ah, ne, kod mene je sve samo teorija - bez prakse."

"Mislim kako vi niste rođeni ubojica."

Luke je upitao:

"Zašto ne? Iskreno sam vam iznio svoje stavove."

"Točno. Previše iskreno."

"Hoćete reći da ja ne bih hodao uokolo i javno iznosio svoje stavove da sam doista tip čovjeka koji voli preuzeti zakon u vlastite ruke?"

"Upravo to sam htio reći."

"Ali to je možda neko moje vjerovanje. Mogao bih biti nekakav fanatik po tom pitanju!"

"Čak i u tom slučaju, vaš bi osjećaj za samoodržanjem proradio."

"Zapravo, kad tražite ubojicu, trebali biste potražiti ugodnog i pristojnog ne-bih-ubio-niti-muhu čovjeka."

"Možda ste sad malo pretjerali," rekao je dr. Thomas, "ali niste daleko od istine."

Luke je naglo rekao:

"Recite mi - zanima me -jeste li ikada susreli čovjeka za kojeg ste vjerovali kako bi mogao biti ubojica?"

Dr. Thomas je oštro rekao:

"Doista - vrlo neuobičajeno pitanje!"

"Je li? Naposljetku, liječnik se mora susresti s mnogo čudnih tipova. On bi možda bolje mogao otkriti - primjerice - znakove manijakalne sklonosti ubojstvima - u ranom stadiju - prije no što to ostali mogu primijetiti."

Thomas je rekao poprilično ljutito:

"Vi u svojoj glavi imate sliku manijakalnog ubojice poput svih drugih laika - čovjeka koji poludi s nožem u ruci, kojemu manje ili više pjena ide na usta. Vjerujte mi kad vam kažem kako prepoznavanje luđaka ubojice može biti jedna od najtežih stvari na svijetu. Na prvi se pogled on može doimati poput svih ostalih - može to biti čovjek koji se lako preplaši - koji će vam možda reći kako ima neprijatelje. Ništa više od toga. Tihi, neupadljivi momak."

"Je li to doista tako?"

"Naravno da je tako. Manijakalni ubojica često ubija (prema vlastitom mišljenju) u samoobrani. Ali, naravno, mnogi ubojice su obični prisebni ljudi poput vas i mene."

"Doktore, vi me plašite! Zamislite da kasnije otkrijete kako ja na svom računu imam pet ili šest finih malenih ubojstava."

Dr. Thomas se nasmiješio.

"Mislim kako to nije vrlo vjerojatno, gospodine Fitzwilliam."

"Doista? Uzvracam vam kompliment. Niti jame vjerujem kako ste vi počinili pet ili šest ubojstava."

Dr. Thomas veselo je rekao:

"Ali niste ubrojili moje profesionalne neuspjehe."

Obojica su se nasmijala.

Luke je ustao i pozdravio se.

"Žao mi je što sam vam oduzeo toliko vremena", rekao je ispričavajući se.

"Ah, nemam baš puno posla. Wychwood je poprilično zdravo mjesto. Zadovoljstvo mi je što sam mogao popričati s nekim iz vanjskog svijeta."

"Pitam se -" rekao je Luke i ušutio.

"Da?"

"Gospođica Conway mi je rekla kad me poslala k vama da ste vrlo - pa - prvorazredan čovjek. Pitam se ne osjećate li se ovdje pomalo zakopan? Nemate mnogo prilike za iskazati svoj talent."

"Ah, opća praksaje dobar početak. To je vrlo vrijedno iskustvo."

"Ali, ne biste bili zadovoljni da ostanete ovdje cijeloga života? Vaš pokojni partner, dr. Humbleby, bio je neambiciozan čovjek, kako sam čuo - zadovoljan svojim radom u selu. Proveo je ovdje mnogo godina, vjerujem?"

"Gotovo cijeli život."

"Bio je razuman, ali staromodan, kako čujem."

Dr. Thomas je rekao:

"Ponekad je znao biti težak... Bio je vrlo sumnjičav prema modernim inovacijama, ali dobar primjer stare liječničke škole."

"Ostavio je vrlo lijepu kćer, čujem", rekao je Luke šaljivim tonom.

Sa zadovoljstvom je ustanovio kako je blijedo ružičasti ten dr. Thomasa poprimio grimiznu boju.

"Ah - hm - da", rekao je.

Luke ga je dobrohotno pogledao. Bio je zadovoljan što će dr. Thomasa moći izbrisati sa svog popisa osumnjičenih osoba.

Ovaj je vratio svoju normalnu boju i naglo rekao:

"Kad već pričamo o zločinima, mogu vam posuditi jednu dobra knjigu ako vas zanima ta tema! Prijevod s njemačkog. Kreuzhammerova Podčinjenost i zločin."

"Hvala", rekao je Luke.

Dr. Thomas prošao je prstom duž police i izvukao knjigu o kojoj je govorio.

"Izvolite. Neke od njegovih teorija su vrlo zapanjujuće - i, naravno, to su samo teorije, ali zanimljive su. Rani život Menzhelda, primjerice, 'frankfurtskoga mesara', kako su ga zvali, i poglavlje o Anni Helm, bolničarki ubojici, doista su zanimljivi."

"Mislim kako je ona ubila desetak svojih pacijenata prije no što se saznalo za to", rekao je Luke.

Dr. Thomas kimnuo je glavom.

"Da. Bila je vrlo suosjećajna - nježna prema djeci - i kako je izgledala iskreno ožalošćena nakon svake smrti. Psihologija je fascinantna."

"Fascinantno je kako se ti ljudi izvuku", rekao je Luke.

Sada se već nalazio na pragu. Dv. Thomas je izišao s njim.

"Nije baš fascinantno", rekao je dr. Thomas. "To je posve lako, znate."

"Sto to?"

"Izvući se." Ponovno se smiješio — šarmantnim, dječaćkim osmijehom. "Ako ste dovoljno pažljivi. Samo treba biti pažljiv — to je sve! Ali mudar čovjek je posebno pažljiv da se ne oda. To je sve što je potrebno."

Nasmijao se i ušao u kuću.

Luke je stajao i zurio uz stepenice.

U liječnikovu osmijehu bilo je nečega pokroviteljskog. Tijekom cijelog njihova razgovora, Luke je bio poimao sebe kao zrelog čovjeka, a dr. Thomasa kao mladolikog i genijalnog mladog čovjeka.

Samo na trenutak osjetio je kako su se njihove uloge zamijenile. Liječnikov osmijeh bio je osmijeh odrasle osobe koju zabavlja mudrost nekog djeteta.

9. Gospođa Pierce govori

U malenoj trgovini u glavnoj ulici Luke je kupio limenku cigareta i današnji primjerak Good Cheera, poduzetnog tjednika koji je lorda Whitfielda opskrbljivao većim dijelom njegova povelikog prihoda. Okrenuvši razgovor na nogomet, Luke je, uz jauk, odao informaciju kako upravo nije uspio osvojiti stotinu i dvadeset funti. Gospođa Pierce je istog trenutka osjetila samilost i ispričala mu o sličnom razočarenju njezina supruga. Budući da su time uspostavili prijateljski odnos, Lukeu nije bilo teško nastaviti razgovor.

"Gospodin Pierce se jako zanima za nogomet", rekla je njegova supruga. "Najprije čita o nogometu, a onda ostale vijesti. A kao što sam rekla, mnogo puta se razočarao, ali, ipak, ne može svatko ni dobiti, to je ono što ja govorim, a ja kažem i kako se ne može protiv vlastite sreće."

Luke se žurno složio s ovim razmišljanjima, i nastavio razgovor promijenivši temu sljedećom dubokoumnom izjavom kako nesreća nikada ne dolazi sama.

"Ah, ne, doista, gospodine, to ja dobro znam." Gđa Pierce je uzdahnula. "A kad žena ima supaiga i osmero djece - šestero živih i dvoje pokopanih, točnije - pa, onda ona zna što su nesreće, kako se to kaže."

"Pretpostavljam da je tako - hm, bez sumnje", rekao je Luke. "Vi ste - hm - pokopali dvoje, kažete?"

"Jednog prije nepunih mjesec dana", rekla je gđa Pierce uz neko melankolično uživanje.

"O, Bože, to je jako tužno."

"Nije to bilo samo tužno, gospodine. Bio je to pravi šok - upravo tako, šok! Sva sam se naježila kad su mi došli javiti. Nikada nisam

očekivala da će se takvo što dogoditi Tommvju, jer kad vam je dijete prava muka, onda vam ne pada na pamet pomišljati kako će mu se nešto takvoga dogoditi. A moja Emma Jane, bila je pravo slatko djetesce. 'Nikada je nećeš othraniti.' Tako su mi govorili. 'Bila je predobra da bi živjela.' I bila je to istina, gospodine. Bog uvijek prepozna svoje."

Luke je potvrdno odgovorio, a potom se potrudio vratiti s priče o svetici Emmi Jane na onu o manje svetom Tommvju.

"Vaš je dječak nedavno umro?" rekao je. "Nekakva nesreća?"

"Da, bila je to nesreća, gospodine. Prao je prozore na starom Hallu, koji je sada knjižnica, i zasigurno je izgubio ravnotežu i pao - s najvišeg prozora, zapravo."

Gđa Pierce vrlo je opširno ispričala sve pojedinosti te nesreće.

"Zar nije postojala neka priča", rekao je Luke ravnodušno, "kako su ga vidjeli da pleše na prozorskoj dasci?"

Gđa Pierce odvrtila je da su dječaci pravi vragolani -ali kako je to bez sumnje preplašilo bojnika budući da je tako pedantan gospodin.

"Bojnika Hortona?"

"Da, gospodine, onog gospodina s buldozima. Nakon što se dogodila nesreća, slučajno je spomenuo kako je vidio da se naš Tommy ponašao vrlo nepromišljeno - a to, naravno, ukazuje na to kako bi on posve lako pao kad bi ga nešto iznenada uplašilo. Jako dobra volja, gospodine, to je bio Tommvjev problem. Mnogo mi je puta bio teška muka", dovršila je, "ali to je bilo to, samo dobra volja - ništa osim toga - kao i kod svih drugih dječaka. Nije u njemu bilo pravog zla, kako bi se to reklo."

"Ne, ne - siguran sam da nije, ali ponekad se, znate, gospodo Pierce, ljudi - ozbiljni sredovječni ljudi - teško mogu prisjetiti kako su i

oni nekada bili mladi."

Gđa Pierce je uzdahnula.

"Vrlo su istinite vaše riječi, gospodine. Mogu se samo nadati kako će jedan određeni gospodin, kojega bih mogla imenovati, ali neću, shvatiti kako su bili previše strogi prema momčiću - samo zbog njegova vedrog raspoloženja."

"Izveo je nekoliko psina svojim poslodavcima, žarne?" upitao je Luke s obzirnim smiješkom.

Gđa Pierce odmah mu je odgovorila.

"To je samo bio njegov način zabave, to je sve. Tommy je uvijek dobro znao oponašati ljude. Znali smo se držati za trbuh od smijeha dok bi on micao bokovima u hodu pretvarajući se da je onaj gospodin Ellsworthy iz trgovine starinama - ili stari gospodin Hobbs, dopredsjednik crkvenog odbora - i on je oponašao njegovo gospodstvo gore kod njega na posjedu, a dvojica su se vrtlara smijala, kad je njegovo gospodstvo tiho došlo i na licu mjesta otpustilo Tommyja—a, naravno, to se moglo i očekivati, i bio je posve u pravu, ali njegovo gospodstvo nije mu ništa zamjerilo, nego je pomogao Tommyju da nađe novi posao."

"Ali ostali nisu bili tako velikodušni, ha?" rekao je Luke.

"Nisu bili, gospodine. Neću nikoga imenovati. A nikada to ne biste pomislili za gospodina Abbota, koji je tako uljudna ponašanja, i uvijek ima neku lijepu riječ ili šalu."

"Tommy je upao u nekakve neprilike s njim?"

Gđa Pierce je rekla:

"Sigurna sam kako momak nije mislio ništa loše... A naposljetku, ako su neki papiri privatni i ne smije ih nitko vidjeti, onda ne bi trebali

stajati na stolu - tako ja mislim."

"Naravno", rekao je Luke. "Privatni papiri u odvjetničkom uredu trebali bi se nalaziti u sefu."

"Tako je, gospodine. To ja mislim, a i gospodin Pierce se slaže sa mnom. Ionako Tommy nije pročitao veliki dio."

"Što je to bilo - nekakva oporuka?" upitao je Luke.

Procijenio je (vjerojatno s pravom) kako će pitanje o tome što je bio dokument o kojem su razgovarali možda zaustaviti gospođu Pierce. No, na to je izravno pitanje odmah dobio odgovor.

"Ma ne, gospodine, ništa takvoga. Ništa doista važno. Samo neko osobno pismo - od neke dame - a Tommy čak nije niti vidio tko je bila ta dama. Sva ta strka ni oko čega -to ja kažem."

"Gospodin Abbot je zasigurno čovjek koji se lako uvrijedi", rekao je Luke.

"Pa, čini se tako, zar ne, gospodine? Iako, kao što sam rekla, uvijek je tako uljudan -uvijek se šali ili kaže nešto lijepo. Ali, istina je da sam čula kako je on vrlo težak čovjek, a on i dr. Humbleby su bili zavađeni na nož, kao što se to kaže, upravo prije no što je jadnik umro. A to kasnije nije bilo ugodno gospodinu Abbotu. Jer kada netko umre, čovjek ne voli razmišljati kako su pale grube riječi, te kako ih više neće imati prilike povući."

Luke je u tišini odmahnuo glavom i promrmljao:

"Istina, živa istina."

Nastavio je:

"To je svojevrsna slučajnost. Teške riječi dr. Humblebyju i dr. Humbleby umre - grubo postupanje prema vašem Tommvju - i

dječak umre! Mislim kako će to dvostruko iskustvo primorati gospodina Abbota da pazi na svoj jezik u budućnosti."

"I Harry Čarter, također, dolje iz Sedam zvijezda", rekla je gđa Pierce. "Njih su dvojica razmijenili vrlo grube riječi samo tjedan dana prije no što se Čarter utopio - ali za to se ne može okriviti gospodina Abbota. Čarter je bio jedini zlostavljač u tom slučaju - otišao je do kuće gospodina Abbota, jest, i to pijan, i izvikivao najprostije riječi na sav glas. Jadna gospođa Čarter, ona je nosila težak teret, i zasigurno joj je Carterova smrt donijela izbavljenje od muka."

"I za njim je ostala kći, zar ne?"

"Ah", rekla je gđa Pierce. "Ja nikada ne tračam."

Ovo je bilo neočekivano, ali obećavajuće. Luke je načulio uši i čekao.

"Ne kažem kako je u tome bilo išta više od priče. Lucy Čarter je zgodna mlada djevojka, i da nije bilo razlike u društvenom položaju, usuđujem se reći kako ništa ne bi bilo primijećeno. Ali priča je bilo, i to se ne može poreći -posebice nakon što je Čarter otišao do njegove kuće, urlajući i psujući."

Luke je razmišljao o značaju ovog pomalo zbunjenog izlaganja.

"Gospodin Abbot izgleda kao da bi rado imao neku zgodnu djevojku", rekao je.

"Često je tako s gospodom", rekla je gđa Pierce. "Oni time ništa ne misle - samo riječ ili dvije u prolazu, ali ljudi su ljudi i sve se primijeti. Sve se to može očekivati u tako mirnom mjestu poput ovoga."

"Mjesto je vrlo šarmantno", rekao je Luke. "Tako neiskvareno."

"Tako i umjetnici uvijek kažu, ali ja mislim kako smo malo zaostali za svijetom. Pa ovdje nemamo nikakve građevine o kojoj je vrijedno

razgovarati. Preko u Ashevaleu, na primjer, imaju prekrasan niz novih kuća, od kojih neke imaju zelene krovove i vitraje u prozorima."

Luke je zadrhtao.

"Ali imate ovdje veliku novu školu", rekao je.

"Pričaju kako je to vrlo lijepa zgrada", rekla je gđa Pierce, bez prevelikog oduševljenja. "Naravno, njegovo je gospodstvo mnogo toga učinilo za ovo mjesto. On želi dobro, svi mi to znamo."

"Ali mislite kako njegov trud nije baš urodio plodom?" rekao je Luke zainteresirano.

"Ali, naravno, gospodine, on nije pravi velikaš - ne poput gospođice Waynflete, na primjer, i gospođice Conway. Pa, otac lorda Whitfielda imao je trgovinu obućom samo nekoliko vrata odavde. Moja se majka sjeća kako je Gordon Ragg radio u trgovini - sjeća se toga vrlo dobro. Naravno, on je sada lord i bogataš - ali to nikada nije isto, zar ne, gospodine?"

"Očigledno nije", rekao je Luke.

"Oprostite mi što to spominjem, gospodine", rekla je gđa Pierce. "Naravno, ja znam da ste odsjeli kod njih i da pišete knjigu. Ali vi ste bratić gospođice Bridget, znam, a to je posve druga stvar. Bit će nam vrlo drago kada ona opet postane gospodaricom Ashe Manom."

"Doista", rekao je Luke. "Siguran sam da hoće."

Iznenada je platio cigarete i novine.

Pomislio je:

"Osobni element. Ne smijem dozvoliti da me to svlada! Dovraga, ovdje sam kako bih uhvatio zločinca. Kakve veze ima za koga će se

ona crnokosa vještica udati, a za koga neće? Ona ne spada u..."

Polako je hodao ulicom. S teškom mukom potisnuo je Bridget iz svojih misli.

"No sada", rekao je samome sebi. "Abbot. Što imam protiv Abbota? Povezao sam ga s tri žrtve. Posvadio se s Humblebyjem, s Čarterom i s Tommvjem Pierceom - i sva su trojica mrtva. A što je s Amy Gibbs? Kakvo je to privatno pismo onaj vražji dječak vidio? Je li znao tko ga je napisao? Ili nije? Možda nije htio reći svojoj majci. No, uzmimo da jest. Pretpostavimo kako je Abbot smatrao nužnim začepiti mu usta. Moglo bi to biti to! To je sve što se zna o tome. Moglo bi biti! Nije dovoljno dobro!"

Luke je ubrzao korak, pogledavajući oko sebe. Iznenada se osjetio nemoćnim.

"Ovo prokleta selo - ide mi na živce. Tako nasmiješeno i mirno - tako nevino - a cijelo vrijeme se ta luda ubojstva odvijaju u njemu. Ili sam ja lud? Je li Lavinia Pinkerton bila luda? Naposljetku, sve je to mogla biti slučajnost - da, Humblebyjeva smrt i sve ostalo..."

Osvrnulo se duž Glavne ulice - i obuzeo ga je čudan osjećaj nestvarnosti.

Rekao je samome sebi:

"Ovakve se stvari ne događaju..."

Potom je podigao pogled prema dugom i mrkom Ashe Ridgeu - i istoga trenutka napustio ga je taj nestvaran osjećaj. Ashe Ridge je bio stvaran - poznavao je neobične stvari -vještice i okrutnosti i zaboravljene želje za krvlju -i zle rituale...

Prenuo se. Dvije su figure hodale rubom grebena. Lako ih je prepoznao - Bridget i Ellsworthy. Mladić je nešto gestikulirao onim svojim čudnim, ružnim rukama. Glava mu je bila pognuta prema

Bridgetinoj. Izgledali su poput dva lika iz sna. Odavali su dojam kao da njihova stopala nisu stvarala nikakav zvuk dok su poput mačaka skakali s busena na busen trave. Vidio je kako njezina crna kosa vijori iza nje na vjetru. Ponovno ga je obuzela ta njezina čudna čarobnost.

"Začaran, eto što sam, začaran", rekao je u sebi.

Stajao je posve mirno - čudan tup osjećaj širio se njegovim tijelom.

Potišteno je pomislio:

"Tko će razbiti čaroliju? Nema nikoga."

10. Rosehumbleby

Tihi zvuk iza njega natjerao ga je da se naglo okrene. Ondje je stajala neka djevojka, iznimno lijepa, sa smeđom kosom koja joj se kovrčala oko ušiju i poprilično plahim tamnoplavim očima. Obrazi su joj blago porumenjeli od srama prije no što je progovorila.

"Gospodin Fitzwilliam, zar ne?" rekla je.

"Da. Ja"

"Ja sam Rose Humbleby. Bridget mi je rekla kako -kako vi poznajete neke ljude koji su poznavali mog oca."

Luke se udostojio pocrvenjeti ispod svoje preplanule boje.

"Bilo je to jako davno", rekao je poprilično neuvjerljivo. "Oni su ga - hm - poznavali kao mladića - prije no što se oženio."

"Ah, shvaćam."

Rose Humbleby izgledala je pomalo razočarano. No, nastavilaje:

"Vi pišete knjigu, zar ne?"

"Da. Točnije rečeno, tek pišem bilješke za nju. O lokalnim praznovjerjima. I takvim stvarima."

"Shvaćam. Zvuči strašno zanimljivo."

"Vjerojatno će biti dozlaboga dosadno", uvjeravao ju je Luke.

"Ma ne, sigurna sam da neće."

Luke joj se nasmiješio.

Pomislioje:

"Naš dr. Thomas doista ima sreće!"

"Neki ljudi", rekao je, "mogu i najzanimljivije teme učiniti nepodnošljivo dosadnima. Bojim se kako sam ja jedan od njih."

"Zašto tako mislite?"

"Ne znam. Ali počinjem sve više vjerovati u to."

Rose Humbleby je rekla:

"Možda ste vi jedan od onih ljudi koji učine da dosadne teme zvuče strašno uzbudljivo!"

"To je lijepa misao", rekao je Luke. "Hvala vam na njoj."

Rose Humbleby mu se nasmiješila. A potom je rekla:

"Vjerujete li vi u — praznovjerja i sve to?"

"To je teško pitanje. Nije to nužno, razumijete. Čovjeka mogu zanimati stvari u koje ne vjeruje."

"Da, mislim da je tako", djevojka je zvučala sumnjičavo.

"Jeste li vi praznovjerni?"

"Ne -mislim da nisam. Ali mislim kako se stvari odvijaju -u valovima."

"Valovima?"

"Valovima loše sreće i valovima dobre sreće. Hoću reći - osjećam kao da je u posljednje vrijeme cijeli Wychwood pod utjecajem zle sreće. Otac je umro - pa je pregažena gospođica Pinkerton, i onaj dječak što je pao kroz prozor. Počela - počela sam osjećati kao da mrzim ovo mjesto -kao da moram pobjeći!"

Počela je ubrzano disati. Luke ju je zamišljeno pogledao.

"Dakle, tako se osjećate?"

"Ah! Znam da je to glupo. Vjerujem da je to samo zato što je jadni tatica umro tako iznenada - bilo je to tako neočekivano." Zadrhtala je. "A onda i gospođica Pinkerton. Ona je rekla"

Djevojka je zastala.

"Sto je rekla? Bila je to divna starica, osjećao sam kao da mi je tetka."

"Ah, vi ste je poznavali?" Lice joj se ozarilo. "Bila mi je vrlo draga i bila je odana tatici. Ali ponekad sam se pitala nije li ona ono što Škoti nazivaju 'vilom'."

"Zašto?"

"Zato što - to je tako čudno - bojala se da će se nešto dogoditi tatici. Gotovo me upozorila. Posebice na nesreće. A onda se onoga dana - upravo prije no što je krenula u grad - tako čudno ponašala - sva je drhtala. Doista mislim, gospodine Fitzwilliam, kako je ona jedna od onih osoba koje imaju i drugi vid. Mislim kako je znala da će joj se nešto dogoditi. A zasigurno je znala kako će se nešto dogoditi i tatici. To je - to je vrlo zastrašujuće, takve stvari!"

Približila mu se jedan korak.

"Postoje trenuci kad čovjek može predvidjeti budućnost", rekao je Luke. "Međutim, nije to uvijek nadnaravno."

"Ne, pretpostavljam kako je to posve normalno - samo jedna sposobnost koju većina ljudi nema. Svejedno - to me brine"

"Ne smijete se brinuti", rekao je Luke nježno. "Upamtite, sve je to sada prošlo. Nema smisla vraćati se u prošlost. Čovjek mora živjeti za budućnost."

"Znam. Ali nije to sve, znate..." Rose je oklijevala. "Bilo je i nešto u vezi vaše sestrične."

"Moje sestrične? Bridget?"

"Da. Gospođica Pinkerton je bila zabrinuta za nju na neki način. Uvijek bi mi postavljala pitanja... mislim kako se i za nju bojala - također."

Luke se naglo okrenuo, pogledom obuhvativši brežuljak. Osjetio je nerazuman strah. Bridget - sama s čovjekom čije su ruke imale onu nezdravu nijansu zelenkaste boje mesa u raspadu! Mašta—sve je to samo mašta! Ellsworthyje samo bezopasni diletant koji se igra trgovca starinama.

Kao da mu je pročitala misli, Rose je rekla:

"Kako vam se svidio gospodin Ellsworthy?"

"Iskreno rečeno, ne sviđa mi se."

"Geoffrey - dr. Thomas, znate, niti on ga ne voli."

"A vi?"

"Ma ne - mislim da je užasan." Primaknula mu se još bliže. "Mnogo se priča o njemu. Rekli su mi kako je održao nekakav čudan obred na Vještičjoj livadi - došlo je mnogo njegovih prijatelja iz Londona - zastrašujuće čudni ljudi. A Tommy Pierce je bio svojevrсни ministrant."

"Tommy Pierce?" rekao je Luke brzo.

"Da. Imao je misnu košulju i crvenu sutanu."

"A kad je to bilo?"

"Prije nekog vremena - mislim kako je to bilo u ožujku."

"Čini se kako je Tommy Pierce bio umiješan u sve što se ikada dogodilo u ovom selu."

Rose je rekla:

"Bio je strašno znatiželjan. Uvijek je morao znati sve što se događa."

"Na kraju je vjerojatno previše znao", rekao je Luke turobno.

Rose je prihvatila njegove riječi zdravo za gotovo.

"Bio je odbojan dječak. Volio je ubijati ose i zadirkovati pse."

"Dječak čiju će smrt rijetko tko oplakivati!"

"Upravo tako. No, bilo je to strašno za njegovu majku."

"Koliko sam ja shvatio, ostalo joj je još pet anđelaka za utjehu. Ta žena ima doista dug jezik."

"Doista puno priča, zar ne?"

"Nakon što sam kupio nekoliko cigareta od nje, čini mi se kao da znam sve o svakom mještaninu!"

Rose je potišteno rekla:

"To i jest najgore kod ovakvog mjesta. Svi znaju sve o svima."

"Ah, nije", rekao je Luke.

Upitno ga je pogledala.

Luke je znakovito rekao:

"Niti jedno ljudsko biće ne zna potpunu istinu o nekom drugom ljudskom biću."

Roseino lice postalo je ozbiljno. Nesvjesno je zadrhtala.

"Ne zna", polako je rekla. "Pretpostavljam kako je doista tako."

"Čak niti o svojim najbližima i najdražima", rekao je Luke.

"Čak niti o -" ušutjelaje. "Ah, mislim da ste u pravu -ali voljela bih da ne govorite tako zastrašujuće stvari, gospodine Fitzwilliam."

"Zar vas to plaši?"

Polako je kimnula glavom.

Potom se naglo okrenula.

"Morala bih poći. Ako - ako nemate pametnijeg posla - hoću reći, ako želite - dođite nas posjetiti. Majka bi - bi vas voljela vidjeti jer poznajete stare prijatelje mog oca."

Polako je otišla ulicom. Glava joj je bila malo pognuta, kao pod pritiskom nekakve brige ili problema.

Luke je stajao gledajući za njom. Obuzeo ga je iznenadan val samoće. Osjetio je želju da zaštiti ovu djevojku.

Od čega? Posta vivši si to pitanje, odmahnuo je glavom ne želeći više razmišljati o tome. Istina, Rose Humbleby je nedavno izgubila oca, ali imala je majku i bila je zaručena za vrlo privlačnog mladića koji je bio posve sposoban zaštititi je od bilo čega. Pa zašto bi onda on, Luke Fitzwilliam, bio opsjednut tim zaštitničkim kompleksom?

Povratak dobre stare sentimentalnosti, pomislio je Luke. Zaštitnički mužjak! Koji je cvjetao u viktorijanskom dobu, dobro se držao u edvardijanskom, i još uvijek pokazuje znakove života usprkos onome što bi naš prijatelj lord Whitfield nazvao užurbanošću i stresom modernog života!

"Svejedno", rekao je samome sebi dok je šetao prema nadvijenoj gromadi Ashe Ridgea, "sviđa mi se ta djevojka. Ona je predobra za Thomasa — tog hladnokrvnog, oholog vraga."

Ponovno se sjetio liječnikova osmijeha na odlasku. Kako je bio samodopadan! Uobražen!

Zvuk koraka ispred njega probudio je Lukea iz njegovih pomalo razdražljivih razmišljanja. Podigao je pogled kako bi ugledao mladog gospodina Ellsworthyja koji se puteljkom spuštao s brijega. Pogled mu je bio prikovan za tlo i smiješio se. Njegov izraz lica nije se svidio Lukeu. Ellsworthy nije mirno hodao, već je poskakivao - poput nekoga tko pokušava skakutati po taktu nekakve đavolske pjesmice koja mu se mota po glavi. Osmijeh mu je bio čudna tajna grimasa na usnama - odisao je veselom lukavošću koja je bila vrlo neugodna.

Luke je stao, i Ellsworthy se našao gotovo rame uz rame s njim kad je ovaj konačno podigao pogled. Njegov pogled, zloban i nemiran, susreo se s pogledom drugog čovjeka samo na trenutak prije no što ga je prepoznao. Tada se on, ili se to Lukeu samo pričinilo, u potpunosti promijenio. Gdje se prije samo nekoliko trenutaka nalazio rasplesani satir, sada je stajao pomalo feminiziran i pedantan mladi čovjek.

"O, gospodine Fitzwilliam, dobar dan."

"Dobar dan", rekao je Luke. "Divite se ljepotama prirode?"

Duge, blijede ruke gospodina Ellsworthyja poletjele su uvis odričnom kretnjom.

"A, ne, ne - o, nikako ne. Gnušam se prirode. Tako je gruba i nemaštovita vještica. Uvijek sam smatrao kako čovjek ne može uživati u životu sve dok ne strpa prirodu na njezino mjesto."

"A kako bi to trebao učiniti?"

"Postoje načini!" rekao je gospodin Ellsworthy. "U prekrasnom provincijskom mjestu poput ovoga postoje neki vrlo ugodni načini zabave, samo ako čovjek ima smisao za to. Ja uživam u životu, gospodine Fitzwilliam."

"I ja također", rekao je Luke.

"Mens sana in corpore sano", ^[3] rekao je gospodin Ellsworthy. Ton njegova glasa bio je pomalo ironičan. "Siguran sam kako to doista vrijedi za vas."

"Postoje i gore stvari", rekao je Luke.

"Dragi moj prijatelju! Zdrav razum je nevjerojatno dosadan. Čovjek mora biti lud - prekrasno lud - izopačen - pomalo uvrnut—kako bi vidio život iz nove i očaravajuće perspektive."

"Škiljava gubavca", predložio je Luke.

"Ah, vrlo dobro, vrlo dobro - duhovito! Ali ima nešto u tome, znate. Zanimljiv pristup. Ah ne smijem vas više zadržavati. Vježbate - čovjek mora vježbati - to je taj duh privatnih škola!"

"Kako vi kažete", rekao je Luke i kratko kimnuvši glavom krenuo dalje.

Pomislio je:

"Previše si toga umišljam. Ovaj čovjek je jednostavno glupan, i to je sve."

No, neka nedefinirana nelagoda tjerala ga je da se kreće brže. Onaj čudan, lukav, trijumfalni smiješak kojega je Ellsworthy imao na licu - je li to bila samo njegova, Lukeova, mašta? I njegov kasniji utisak kako je bio izbrisan kao spužvom u trenutku kada je ugledao Lukea kako mu prilazi - što s tim?

Sa sve većom nelagodom pomislio je:

"Bridget? Je li ona dobro? Otišli su onamo gore zajedno, a on se vratio sam."

Požurio je. Sunce se promililo iza oblaka dok je razgovarao s Rose Humbleby. Sada je ponovno nestalo. Nebo je bilo tmurno i prijetee, a vjetar bi povremeno zapuhao. Činilo mu se kao da je iskoračio iz normalnog svakodnevnog života u onaj čudni polusvijet čarolija, misao koja ga je progonila još otkada je stigao u Wychwood.

Skrenuo je iza ugla i izišao na zeleni travnjak kojega su mu odozdo pokazali, i koji se nazivao Vještičjom livadom. Upravo ovdje su, prema predaji, vještice održavale svoja razuzdana slavlja na Valpurginu noć i Noć vještica.

Tada ga je preplavio val iznenadnog olakšanja. Bridget je bila ovdje. Sjedila je leđima naslonjena na stijenu. Bila je pognuta, naslonivši glavu na ruke.

Brzo joj je prišao preko prekrasne tratine, neobično zelene i svježee.

Rekao je:

"Bridget?"

Polako je podigla lice iz dlanova. Izraz njezina lica bio mu je zagonetan. Izgledala je kao da se vraća iz nekog dalekog svijeta, kao da joj je bilo teško prilagoditi se stvarnom svijetu.

Luke je rekao - poprilično neprilično:

"Vidim - da ste - da ste dobro, zar ne?"

Prošle su minuta ili dvije prije no što mu je odgovorila -kao da se još nije u potpunosti vratila iz onog udaljenog svijeta koji ju je držao.

Luke je osjećao kako njegove riječi moraju daleko putovati kako bi doprle do nje.

A onda je rekla:

"Naravno da sam dobro. Zašto ne bih bila?"

A glas joj je bio oštar i gotovo neprijateljski.

Luke se nasmiješio.

"Ubijte me ako znam. Iznenada sam se uplašio za vas."

"Zašto?"

"Uglavnom, mislim, zbog melodramatičnog ugođaja u kojem trenutačno živim. Zbog toga na sve gledam drukčije. Ako vas ne vidim sat ili dva, odmah pomislim kako ću naći vaš krvavi leš u jarku. Tako bi to bilo u nekakvoj predstavi ili knjizi."

"Heroine nikada ne pogibaju", rekla je Bridget.

"Ne, ali"

Luke je zašutio -upravo na vrijeme.

"Što ste htjeli reći?"

"Ništa."

Hvala nebesima što se zaustavio na vrijeme. Čovjek ne može reći privlačnoj mladoj ženi, "Ali ti nisi heroína."

Bridgetje nastavila:

"One budu otete, zatočene, ostavljene da se uguše od plina ili se utope u nekakvom podrumu - uvijek su u opasnosti, ali nikada ne umiru."

"Čak niti ne izblijede", rekao je Luke.

Nastavio je:

"Dakle, ovo je Vještičja livada?"

"Da."

Pogledao ju je.

"Samo vam još nedostaje metla", rekao je blagim glasom.

"Hvala vam. Gospodin Ellsworthy rekao je otprilike istu stvar."

"Upravo sam se susreo s njim", rekao je Luke.

"Jeste li što razgovarali?"

"Da. Mislim da me pokušao uzrujati."

"Je li uspio?"

"Njegove metode bile su poprilično djetinjaste." Zastao je, a potom naglo nastavio. "On je pomalo čudan momak. U jednom trenutku pomisliš kako je samo čudan - a onda se iznenada upitaš ima li u tome još čega."

Bridget ga je pogledala.

"I vi ste to osjetili?"

"Dakle, slažete se sa mnom?"

"Da."

Luke je oklijevao.

Bridget je rekla:

"Ima nešto - čudno u vezi njega. Pitam se... sinoć sam ležala budna i razbijala si glavu. O cijeloj toj stvari. Pomislila sam da, ako u selu postoji - nekakav ubojica, onda bih ja trebala znati tko je to! Hoću reći, budući da ovdje živi i sve to. Razmišljala sam i razmišljala i dosjetila se ovoga - ako doista postoji ubojica, onda je zasigurno lud."

Pomislivši na ono što mu je rekao dr. Thomas, Luke je upitao:

"Vi mislite kako ubojica ne može biti mentalno zdrav poput vas ili mene?"

"Ne takav ubojica. Po mom mišljenju, taj ubojica mora biti lud. A to me, shvaćate, dovelo izravno do Ellsworthya. Od svih ljudi koji ovdje žive, on je jedini koji je posve sigurno čudan. On je jednostavno čudan, i od toga se ne može pobjeći!"

Luke je sumnjičavo rekao:

"Postoje mnogi poput njega, diletanti, pozeri - obično su posve bezazleni."

"Da. Ali mislim kako bi u njegovom slučaju moglo biti i nešto više od toga. Ima tako ružne ruke."

"I vi ste to primijetili? Čudno, i ja sam!"

"Nisu samo bijele - zelene su."

"Ostavljaju takav dojam. Svejedno, ne možete nekoga optužiti da je ubojica samo zbog boje njegova mesa."

"Da, sigurno. Ono što nama treba jesu dokazi."

"Dokazi!" zastenjao je Luke. "To je upravo ono čega uopće nema. Taj je čovjek bio previše pažljiv. Pažljivi ubojica! Pažljivi luđak!"

"Pokušala sam vam pomoći", rekla je Bridget.

"S Ellsworthyjem, mislite?"

"Da. Mislila sam kako bih ga možda mogla izazvati bolje nego vi. I počela sam."

"Ispričajte mi."

"Pa, čini se kako on ima svojevrstnu kliku - skupinu opasnih prijatelja. Oni povremeno dolaze ovamo i slave."

"Mislite li na ono što se naziva bezimenim orgijama?"

"Ne znam jesu li bezimene, ali su posve sigurno orgije. Zapravo sve to zvuči vrlo blesavo i djetinjasto."

"Pretpostavljam da obožavaju đavla i plešu opscene plesove."

"Nešto slično. Očito im se to jako sviđa."

"I ja sam saznao nešto o tome", rekao je Luke. "Tommy Pierce je sudjelovao u jednom od njihovih obreda. Bio je ministrant. Imao je crvenu sutanu."

"Dakle, on je znao za to?"

"Da. A to bi moglo objasniti njegovu smrt."

"Hoćete reći da je možda počeo pričati o tome?"

"Da - ili je možda pokušao nekoga ucjenjivati."

Bridget je zamišljeno rekla:

"Znam kako sve to zvuči nevjerojatno - ali se ne doima toliko nevjerojatnim kada se primjeni na Ellsworthyja."

"Ne, slažem se - tada to postaje lako zamislivo, umjesto da bude smiješno i nestvarno."

"Imamo vezu s dvama žrtvama", rekla je Bridget. "Tommyjem Pierceom i Amy Gibbs."

"Kako se tu uklapaju vlasnik gostionice i Humbleby?"

"Trenutačno se ne uklapaju nikako."

"Barem ne gostioničar. Ali mogu zamisliti motiv za uklanjanje Humblebyja. Bio je liječnik i možda je shvatio kako Ellsworthy nije normalan."

"Da, to je moguće."

Tada se Bridget nasmijala.

"Vrlo dobro sam jutros odglumila svoju ulogu. Moje vidovnjačke moći su velike, kako se čini, a kad sam ispričala kako je jedna od mojih pra-pra-prabaka jedva izbjegla spaljivanje na lomači zbog toga što je bila proglašena vješticom, moj je ugled porastao do neslućenih razmjera. Mislim kako ću biti pozvana da sudjelujem u orgijama na sljedećem sastanku sotonskih igara, gdje god se one održavale."

Luke je rekao:

"Bridget, za ime Božje, čuvajte se."

Iznenadeno ga je pogledala. Ustao je.

"Upravo sam upoznao Humblebyjevu kćer. Razgovarali smo o gospođici Pinkerton. Humblebyjeva je kći rekla kako je gospođica Pinkerton bila zabrinuta za vas."

Bridget, koja je upravo ustajala, zastala je kao zamrznuta usred tog pokreta.

"Što to znači? Da je gospođica Pinkerton - bila zabrinuta - za mene?"

"Tako je Rose Humbleby rekla."

"Rose Humblebyje to rekla?"

"Da."

"I što je još rekla?"

"Ništa više."

"Jeste li sigurni?"

"Posve siguran."

Nastala je stanka, a potom je Bridget rekla, "Shvaćam."

"Gospođica Pinkerton je bila zabrinuta za Humblebyja i on je umro. Sada sam čuo kako je bila zabrinuta i za vas -

Bridget se nasmijala. Ustala je i odmahнула glavom tako da joj je duga crna kosa zalepršala oko glave. "Ne brinite", rekla je. "Vrag čuva svoje."

11. Obiteljski život bojnika Hortona

Luke se naslonio natrag u svom naslonjaču s druge strane radnog stola upravitelja banke.

"Pa, to mi se čini vrlo zadovoljavajućim", rekao je. "Bojim se da sam vam oduzeo mnogo vremena."

Gospodin Jones mu je rukom pokazao kako se ne slaže s tim. Njegovo sitno, tamno, debeljuškasto lice bilo je veselo.

"Ne, uistinu, gospodine Fitzwilliam. Ovo je mirno mjesto, znate. Uvijek nam je drago vidjeti stranca."

"Ovo je doista čaroban dio svijeta", rekao je Luke. "Obiluje praznovjerjima."

Gospodin Jones je uzdahnuo i rekao kako je obrazovanju trebalo dugo vremena kako bi iskorijenilo praznovjerja. Luke je primijetio kako misli da je znanje precijenjeno, a gospodin Jones bio je pomalo šokiran njegovom izjavom.

"Lord Whitfield je", rekao je, "doista velikodušan dobročinitelj ovoga mjesta. Shvatio je s kakvim se sve poteškoćama morao boriti kao dječak, i ustraje na tome da današnja mladež odraste u boljim uvjetima."

"Te poteškoće u ranoj dobi nisu ga spriječile da zgrne veliko bogatstvo", rekao je Luke.

"Ne, zasigurno je bio sposoban —vrlo sposoban."

"Ili je imao mnogo sreće", rekao je Luke.

Gospodin Jones izgledao je poprilično šokirano.

"Sreća je jedina važna", rekao je Luke. "Uzmimo ubojicu, na primjer. Zašto se uspješni ubojica uvijek izvuče? Je li to sposobnost? Ili puka sreća?"

Gospodin Jones priznao je kako se vjerojatno radi o sreći.

Luke je nastavio:

"Pogledajmo čovjeka poput tog Čartera, vlasnika jedne od vaših gostionica. Čovjek je vjerojatno bio pijan šest večeri od sedam - no jedne se večeri jednostavno prevrnuo s brvna u rijeku. Opet pitanje sreće."

"Sreće za neke ljude", rekao je upravitelj banke.

"Što hoćete reći?"

"Za njegovu ženu i kćerku."

"Ah, da, naravno."

Službenik je pokucao i ušao u ured donijevši papire. Luke je potpisao na dva mjesta i dobio čekovnu knjižicu. Ustao je.

"Pa, drago mi je što je to sve riješeno. Imao sam sreće s klađenjem na derbi utrku ove godine. A vi?"

Gospodin Jones sa smiješkom je odgovorio kako se on ne voli kladiti. Dodao jekako gospođa Jones ima vrlo stroge stavove o klađenju na konje.

"Pretpostavljam da niste otišli pogledati derbi?"

"Uistinu nisam."

"Je li išao itko odavde?"

"Bojnik Horton. On jako voli utrke. A gospodin Abbot obično uzme slobodan dan. No ove se godine nije kladio na pobjednika."

"Ne vjerujem da se mnogo ljudi kladio na njega", rekao je Luke i otišao nakon što su razmijenili pozdrave.

Kad je izišao iz banke, pripalio je cigaretu. Osim prema teoriji "najmanje vjerojatne osobe", nije vidio razloga zadržati gospodina Jonesa na svom popisu osumnjičenih. Upravitelj banke nije pokazao nikakve zanimljive reakcije na Lukeova test pitanja. Činilo se posve nemogućim zamisliti ga kao ubojicu. Štoviše, nije bio odsutan iz sela na dan derbija. Na sreću, Lukeov posjet nije bio uzaludan, saznao je dvije sitne informacije. I bojnik Horton i odvjetnik Abbot bili su odsutni iz Wychwooda na dan utrke. Stoga je svaki od njih mogao biti u Londonu u vrijeme kad je netko pregazio gospođicu Pinkerton.

Iako Luke nije sumnjičio dr. Thomasa, osjećao je kako bi bio mnogo zadovoljniji kad bi mogao biti siguran da je ovaj bio u Wychwoodu i bavio se svojim poslom toga dana. Upamtio je kako bi to trebao provjeriti.

A tu je bio i Ellsworthy. Je li Ellsworthy bio u Wychwoodu na dan utrke? Ako jest, tada pretpostavka da je on ubojica bitno gubi na vjerojatnosti. Iako je, primijetio je Luke, bilo moguće da je smrt gospođice Pinkerton bila doista nesreća kao što je i izgledalo.

No, odbacio je tu teoriju. Njezinaje smrt došla u previše zgodnom trenutku.

Luke je ušao u svoj automobil, koji je bio parkiran pokraj rubnika, i odvezao se do Pipwellove radionice, smještene na suprotnom kraju Glavne ulice.

U radu motora automobila bilo je nekoliko sitnica o kojima je htio porazgovarati. Zgodan mladi mehaničar pjegava lica zainteresirano ga je poslušao. Njih su dvojica podigla poklopac motora i udubili se u tehnički razgovor.

Začuo se glas:

"Jime, dođi ovamo na trenutak."

Mehaničar pjegava lica odazvao se pozivu.

Jim Harvey. To je točno. Jim Harvey, mladić Amy Gibbs. Vratio se uz ispriku, i razgovor o tehničkim pitanjima je nastavljen. Luke je pristao ostaviti automobil ondje.

Prije no što je krenuo, ležerno je upitao:

"Jeste li nešto zaradili na derbiju ove godine?"

"Ne, gospodine. Kladio sam se na Clarigolda."

"Zasigurno se nije mnogo ljudi kladilo na Jujube II."

"Doista nije, gospodine. Ne vjerujem da je ubilo kojim novinama spomenut makar i kao autsajder."

Luke je odmahnuo glavom.

"Utrke konja su nesiguran sport. Jeste li ikada gledali derbi utrku?"

"Nisam, gospodine, a volio bih. Ove sam godine zatražio slobodan dan. Nudili su povoljne karte do grada i do Epsoma, ali gazda nije niti htio čuti za to. Nedostajalo nam je radnika, štoviše, a toga smo dana imali mnogo posla."

Luke je kimnuo i otišao.

Jim Harvey bio je prekršten na njegovom popisu. Taj momak ugodna lica nije bio tajanstveni ubojica, a nije niti pregazio Laviniju Pinkerton.

Šetao je do kuće uz obalu rijeke. Ovdje je, kao ijednom prije, susreo bojnika Hortona i njegove pse. Bojnik je još uvijek bio u istom

raspoloženju bijesnoga vikanja. "Auguste - Nelly - NELLY, kažem. Nerone - Nerone - NERONE."

Svojim je prodornim pogledom ponovno zurio u Lukea. No, ovoga je puta uslijedilo još nešto. Bojnik Horton je rekao:

"Oprostite. Gospodin Fitzwilliam, zar ne?"

"Da."

"Horton - bojnik Horton. Vjerujem kako ćemo se susresti sutra u Manom. Igrat ćemo tenis. Gospođica Conway me ljubazno pozvala. Vaša sestrična, zar ne?"

"Jest."

"I mislio sam. Lako je primijetiti novo lice ovdje kod nas, znate."

Ovdje je došlo do prekida razgovora, jer su tri buldoga napala bezličnog bijelog mješanca.

"Auguste-Nerone. Dođi ovamo, dečko —dođi, kažem."

Kad su August i Neron konačno neodlučno poslušali zapovijed, bojnik Hoiton se vratio razgovoru. Luke je gladio Nelly, koja ga je zaljubljeno promatrala.

"Prekrasna kuja, zar ne?" rekao je bojnik. "Volim buldoga. Oduvijek sam ih imao. Volim ih više od bilo koje druge pasmine. Moja je kuća u blizini, svratite da zajedno nešto popijemo."

Luke je prihvatio i njih su dvojica hodali zajedno, a bojnik Horton nastavio je pričati o psima i inferiornosti svih ostalih vrsta prema onoj koja je njemu bila najdraža.

Luke je čuo o nagradama koje je osvojila Nelly, o nečuvenom ponašanju suca koji je Augustu dao samo visoku pohvalu, te o trijumfima Nerona na izložbama.

Tada su već stigli do bojnिकove kuće. Otvorio je ulazna vrata, koja nisu bila zaključana, i njih su dvojica ušli u kuću. Ušavši ispred njega u malenu prostoriju čiji su zidovi bili prekriveni policama za knjige i koja je pomalo zaudarala po psima, boжник Horton je počeo pripremati pića. Luke se osvrnuo oko sebe. Ugledao je fotografije pasa, primjerke Fielda i Country Lifea, te nekoliko otrcanih naslonjača. Na ormarima za knjige bili su posloženi srebrni pehari. Nad kaminom je visjelo ulje na platnu.

"Moja supruga", rekao je boжник, podigavši pogled sa sifonskeboce i primijetivši smjer Lukeovog pogleda. "Iznimna žena. Mnogo je odlučnosti na njezinu licu, zar ne?"

"Da, doista", rekao je Luke, gledajući pokojnu gospodu Horton.

Bilaje naslikana u ružičastoj satenskoj haljini s kiticom đurđica u ruci. Smeđa joj je kosa bila podijeljena u razdjeljak, a usne čvrsto stisnute. Njezine oči, hladno sive boje, mrzovoljno su gledale promatrača.

"Iznimna žena", rekao je boжник, pruživši čašu Lukeu. "Umrle je prije više od godinu dana. Otada nisam isti čovjek."

"Niste?" rekao je Luke, pomalo u nedoumici što bi kazao.

"Sjednite", rekao je boжник, mahnuvši rukom prema jednom od kožnih naslonjača.

On je sjeo u drugi i pijuckajući viski sa sodom, nastavio:

"Ne, još otada nisam isti čovjek."

"Zasigurno vam nedostaje", rekao je Luke nespretno.

Boжник Horton tužno je odmahnuo glavom.

"Čovjek treba ženu da ga drži u redu", rekao je. "Inače postane nemaran - da, nemaran. Previše se opusti."

"Ali zasigurno"

"Moj momče, znam ja o čemu pričam. Pazi, ne kažem kako brak u početku ne pada teško jednom muškarcu. Pada. Momak kaže sam sebi, dovraga, kaže on, ne vladam niti svojim mislima! Ali ubrzo bude dresiran. Sve je to disciplina."

Luke je pomislio kako je bračni život bojnika Hortona zasigurno više sličio na vojni pohod no na idilu kućnog blaženstva.

"Žene su", nastavio je bojniik svoj monolog, "čudna skupina. Ponekad se čini kako im se ne može ugoditi. Ali, tako mi Jupitera, one drže muškarca na visini."

Luke je uzvratio pokornom tišinom.

"Jeste li oženjeni?" upitao je bojniik.

"Nisam."

"Ah, dobro je, već će i to jednom doći. Ali pazite, momče, ništa na svijetu nije poput toga."

"Uvijek je lijepo čuti", rekao je Luke, "kako netko lijepo govori o braku. Posebice u ovim danima kad je tako lako razvesti se."

"Tja!" rekao je bojniik. "'Mladi ljudi mi se gade. Nemaju čvrstine -niti izdržljivosti. Ne mogu ništa podnijeti. Nisu jakil"

Luke je htio upitati zašto je potrebna takva iznimna snaga, ali se obuzdao.

"Slušajte", rekao je bojniik, "Lydia je bila doista posebna -posebna! Svi su je ovdje poštovali i divili joj se."

"Doista?"

"Nije podnosila nikakve gluposti. Kad bi pogledala nekoga na određeni način - ta bi osoba uvenula -jednostavno uvenula. Neke od tih nezrelih današnjih djevojaka koje se nazivaju kućnim pomoćnicama. Misle kako ćete vi podnositi bilo kakvo bezobrazno ponašanje. Lvdiabi im vrlo brzo pokazala! Znete li da smo imali petnaest kuharica i sobarica u jednoj godini. Petnaest!"

Luke je pomislio kako to baš i nije pohvalno za način upravljanja kućanstvom gospođe Horton, ali budući da je njegov domaćin očigledno smatrao suprotno, ograničio se na nekakvu nejasnu primjedbu.

"Izbacila bi ih i naglavce, ako nisu odgovarale."

"Je li uvijek bilo tako?" upitao je Luke.

"Pa, naravno, mnogo njih je i otišlo od nas. Sretan put -to im je Lydia običavala govoriti!"

"Divan duh", rekao je Luke, "ali nije li to ponekad bilo nezgodno?"

"Ah! Meni nije bilo teško obavljati kućanske poslove", rekao je Horton. "Vrlo sam dobar kuhar i nije mi teško zapaliti vatru. Nisam volio prati posuđe, ali, naravno, i to je netko morao napraviti - od posla se ne može pobjeći."

Luke se složio s njim. Htio je znati je li gospođa Horton bila dobra u kućanskim poslovima.

"Ja nisam čovjek koji bi prepustio svojoj ženi da ga služi", rekao je bojnici Horton. "A osim toga, Lydia je bila previše krhka da bi obavljala kućanske poslove."

"Dakle, nije bila jaka?"

Bojnik Horton odmahnuo je glavom.

"Imala je divnu dušu. Nije se htjela predati. Ali sto je ta žena propatila! A liječnici nisu suosjećali s njom. Liječnici su bezobzirni gadovi. Oni shvaćaju samo najobičniju fizičku bol. Sve što nije uobičajeno, većina njih ne može shvatiti. Humbleby, primjerice; čini se kako su svi mislili da je on dobar liječnik."

"No vi se ne slažete s tim."

"Taj je čovjek bio potpuna neznalica. Nije znao ništa o modernim otkrićima. Sumnjam da je ikada čuo za neurozu! Znao je što su ospice, mumps i slomljene kosti, pretpostavljam. Ali ništa drugo. Na kraju sam se i posvadio s njim. Nije uopće shvaćao Lvdijin slučaj. Sve sam mu stresao u brk, i to mu se nije svidjelo. Uvrijedio se i povukao. Rekao mi je da mogu potražiti nekog drugog liječnika. Nakon toga, liječio ju je Thomas."

"On vam se više svidio?"

"Sve u svemu, mnogo je pametniji. Da ju je itko mogao izvući iz ove posljednje bolesti, onda bi to bio Thomas. Štoviše, već se počela i oporavljati, ali bolest joj se iznenada vratila."

"Je li bilo bolno?"

"M-hm, da. Gastritis. Akutna bol — mučnine - i sve ostalo. Kako je ta jadna žena patila! Ako je itko bio mučenik, onda je to bila ona. A dvije bolničarke koje su bile kod nas bile su sućutne poput kamena, "pacijentica ovo', i 'pacijentica ono'." Bojnik je odmahnuo glavom i popio sve iz čaše. "Ne mogu podnijeti bolničarke koje pošalju iz bolnice! Tako su uobražene. Lydia je neprestano tvrdila kako je truju. Naravno, to nije bila istina - obične bolesničke tlapnje -mnogi ih ljudi proživljavaju, kako je Thomas rekao - ali istina je da je te žene nisu voljele. To je najgore kod žena -uvijek se okome na nekoga vlastitog spola."

"Pretpostavljam", rekao je Luke, osjećajući da je to čudno sročio, ali ne znajući kako to bolje izreći, "kako je gospođa Horton imala mnogo odanih prijatelja u Wychwoodu?"

"Ljudi su bili vrlo ljubazni", rekao je boжник pomalo nezadovoljno. "Whitfieldjoj je slao grožđe i breskve iz svog staklenika. A stare brbljavice su joj često dolazile u posjet. Honoria Waynflete i Lavinia Pinkerton."

"Gospođica Pinkerton je često dolazila, zar ne?"

"Da. Obična stara cura - ali vrlo ljubazan stvor! Bila je jako zabrinuta za Lydiu. Uvijek se raspitivala o njezinoj ishrani i lijekovima. Sve je to bilo iz ljubaznosti, znate, ali meni je to bilo poprilično zamorno"

Luke je kimnuo s razumijevanjem.

"Ne mogu podnijeti takvu gnjavažu", rekao je boжник. "Previše je žena u ovom mjestu. Teško je pronaći nekoga za poštnu partiju golfa."

"A što je s mladićem iz trgovine starinama?" upitao je Luke.

Boжник je prezirno rekao:

"On ne igra golf. Malo je previše ženskast za to."

"Je li već dugo u Wychwoodu?"

"Oko dvije godine. Gadan momak. Mrzim te dugokose mladiće koji govore slatkastim glasom. No, čudno, Lydia ga je voljela. Nikada nemojte vjerovati ženskim procjenama muškaraca. Svide im se neki nevjerovatni prostaci. Čak je ustrajala na tome da uzima neki očiti nadrilijek kojega je on spravljao. Iz ljubičaste staklenke sa zodijačkim znakovima! To su navodno bile neke određene biljke ubrane za punog mjeseca. Gomila gluposti, ali žene uvijek progutaju takve stvari - doslovce ih progutaju - ha, ha!"

Luke je rekao, osjetivši kako poprilično naglo mijenja temu, ali ispravno prosudivši da bojnič Horton toga neće biti svjestan:

"Kakav je Abbot, mjesni odvjetnik? Poznaje li dobro pravo? Potreban mi je pravni savjet o nečemu, pa sam pomislio kako bih se mogao njemu obratiti."

"Priča se kako je poprilično oštrouman", priznao je bojnič Horton. "Ne znam. Zapravo, ja sam se posvađao s njim. Nisam ga vidio od dana kad je došao ovamo napisati Lydijinu oporuku nešto prije no što je umrla. Po mom mišljenju, taj čovjek je hulja. Ali, naravno", dodao je, "to ne utječe na njegove odvjetničke sposobnosti."

"Ne, naravno da ne utječe", rekao je Luke. "No, čini mi se kako je on vrlo svadljiv čovjek. Posvadio se s mnogo ljudi, koliko sam imao prilike čuti."

"Njegov problem je što je tako vraški osjetljiv", rekao je bojnič Horton. "Izgleda kako o sebi misli da je sam Svemogući, te da svatko tko se ne složi s njim vrijeđa njegovo veličanstvo. Čuli ste za njegovu svađu s Humblebyjem?"

"Posvađali su se, zar ne?"

"Na noževе. No, kažem vam, to me ne iznenađuje. Humbleby je bio tvrdoglavi magarac! No, to je prošlo."

"Njegova je smrt bila vrlo tužna."

"Humblebyjeva? Da, pretpostavljam da jest. Manjak najobičnije brige. Trovanje krvi je vraški opasna stvar. Uvijek treba staviti joda na posjekotinu -ja to činim! Jednostavna mjera opreza. Humbleby, koji je liječnik, nije učinio ništa takvoga. Jednostavno se iz toga vidi."

Luke nije bio posve siguran što se to vidi, ali ostavio je to pitanje po strani. Pogledavši na sat, ustao je.

Bojnik Horton je rekao:

"Bliži se vrijeme ručku? Doista. Pa, radujem se što smo porazgovarali. Drago mi je upoznati čovjeka koji je vidio svijeta. Moramo se jednom prilikom naći da popričamo o tome. Gdje ste bili? U Mayangu? Nikada nisam bio ondje. Čujem da pišete knjigu. O praznovjerjima i tome."

"Da -ja"

Ali bojnik Horton nastavio je dalje.

"Mogu vam ispričati nekoliko vrlo zanimljivih stvari. Kad sam ja bio u Indiji, moj momče"

Luke je pobjegao desetak minuta kasnije, nakon što je otrpio uobičajene priče o fakirima, različitim trikovima s uzetom i mangom, tako dragima ovom umirovljenom Anglo-Indijcu.

Dok je izlazio na zrak, začuvši iza sebe bojnikov glas koji je nešto vikao Neronu, divio se čudima bračnog života. Činilo se kako je bojnik Horton iskreno oplakivao ženu koja je, prema svim pričama, ne isključivši niti njegove, bila vrlo bliska tigru-ljudoždem.

Ili je to bila -iznenada se upitao Luke - samo iznimno pametna krinka?"

12. Okršaj

Poslijepodne predviđeno za igranje tenisa na sreću je bilo lijepo. Lord Whitfield je bio vrlo dobro raspoložen, uživajući u ulozi domaćina. Često je spominjao svoje skromno porijeklo. Ukupno je bilo osmero igrača. Lord Whitfield, Bridget, Luke, Rose Humbleby, gospodin Abbot, dr. Thomas, vojnik Horton i Hetty Jones, hihotava mlada žena koja je bila kći upravitelja banke.

U drugom meču poslijepodneva, Luke i Bridget igrali su protiv lorda Whitfielda i Rose Humbleby. Rose je bila dobra igračica s jakim forhendom, i već je igrala susrete na okružnoj razini. Ona je nadoknađivala neuspjehe lorda Whitfielda, a Bridget i Luke, od kojih nitko nije bio posebno dobar igrač, ravnopravno su im se suprotstavljali. Kod rezultata tri naprama tri, Luke je iznenada nanizao nekoliko izvrsnih udaraca, pa su on i Bridget povelili s pet naprama tri.

U tom je trenutku primijetio kako lord Whitfield gubi živce. Svađao se oko jedne loptice koja je pala na crt, izjavio kako je servis bio pogrešan usprkos Roseinom poricanju, i ispoljio sve osobine razdražljivog djeteta. Kada su imali setloptu, Bridget je lagani udarac vratila u mrežu, a odmah nakon toga pri svom je servisu učinila dvostruku servis pogrešku. Izjednačenje. Sljedeću loptu vratili su im po sredini terena, i dok se on pripremao vratiti je, sudario se sa svojom partnericom. Potom je Bridget još jednom napravila dvostruku servis pogrešku i meč je bio izgubljen.

Bridget se ispričala. "Oprosti, sva sam se raspala."

To se doimalo posve istinitim. Udarci su joj bili neprecizni i činilo se kako ništa ne može dobro odigrati. Susret je završio pobjedom lorda Whitfielda i njegove partnerice osam naprama šest.

Odmah je došlo do rasprave o sastavu parova za sljedeći susret. Na kraju je Rose ponovno igrala s gospodinom Abbotom protiv dr. Thomasa i gospođice Jones.

Lord Whitfield je sjeo, obrisavši čelo i samodopadno se smiješeći, a njegovo se dobro raspoloženje ponovno vratilo. Počeo je razgovarati s bojnikom Hortonom o nizu članaka o Kampanji za dobni formu koji će se pojaviti u jednima od njegovih novina.

Luke je rekao Bridget:

"Pokažite mi povrtnjak."

"Zašto povrtnjak?"

"Jede mi se kupus."

"Zar nećete biti zadovoljni graškom?"

"Grašak će biti izvrstan."

Otišli su s teniskog terena i došli do ozidanog povrtnjaka. U to subotnje poslijepodne u njemu nije bilo vrtlara, te je izgledao lijeno i mimo na suncu.

"Ovdje vam je grašak", rekla je Bridget.

Luke nije obraćao pozornost na predmet njihove posjete povrtnjaku. Rekao je:

"Zašto ste im dovraga predali meč?"

Bridgetine obrve su se podigle.

"Žao mi je. Raspala sam se. Moja igra je nestalna."

"Ali ne toliko nestalna! Te servis pogreške ne bi zavarale niti dijete! A oni udarci van terena -svaki od njih bio je po pola milje u autu!"

Bridget je smireno rekla:

"To je zato što tako loše igram tenis. Da sam malo bolja igračica, možda bih i uspjela sve to malo uvjerljivije izvesti! Ali ovako, ako pokušam poslati lopticu van terena, uvijek mi padne na crtu i sav posao ostane neobavljen."

"Ah, priznajete dakle?"

"Očigledno, dragi moj Watsone."

"A razlog?"

"Jednako je tako očigledan, po mom mišljenju. Gordon ne voli gubiti."

"A što je sa mnom? Pretpostavimo da ja isto volim pobjeđivati?"

"Bojim se, dragi moj Luke, kako to nije jednako važno."

"Biste li mogli malo pojasniti svoju izjavu?"

"Naravno, ako to želite. Čovjek se ne smije svađati sa svojim hraniteljem. Gordon je moj hranitelj. Vi niste."

Luke je duboko udahnuo. A potom je eksplodirao.

"Kako vam dovraga pada na pamet da se udate za tog smiješnog čovječuljka? Zašto to radite?"

"Zato što kao njegova tajnica dobivam šest funti tjedno, a kada postanem njegova žena na mene će prepisati stotinu tisuća, dobit ću punu kutiju bisera i dijamantina, povelik džeparac, i različite povlastice koje imaju oženjene osobe!"

"Ali zamalo drukčije dužnosti!"

Bridget je hladno rekla:

"Moramo li imati takav melodramatski stav prema svakoj pojedinoj stvari u životu? Ako u glavi imate sliku Gordona kao supruga vezanog uz svoju ženu, možete je odmah izbrisati! Gordon, kao što ste trebali primijetiti, jest maleni dječarac koji nije posve odrastao. Ono što njemu treba jest majka, a ne žena. Na nesreću, majka mu je umrla kad su mu bile četiri godine. On treba nekoga uz sebe kome će se moći hvalisati, nekoga tko će mu podizati samopouzdanje i tko je spreman neprestano slušati lorda Whitfielda koji priča o Sebi!"

"Imate doista dug jezik, zar ne?"

Bridget je kratko i oštro odgovorila:

"Ne pričam sama sebi bajke, ako je to ono na što ciljate! Ja sam mlada žena s određenom inteligencijom, vrlo skromna izgleda i bez novaca. Namjeravam pošteno zaraditi za život. Moj posao Gordonove supruge bit će gotovo identičan mom poslu dok sam mu bila tajnicom. Sumnjam kako će se nakon godinu dana uopće sjetiti poljubiti me za laku noć. Jedina razlika je u plaći."

Pogledali su jedno drugo. Oboje su problijedjeli od bijesa. Bridget je zadirkujući rekla:

"Nastavite. Poprilično ste staromodni, zar ne, gospodine Fitzwilliam? Sada biste trebali izvaliti one stare klišeje -reći kako se prodajem za novac - taj uvijek pali, mislim!"

Luke je rekao: "Vi ste hladnokrvni vražićak!"

"To je bolje, nego biti budala uzavrele krvi!"

"Je li?"

"Da. Ja to znam."

Luke se podsmjehnuo. "Sto to znate?"

"Znam što znači voljeti nekoga! Jeste li ikada upoznali Johrmyja Cornisha? Bila sam zaručena za njega tri godine. Bio je predivan - jako sam ga voljela - voljela sam ga toliko da me to boljelo! Pa, on me odbacio i oženio se krasnom debelom udovicom sa sjevernjačkim naglaskom i tri podbratka i prihodom od trideset tisuća na godinu! Takve vas stvari jednostavno izliječe od ljubavi, žarne mislite tako'?"

Luke se okrenuo na drugu stranu uz iznenadni jauk. Rekao je:

"Moglo bi biti."

"I jest..."

Nastalaje stanka. Tišina između njih bila je opipljiva. Naposljetku ju je Bridget prekinula. Rekla je, pomalo nesigurno:

"Nadam se da shvaćate da nemate nikakva prava obraćati mi se ovako kako ste mi se upravo obratili. Odsjeli ste u Gordonovoj kući, a to je vrlo neukusno!"

Luke je povratio svoje prijašnje držanje.

"Nije li i to pomalo klišej?" pristojno je upitao.

Bridgetini obrazi su porumenjeli. "No, svejedno je istina!"

"Nije. Imao sam svako pravo."

"Gluposti!"

Luke ju je pogledao. Lice mu je bilo čudno blijedo, poput lica čovjeka koji mora podnositi fizičku bol. Rekao je:

"Imam pravo. Imam pravo da vas volim - kako ste to upravo opisali? - da vas volim toliko da me to boli!"

Odmaknula se jedan korak. Rekla je: "Vi -"

"Da, čudno, zar ne? To je stvar kojoj biste se trebali od srca nasmijati! Došao sam ovamo obaviti posao, a ti si naišla iza ugla one kuće i - kako da to kažem - začarala me! Takav je to osjećaj. Upravo si spomenula bajke. Ja sam uhvaćen u bajci! Ti si me začarala. Imam osjećaj, da bih, kad bi uprla svojim prstom u mene i rekla: 'Pretvori se u žabu', odskakutao dalje izbuljenih očiju."

Primaknuo joj se jedan korak.

"Volim te vraški, Bridget Conway. A budući da te tako volim, ne možeš očekivati od mene da uživam gledajući kako se udaješ za debelog pompozno patuljka koji izgubi živce kada ne pobjeđuje u tenisu."

"Što misliš da bih trebala učiniti?"

"Predlažem da se umjesto toga udaš za mene! Ali taj će prijedlog bez sumnje izazvati salve smijeha."

"Smijeh je u svakom slučaju bučan."

"Točno. Pa, sada znamo na čemu smo. Hoćemo li se vratiti na teniski teren? Možda ćeš mi ovaj puta pronaći partnericu koja igra da bi pobijedila!"

"Doista," rekla je Bridget slatkim glasom, "vjerujem kako ti jednako poput Gordona ne voliš gubiti!"

Luke ju je iznenada uhvatio za ramena.

"Imaš vraški jezik, žarne, Bridget?"

"Bojim se da ti se ne sviđam baš previše, Luke, ma kolika bila tvoja strast prema meni!"

"Mislim kako mi se uopće ne sviđaš."

Bridget je rekla, promatrajući ga:

"Htio si se oženiti i smiriti kad se vratiš kući, zar ne?"

"Da."

"Ali ne s nekim poput mene?"

"Nikada nisam razmišljao o nikome tko je bio imalo poput tebe."

"Ne - ni ne bi - znam ja tvoj tip. Točno je znam."

"Tako si pametna, draga Bridget."

"Doista fina djevojka - prava Engleskinja - koja voli ladanje i zna s psima... Vjerojatno sije zamišljao u suknji od tvida kako vrškom cipele gura cjepanice u vatri kako bi se raspirila."

"Taj mi prizor zvuči vrlo privlačno."

"Sigurna sam da je tako. Hoćemo li se vratiti na tenisko igralište? Možeš igrati s Rose Humbleby. Ona je tako dobra da ćeš gotovo sigurno pobijediti."

"Budući da sam staromodan, moram ti prepustiti posljednju riječ."

Ponovno je nastala tišina. Potom je Luke polako maknuo svoje ruke s njezinih ramena. Oboje su stajali nesigurni, kao da je između njih ostalo nešto neizrečeno.

Zatim se Bridget naglo okrenula i krenula natrag. Sljedeći meč upravo je završavao. Rose nije htjela ponovno igrati.

„Igrala sam dva meča za redom."

Međutim, Bridgetje bila uporna.

"Umorna sam. Ne želim više igrati. Ti i gospodin Fitzwilliam igrajte protiv gospođice Jones i bojnika Hortona."

Ali Rose je nastavila protestirati i na kraju je dogovorena muška partija. Nakon toga bilo je vrijeme za čaj.

Lord Whitfield razgovarao je s dr. Thomasom, na široko i uz veliku samodopadnost opisujući svoj nedavni posjet Istraživačkim laboratorijima Wellerman Kreitz.

"Htio sam naučiti nešto o najnovijim znanstvenim otkrićima", ozbiljno je objasnio. "Ja sam odgovoran za ono što moje novine tiskaju. To je velika odgovornost. Ovo je znanstveno doba. Znanost mora biti lako dostupna širokim masama."

"Malo znanosti moglo bi biti i opasno", rekao je dr. Thomas slegnuvši ramenima.

"Znanost u domu, tome mi moramo težiti", rekao je lord Whitfield.
"Znanstveno orijentirani -"

"Istraživački osviješteni", rekla je Bridget ozbiljno.

"Bio sam zadivljen", rekao je lord Whitfield. "Mister Vellerman mi je osobno sve pokazao, naravno. Molio sam ga da me prepusti nekom drugom, ali on je bio uporan."

"Naravno", rekao je Luke.

Lord Whitfield izgledao je zadovoljno.

"I sve mi je vrlo jasno objasnio - kulturu stanica — serum - načelo po kojem djeluje ta cijela stvar. Pristao je napisati prvi članak u nizu."

Gospođa Anstruther je pro mrmrljala:

"Oni u istraživanjima koriste zamorce, vjerujem - kako okrutno - iako naravno ne toliko kao kad bi koristili pse — ili čak mačke."

"Znanstvenike koji izvode pokuse na psima trebalo bi ubiti", rekao je bojničnik Horton grubo.

"Doista mislim, Hortone", rekao je gospodin Abbot, "kako vi pseći život cijenite više od ljudskog."

"U svakom slučaju!" rekao je bojniki. "Psi se ne mogu okrenuti protiv vas kao ljudi. Nikada nisam čuo ružnu riječ od psa."

"Samo ružan zub u nogu", rekao je gospodin Abbot. "Ha, Hortone?"

"Psi mogu dobro procijeniti nečiji karakter", rekao je bojniki Horton.

"Jedna od tvojih zvijeri gotovo me ugrizla za nogu prošli tjedan. Što kažeš na to, Hortone?"

"Isto što sam rekao i malo prije!"

Bridget se taktično umiješala:

"Što kažete da odigramo još koju partiju tenisa?"

Odigrano je još nekoliko mečeva. Tada, kad se Rose Humbleby oprostila od društva, Luke se pojavio pokraj nje.

"Otpratit ću vas kući", rekao je. "I ponijeti vaš reket. Niste došli automobilom, zar ne?"

"Nisam, ali nije daleko."

"Volio bih prošetati."

Nije više ništa rekao, samo je uzeo njezin reket i tenisice. Otišli su prilazom ništa ne govoreći. Potom je Rose spomenula nekoliko nevažnih stvari. Luke je davao samo kratke odgovore, ali činilo se kako djevojka to nije primjećivala.

Kad su stigli do dvorišne ograde njezine kuće, Lukeovo se lice razvedrilo.

"Sad se bolje osjećam", rekao je.

"Zar ste se ranije loše osjećali?"

"Lijepo od vas što se pretvarate kako to niste primijetili. No, otjerali ste moje loše raspoloženje. Čudno, osjećam se kao da sam izišao iz mračnog oblaka na sunce."

"I jeste. Kad smo otišli iz Manora, oblak je zaklanjao sunce, ali sada je prošao."

"Dakle, i doslovno i figurativno. Vidi, vidi - svijet je ipak lijep."

"Naravno da jest."

"Gospođice Humbleby, smijem li biti drzak?"

"Sigurna sam da to ne biste mogli biti."

"Ah, nemojte biti previše sigurni u to. Htio sam samo reći kako mislim da je dr. Thomas vrlo sretan čovjek."

Rose je porumenjela i nasmiješila se.

Rekla je: "Dakle, čuli ste?"

"Zar je to trebala biti tajna? Oprostite."

"Ah! U ovom mjestu ništa nije tajno", rekla je Rose potišteno.

"Dakle istina je - vas dvoje ste zaručeni?"

Rose je kimnula glavom.

"Samo - sada -još to nismo službeno objavili. Znae, tatica je bio protiv toga i čini se - pa - nepristojnim -razmetati se time tako brzo nakon njegove smrti."

"Vaš se otac protivio tome?"

"Pa, ne može se reći da se protivio. Ah, ustvari, mislim da se ipak svodilo na to."

Luke je obzirno rekao:

"Mislio je da ste premladi?"

"Tako je govorio."

Luke je brzo rekao: "Ali vi mislite kako je postojalo još nešto osim toga?"

Rose je polako i neodlučno pognula glavu.

"Da - bojim se kako se sve zapravo svodilo na to da tatica nije - pa, nije zapravo volio Geoffrevja."

"Nisu se slagali?"

"Ponekad je tako izgledalo... Naravno, tatica je bio starac pun predrasuda."

"I pretpostavljam kako vas je jako volio i nije mu se svidjela pomisao da će vas izgubiti?"

Rose je potvrdila, no još uvijek pomalo rezervirano.

"Postojalo je još nešto dublje od toga?" upitao je Luke. "Nikako nije htio da Thomas bude vaš suprug?"

"Nije. Znate - tatica i Geoffrev su toliko različiti - i u nekim su se pitanjima sukobljavali. Geoffrevje zapravo bio vrlo strpljiv i dobar - ali znajući da ga tatica nije volio, bio je još više rezerviran i sramežljiv, pa ga tatica nije niti imao prilike bolje upoznati."

"Protiv predrasuda se vrlo teško boriti", rekao je Luke.

"Bilo je to tako nerazumno!"

"Vaš otac vam nije naveo nikakve razloge?"

"Nije. Nije niti mogao! Naravno, hoću reći, nije postojalo ništa što bi mogao reći protiv Geoffrevja osim kako mu se nije svidio."

"Ne volim te, dr. Fell, ali zašto, ne mogu reći. "

"Upravo tako."

"Nije postojalo ništa konkretno za što se mogao uhvatiti? Mislim, vaš Geoffrev ne pije ili se kladi na konje?"

"Ne, nikako. Ne vjerujem da Geoffrev uopće zna koji je konj pobijedio na derbi utrci."

"To je čudno", rekao je Luke. "Znate, mogao bih se zakleti da sam vidio vašeg dr. Thomasa u Epsomu na dan utrke."

Na trenutak se zabrinuo kako je možda ranije spomenuo da je tek stigao u Englesku toga dana. Ali Rose je odmah odgovorila, ništa ne sumnjajući.

"Čini vam se da ste vidjeli Geoffrevja na derbiju? Ne. Kao prvo, nije mogao otići onamo. Gotovo cijeli dan bio je u Ashewoldu, morao je prisustvovati jednom teškom porodu."

"Imate doista dobro pamćenje!"

Rose se nasmijala.

"Sjećam se toga, jer mi je rekao kako su djetetu dali nadimak Jujube!"

Luke je odsutno kimnuo.

"No", rekla je Rose, "Geoffrey nikada ne ide na utrke. Smrtno bi se dosađivao ondje."

Nešto drukčijim tonom dodala je:

"Hoćete li - ući? Mislim kako bi vas moja majka voljela vidjeti."

"Ako ste sigurni?"

Rose je prva ušla u prostoriju u kojoj je vladao turoban sumrak. Neka je žena sjedila u naslonjaču, u neobično zgrčenom položaju.

"Majko, ovo je gospodin Fitzwilliam."

Gospođa Humbleby se trgnula i rukovala s njim. Rose je tiho izišla iz prostorije.

"Drago mi je što vas vidim, gospodine Fitzwilliam. Neki vaši prijatelji su prije mnogo godina poznavali mog supruga, kaže mi Rose."

"Da, gospođo Humbleby." Mrzio je što je morao ponoviti tu laž udovici, ali nije se nikako mogao izvući iz toga.

Gđa Humbleby je rekla:

"Voljela bih da ste ga upoznali. Bio je divan čovjek i izvrstan liječnik. Izliječio je mnoge ljude od kojih su drugi liječnici odustali samo snagom vlastite osobnosti."

Luke je obazrivo rekao:

"Čuo sam mnogo toga o njemu otkada sam stigao ovamo. Znam koliko su ga ljudi cijenili."

Nije mogao jasno razabrati lice gospođe Humbleby. Glas joj je bio monoton, ali upravo taj nedostatak osjećaja naglašavao je činjenicu da su pravi osjećaji bili skriveni u njoj.

Rekla je pomalo neočekivano:

"Svijet je vrlo zlo mjesto, gospodine Fitzwilliam. Zna li to?"

Luke je bio pomalo iznenađen.

"Da, možda bi se moglo tako reći."

No, ona je ustrajala:

"Ne, pitam znate li to? Važno je to znati. Mnogo je zla oko nas... Čovjek mora biti spreman boriti se protiv njega! John je bio. On je znao. On je bio na strani dobra!"

Luke je nježno rekao:

"Siguran sam da jest."

"Znao je zlo koje postoji u ovom mjestu", rekla je gđa Humbleby. "On je znao"

Iznenada je briznula u plač.

Luke je promrmljao:

"Žao mi je -" i ušutio.

Sabrala se jednako brzo kao što je i izgubila kontrolu nad sobom.

"Morate mi oprostiti", rekla je. Ispružila je ruku, a on ju je prihvatio. "Dođite nam u posjet još koji put dok ste ovdje", rekla je. "Bilo bi to tako dobro za Rose. Jako joj se sviđate."

"I ona se svidjela meni. Mislim kako je vaša kćerka najljubaznija djevojka koju sam upoznao u mnogo vremena, gospođo Humbleby."

"Vrlo je dobra prema meni."

"Dr. Thomas je jako sretan čovjek."

"Da." Gđa Humbleby ispustila je njegovu ruku. Glas joj je ponovno postao jednoličan. "Ne znam - sve je to tako složeno."

Ostala je stajati u polutami, a prsti su joj se nervozno stezali i opuštali.

Dok je išao kući, razmišljao je o različitim aspektima ovog razgovora.

Dr. Thomas nije bio u Wychwoodu veći dio dana kad je održana utrka. Otišao je automobilom. Wychwood je udaljen pedeset kilometara od Londona. Navodno je pomagao pri teškom porodu. Je li to moglo potvrditi nešto više od njegove riječi? To bi se, pretpostavio je, moglo provjeriti. Potom je počeo razmišljati o gospođi Humbleby.

Što li je mislila onom rečenicom, "Mnogo je zla oko nas..."?

Je li bila samo napeta i premorena zbog smrti svoga supruga? Ili je u tome bilo još nečega?

Je li možda nešto znala? Nešto što je dr. Humbleby znao prije no što je umro?

"Moram nastaviti s ovim", rekao je Luke sam sebi. "Moram nastaviti."

Odlučno je skrenuo misli s okršaja do kojega je došlo između njega i Bridget.

13. Gospođica Waynflete govori

Sljedećeg jutra Luke je donio odluku. Shvatio je kako je neizravnim ispitivanjem saznao što je mogao. Bilo je neizbježno da, prije ili kasnije, počne igrati otvoreno. Osjetio je kako je došlo vrijeme da odbaci krinku spisatelja i otkrije da je došao u Wychwood s određenim ciljem.

Provodeći taj plan, odlučio je posjetiti Honoriju Waynflete. Nije samo bio pozitivno iznenađen diskrecijom i određenom oštroumnošću kojom je odisala ta sredovječna usidjelica - nego je također mislio kako bi ona mogla imati informacije koje bi mu mogle pomoći. Vjerovao je kako mu je ona već rekla što je znala. Htio ju je navesti da mu kaže neka svoja nagađanja. Doista je mislio kako bi nagađanja gospođice Waynflete mogla biti posve blizu istini.

Posjetio ju je odmah nakon mise.

Gospođica Waynflete primila ga je posve hladnokrvno, ne pokazavši nikakvo iznenađenje njegovim posjetom. Nakon što je sjela pokraj njega, njezine su se ukočene ruke spustile u krilo, a inteligentan pogled - koji ga je tako podsjećao na kozji — usmjerio se na njegovo lice, pa mu nije bilo teško prijeći na razlog svog posjeta.

Rekao je: "Mislim kako ste vjerojatno pogodili, gospođice Waynflete, da razlog mog dolaska ovamo nije samo pisanje knjige o lokalnim običajima?"

Gđica Waynflete samo je nagnula glavu i nastavila slušati.

Luke još nije htio objašnjavati cijelu priču. Gđica Waynflete mogla bi biti diskretna -posve sigurno, odavala je takav dojam - ali budući da je u pitanju bila starija usidjelica, Luke nije osjećao kako se može osloniti na to da će ona odoljeti iskušenju da ne povjeri tu uzbudljivu

priču jednoj ili dvama najbližim prijateljicama. Stoga je odlučio upotrijebiti nešto umjereniji pristup.

"Ovdje sam kako bih istražio okolnosti smrti one jadne djevojke, Amy Gibbs."

Gđica Waynflete je rekla:

"Hoćete reći kako vas je ovamo poslala policija?"

"Ah, ne - nisam istražitelj u civilu." Pomalo humoristično je dodao, "Znate, ja sam onaj dobro poznati lik iz romana, privatni istražitelj."

"Shvaćam. Dakle, Bridget Conway vas je pozvala ovamo?"

Luke je oklijevao nekoliko trenutaka. Potom je odlučio ostati pri tome. Ako ne bi objasnio cijelu priču s gospođicom Pinkerton, bilo bi mu teško objasniti svoju nazočnost. Gđica Waynflete je nastavila, s divljenjem u glasu.

"Bridget je tako praktična - tako djelotvorna! Bojim se, da je to bilo prepušteno meni, ja ne bih vjerovala vlastitoj procjeni - hoću reći, ako niste apsolutno sigurni u nešto, teško vam je odlučiti se za nekakvo djelovanje."

"Ali vi ste sigurni, zar ne?"

Gđica Waynflete ozbiljno je rekla:

"Zapravo i nisam, gospodine Fitzwilliam. To nije nešto u što čovjek može biti posve siguran! Hoću reći, mogla bi to sve biti samo mašta. Kad čovjek živi sam, i nema nikoga s kime bi se posavjetovao ili razgovarao, može lako pretjerati i umisliti si nešto što nema nikakve činjenične osnove."

Luke je potvrdno odgovorio na ovu izjavu, prepoznavši u njoj istinu, ali obazrivo je dodao:

"Ali duboko u sebi ste sigurni?"

Čak je i tada gđica Waynflete pomalo oklijevala.

"Nadam se kako nije došlo do nesporazuma?" primijetila je.

Luke se nasmiješio.

"Hoćete da vam to kažem otvoreno? Dobro. Vi mislite kako je Amy Gibbs ubijena?"

Honorina Waynflete pomalo je ustuknula pred izravnošću ove izjave. Rekla je:

"Nisam nimalo sretna zbog njezine smrti. Nimalo. Po mom mišljenju, cijela ta stvar je vrlo nezadovoljavajuća."

Luke je strpljivo rekao:

"Ali mislite kako njezina smrt nije bila prirodna?"

"Da."

"Na vjerujete kako je to bio nesretan slučaj?"

"To mi se čini vrlo nevjerojatnim. Toliko je"

Luke ju je prekinuo.

"Ne mislite niti kako je to bilo samoubojstvo?"

"Nipošto."

"Dakle", rekao je Luke blago, "vi doista mislite kako je to bilo ubojstvo?"

Gđica Waynflete je oklijevala, glasno progutala, a potom se odvažila.

"Da", rekla je. "Mislim!"

"Dobro. Sada možemo nastaviti s razgovorom."

"Ali ja doista nemam dokaza nakojimabih zasnivala to svoje uvjerenje", gđica Waynflete je tjeskobno objasnila. "To je samo pomisao."

"Upravo tako. Ovo je privatni razgovor. Mi govorimo samo o onome što mislimo i sumnjamo. Mi sumnjamo da je Amy Gibbs ubijena. Što mislimo, tko ju je ubio?"

Gđica Waynflete odmahнула je glavom. Izgledala je vrlo uzrujana.

Luke je rekao, promatrajući je:

"Tko je imao razloga ubiti je?"

Gđica Waynflete je polako rekla:

"Posvađala se, vjerujem, sa svojim momkom iz radionice, Jimom Harvevem - vrlo je miran i odmjeren mladić. Znam kako u novinama često piše o mladićima koji napadaju svoje zaručnice i sličnim strašnim stvarima, ali doista ne mogu vjerovati da bi Jim učinio nešto takvoga."

Luke je kimnuo.

Gđica Waynflete je nastavila.

"Osim toga, ne mogu vjerovati da bi on to učinio na takav način. Popeo se kroz njezin prozor i zamijenio bočicu sirupa bočicom otrova. Hoću reći, to mi se ne čini kao nešto...."

Luke joj je pomogao dok je oklijevala.

"To nije djelo ljutita ljubavnika? Slažem se. Po mom mišljenju, Jima Harveva možemo odmah isključiti. Amy je ubio (slažemo se da je

bila ubijena) netko tko ju je htio ukloniti s puta i tko je pažljivo isplanirao zločin kako bi izgledao kao nesreća. Dakle, imate li kakvu ideju - kakav predosjećaj - hoćemo li to tako nazvati? - tko bi ta osoba mogla biti?"

Gđica Waynflete je rekla:

"Ne - doista — ne, nitko mi ne pada na pamet!"

"Sigurno?"

"N-ne, ne doista."

Luke ju je zamišljeno pogledao. Pomislio je kako mu ovo poricanje nije zvučalo posve iskrenim. Nastavio je:

"Ne pada vam na pamet nikakav motiv?"

"Nikakav."

Ovo je izgovorila sigurnije.

"Je li radila na mnogo mjesta u Wychwoodu?"

"Radila je kod Hortonovih godinu dana prije no sto je prešla kod lorda Whitfelda."

Luke je brzo razmišljao.

"Dakle, stvari stoje ovako. Netko je htio ukloniti tu djevojku. Iz postojećih činjenica pretpostavili smo - prvo -to je bio muškarac, i to razmjerno staromodan muškarac (zbog boje za šešire), akao drugo, to je morao biti muškarac razmjerno dobrih atletskih sposobnosti, budući da je jasno da se morao popeti preko dvorišne zgrade do djevojčinog prozora. Slažete li se sa mnom?"

"Apsolutno", rekla je gđica Waynflete.

"Bi li vam smetalo da iziđem van i sam se pokušam popeti?"

"Ni najmanje. Mislim kako je to vrlo dobra zamisao."

Odvela ga je van u dvorište kroz sporedna vrata. Luke se uspio popeti na krov dvorišne zgrade bez imalo muke. S njega je lako podigao prozor djevojčine sobe i uz malen napor uskočio u sobu. Nekoliko minuta kasnije pridružio se gospođici Waynflete na puteljku ispod prozora, brišući ruke rupčićem.

"Zapravo je mnogo lakše no što izgleda", rekao je. "Potrebno je nešto mišića, i to je sve. Nije bilo nikakvih tragova na prozorskoj dasci ili vani?"

Gđica Waynflete odmahнула je glavom.

"Mislim da nije. Naravno, naš se policajac popeo tim putem."

"Dakle, ako je i bilo kakvih tragova, svi bi pomislili da su njegovi. Kako policija pomaže zločincima! Dakle, to je to!"

Gđica Waynflete odvela ga je natrag u kuću.

"Je li Amy Gibbs imala čvrst san?" upitao je.

Gđica Wayntlete zlobno je odgovorila:

"Bilo je iznimno teško probuditi je ujutro. Ponekad bih joj kucala na vrata nekoliko puta i dozivala je prije no što bi ih otvorila. Ali, znate, gospodine Fitzwilliam, ima jedna izreka koja kaže kako nitko nije tako gluh kao oni koji ne žele čuti!"

"To je istina", složio se Luke. "No, sada smo, gospođice Waynflete, došli do pitanja motiva. Počevši od najočitijeg, mislite li da je bilo ičega između onog momka Ellsworthyja i djevojke?" Žurno je dodao, "Samo mi je potrebno vaše mišljenje. Samo to."

"Ako je u pitanju samo mišljenje, onda bih rekla kako jest."

Luke je kimnuo glavom.

"Prema vašem mišljenju, bi li Amy nekoga ucjenjivala?"

"Opet samo na osnovu vlastitog mišljenja, rekla bih kako je to bilo moguće."

"Znate li možda je li imala mnogo novca u vrijeme kad je umrla?"

Gđica Waynflete je razmišljala.

"Ne bih rekla. Da je imala neku neuobičajenu svotu novca, vjerujem kako bih ja čula za to."

"I nije trošila neuobičajeno mnogo prije nego što je umrla?"

"Mislim da nije."

"To opovrgava teoriju o ucjeni. Žrtva ucjene obično jednom plati prije nego što odluči poduzeti neke ekstremne mjere. No, postoji još jedna teorija. Djevojka je možda nešto znala."

"Što?"

"Možda je znala nešto što je bilo opasno za nekoga ovdje u Wychwoodu. Strogo hipotetski. Radila je ovdje u mnogim kućama. Pretpostavimo da je saznala nešto što bi oštetilo nekoga, recimo, nekoga poput gospodina Abbota, u profesionalnom smislu."

"Gospodina Abbota?"

Luke je brzo rekao:

"Ili je možda saznala za nekakav nemar ili neprofesionalno ponašanje dr. Thomasa."

Gđica Waynflete je zaustila, "Ali, zasigurno", a potom zašutjela.

Luke je nastavio:

"Amy Gibbs je bila kućna pomoćnica, rekli ste, kod Hortonovih u vrijeme kad je umrla gospođa Horton."

Na trenutak je nastala tišina, a potom je gospođica Waynflete rekla:

"Hoćete li mi reći, gospodine Fitzwilliam, zašto uvlačite Hortonove u ovo? Gospođa Horton umrla je prije više od godinu dana."

"Da, a Amy je bila ondje u to vrijeme."

"Shvaćam. Što Hortonovi imaju s tim?"

"Ne znam - samo sam se pitao. Gospođa Horton umrla je od akutnog gastritisa, zar ne?"

"Da."

"Je li njezina smrt bila pomalo neočekivana?"

Gđica Waynflete polako je rekla:

"Meni je bila. Znae, već se počela oporavljati - činilo se kako se dobro oporavila - a potom joj se bolest iznenada vratila i umrla je."

"Je li dr. Thomas bio iznenađen?"

"Ne znam. Vjerujem da jest."

"A bolničarke, što su one rekle?"

"Prema mojim iskustvima, bolničke medicinske sestre se nikada ne iznenade kad se nekome stanje pogorša! Ozdravljenje je ono što njih iznenadi."

"Ali njezina smrt je iznenadila vas?" ustrajao je Luke.

"Da. Bila sam kod nje samo dan ranije, i izgledala je kao da joj je mnogo bolje, razgovarala je i bila je vrlo vesela."

"Sto je ona mislila o svojoj bolesti?"

"Žalila se kako je bolničarke truju. Dalaje otpraviti jednu od bolničarki ranije, ali je rekla kako su te dvije jednako loše!"

"Pretpostavljam da niste obraćali pozornost na to?"

"Pa, nisam, mislila sam kako je sve to dio bolesti. A ona je bila vrlo sumnjičava žena i - možda nije pristojno što to govorim - ali voljela je kada bi je ljudi smatrali važnom. Niti jedan liječnik nikada nije razumio njezin slučaj - i nikada ništa nije bilo jednostavno - ili je bila neka vrlo tajanstvena bolest, ili ju je netko 'pokušavao ukloniti s puta'."

Luke je pokušao zvučati ležerno.

"Nije nikada sumnjala kako je vlastiti suprug pokušava srediti?"

"O, ne, ta joj pomisao nikada nije pala na pamet!"

Gđica Waynflete ušutjela je na trenutak, a potom tiho upitala:

"Mislite li vi tako?"

Luke je polako rekao:

"Supruzi su to i prije radili, i prolazili nekažnjeno. Gospođa Horton je, prema svim pričama, bila žena koje bi se svaki muškarac htio riješiti! A čuo sam i da je on dobio mnogo novca nakon njezine smrti."

"Da, dobio je."

"Pa što vi mislite, gospođice Waynflete?"

"Želite čuti moje mišljenje?"

"Da, samo vaše mišljenje."

Gđica Wayntlete rekla je tiho i odlučno:

"Po mom mišljenju, bojničnik Horton bio je posve odan svojoj ženi i nikada mu takva stvar ne bi pala na pamet."

Luke ju je pogledao i kao odgovor dobio blag pogled očiju boje jantara. Taj se pogled nije pognuo.

"Pa", rekao je, "pretpostavljam da ste u pravu. Da je bilo drukčije, vjerujem dabiste vi to znali."

Gđica Waynflete se nasmiješila.

"Mi žene znamo dobro opažati, zar ne?"

"Apsolutno. Bi li se gospođica Pinkerton složila s vama, što mislite?"

"Mislim kako Lavinia nikada nije iznijela svoje mišljenje o tome."

"Što je mislila o Amy Gibbs?"

Gđica Waynflete nabrala je čelo kao da razmišlja.

"Teško je reći. Lavinia je imala jednu vrlo čudnu zamisao."

"Koju zamisao?"

"Mislila je kako se nešto čudno događa ovdje u Wychwoodu."

"Mislila je, primjerice, kako je netko gurnuo Tommvoja Piercea s onog prozora?"

Gđica Waynflete zapanjeno je zurila u njega.

"Kako ste to znali, gospodine Fitzwilliam?"

"Ona mi je to rekla. Ne baš tim riječima, ali dobio sam takav dojam."

Gđica Waynflete nagnula se naprijed, porumenjevši od uzbuđenja.

"Kad je to bilo, gospodine Fitzwilliam?"

Luke je tiho rekao, "Onoga dana kada je poginula. Putovali smo zajedno u London."

"Što vam je točno rekla?"

"Rekla mi je kako je bilo previše smrti u Wychwoodu. Spomenula je Amy Gibbs, Tommvja Piercea, i onog muškarca, Čartera. Također je rekla kako će dr. Humbleby biti sljedeći."

Gđica Waynflete polako je kimala glavom.

"Je li vam rekla tko je odgovoran za to?"

"Čovjek s određenim pogledom u očima", rekao je Luke turobno. "S pogledom kojega se ne može ne prepoznati, prema njenom mišljenju. Vidjela je taj pogled u njegovim očima dok je razgovarao s Humblebyjem. Stoga je rekla kako će Humbleby biti sljedeći."

"I bio je", prošaputalaje gđica Waynflete. "O, Bože. O, Bože."

Naslonila se. U njezinim očima se vidjelo kako je bila pogođena.

"Tko je taj čovjek?" rekao je Luke. "Hajde, gospođice Waynflete, znate vi to, vi to morate znati!"

"Ne znam. Nije mi rekla."

"Ali možda možete pogoditi", rekao je Luke uporno. "Imate sigurno neku ideju na koga je mislila."

Neodlučno, gđica Waynflete je pognula glavu.

"Pa, recite mi."

Ali gđica Waynflete energično je odmahнула glavom.

"Ne, doista. Tražite od mene da učinim nešto što je vrlo nedolično! Tražite da pogađam što je moglo — samo moglo, pazite - biti u mislima prijateljice koja je sada mrtva. Nikada ne bih mogla iznijeti takvu optužbu!"

"To ne bi bila optužba - samo mišljenje."

Ali gospođica Waynflete ostala je iznenađujuće nepokolebljiva.

"Nemam ništa za reći - niti jedne riječi", rekla je. "Lavinia mi nikada nije ništa rekla. Možda mislim kako je imala nekog određenog na umu - ali, shvaćate, mogla bih biti posve u krivu. A u tom bih vas slučaju zavela na krivi trag i moglo bi biti ozbiljnih posljedica. Bilo bi vrlo zlobno i nepošteno kad bih vam ja sada spomenula neko ime. A možda bih bila posve, posve u krivi! Zapravo, vjerojatno jesam ukrival"

Tad je gospođica Waynflete čvrsto stisnula usne odlučno zureći u Lukea.

Luke je znao prihvatiti poraz kad bi se našao pred njim.

Shvatio je kako su se protiv njega urotili osjećaj za pravdu gospođice Waynflete i još nešto mnogo čudnije što nije mogao posve odrediti.

Elegantno je prihvatio poraz i ustao kako bi se pozdravio. U svakom slučaju, namjeravao se kasnije vratiti, ali nije dopustio da se naznake toga otkriju iz njegova ponašanja.

"Morate učiniti ono što smatrate ispravnim, naravno", rekao je.
"Hvala vam na pomoći koju ste mi pružili."

Činilo se kako je gospođica Waynflete postala nešto manje sigurna u sebe dok ga je pratila prema vratima.

"Nadam se kako ne mislite", zaustila je, a potom promijenila oblik rečenice. "Ako vam mogu pomoći na bilo koji drugi način, molim vas, javite mi se."

"Hoću. Nadam se kako nećete nikome ponoviti ovaj razgovor, u redu?"

"Naravno da neću. Neću nikome reći niti riječi."

Luke se nadao kako je to istina.

"Pozdravite mi Bridget", rekla je gđica Waynflete. "Ona je tako lijepa djevojka, zar ne? I pametna, također. Nadam - nadam se kako će biti sretna."

A budući da je Luke imao upitan izraz lica, dodala je:

"Kad se uda za lorda Whitfielda, hoću reći. Tako velika razlika u godinama."

"Da, jest."

Gđica Waynflete je uzdahnula.

"Znate, ja sam bila zaručena za njega", rekla je neočekivano.

Luke je zapanjeno zurio u nju. Kimala je glavom i tužno se smješkala.

"Prije mnogo godina. Mnogo je obećavao taj momak. Ja sam mu pomogla, znate, da se obrazuje. I bila sam toliko ponosna na njegov - njegov duh i koliko je bio odlučan da uspije."

Ponovno je uzdahnula.

"Moja obitelj je, naravno, bila šokirana. Klasne razlike su u ono vrijeme bile vrlo važne." Nakon minutu ili dvije dodala je, "Uvijek sam s velikim zanimanjem pratila njegovu karijeru. Moja je obitelj, mislim, pogriješila."

A potom je, sa smiješkom na usnama, kimnula glavom na pozdrav i vratila se u kuću.

Luke se pokušao sabrati. Razmišljao je o gospođici Waynflete kao o staroj osobi. Sada je tek shvatio kako ona vjerojatno ima manje od šezdeset godina. A lord Whitfield je davno prošao pedesetu. Mogla bi, možda, biti starija od njega godinu ili dvije, ali ne više.

A on će se oženiti s Bridget. Bridget, koja je imala dvadeset i osam godina. Bridget, koja je bila mlada i puna života...

"Dovraga", rekao je Luke. "Ne smijem razmišljati o tome. Posao. Moram nastaviti s poslom."

14. Lukeova razmišljanaja

Gospođa Church, tetka Amy Gibbs, bila je vrlo neugodna žena.

Njezin šiljast nos, podmukao pogled i brbljav jezik podjednako su se gadili Lukeu.

Prema njoj je zauzeo otresit stav koji se pokazao neočekivano uspješnim.

"Ono što vi morate učiniti", rekao joj je, "jest odgovoriti na moja pitanja najbolje što znate. Ako budete nešto zatajili ili pokušali izopačiti istinu, posljedice po vas mogle bi biti vrlo ozbiljne."

"Dobro, gospodine. Shvaćam. Vrlo rado ću vam reći sve što budem znala. Nikada nisam imala posla s policijom.

"I ne želite ga imati", dovršio je Luke. "Pa, ako se budete ponašali onako kako sam vam rekao, neće biti nikakva razloga za to. Želim znati sve o vašoj pokojnoj nećakinji -tko su joj bili prijatelji - koliko novca je imala - nešto što je rekla a zazvučalo vam je čudno. Počet ćemo od njezinih prijatelja. Tko su oni bili?"

Gospođa Church zurila je u njega prepredeno krajičkom oka.

"Mislite na gospodu, gospodine?"

"Je li imala ženskih prijateljica?"

"Pa - gotovo i nije - niti jednu vrijednu spomena, gospodine. Naravno, bile su tu djevojke s kojima je radila -ali Amy se nije mnogo družila s njima. Znate -"

"Više je voljela muškarce. Nastavite. Recite mi nešto o tome."

"S Jimom Harvevem iz radionice za popravak automobila je zapravo izlazila, gospodine. To je bio fin i ozbiljan mladić. 'Nećeš naći nikoga boljeg', rekla sam joj mnogo puta"

Luke ju je prekinuo:

"A ostali?"

Ponovno ga je lukavo pogledala.

"Pretpostavljam da mislite na gospodina koji drži trgovinu starinama? Nije mi se to sviđalo, iskreno vam kažem, gospodine! Uvijek sam bila poštena, i ne odobravam takvo razuzdano ponašanje! Ali s ovim današnjim djevojkama ne vrijedi razgovarati. One sve rade po svome. I često to požale."

"Je li Amy što požalila?" upitao je Luke izravno.

"Nije, gospodine - to nikako."

"Bila je na razgovoru kod dr. Thomasa onoga dana kada je umrla. To nije bio razlog?"

"Nije, gospodine, gotovo sam sigurna da nije. Ah! Mogla bih se i zakleti u to! Amy se nije osjećala dobro, ali imala je samo gadan kašalj i prehladu. Nije bilo ništa na što vi mislite, sigurna sam da nije, gospodine."

"Vjerovat ću vam na riječ. Koliko daleko je otišlo to između nje i Ellsworthyja?"

Gospođa Church ga je pogledala iskosa.

"Ne bih mogla točno reći, gospodine. Amy mi se nije baš povjeravala."

Luke je otresito rekao:

"Ali otišlo je dosta daleko?"

Gospođa Church glatko je rekla:

"Taj gospodin ovdje uopće ne uživa dobar ugled, gospodine. Svašta radi. I oni njegovi prijatelji iz grada i mnogo vrlo čudnih događaja. Gore na Vještičjoj livadi usred noći."

"Je li i Amy išla onamo?"

"Išla je jednom, gospodine, mislim. Ostala je vani cijele noći i njegovo je gospodarstvo saznalo za to (tada je služila u Manom), pa joj se vrlo oštro obratio, a ona mu je uzvratila, pa ju je zbog toga otpustio, što se moglo i očekivati."

"Je li vam ikada pričala o tome što se događalo u kućama u kojima je radila?"

Gospođa Church odmahнула je glavom.

"Nije mnogo, gospodine. Više su je zanimali njezini vlastiti poslovi."

"Radila je kod bojnika i gospođe Horton neko vrijeme, zar ne?"

"Gotovo godinu dana, gospodine."

"Zašto je otišla?"

"Samo kako bi sebi ugodila. Bilo je otvoreno radno mjesto u Manom, a, naravno, ondje je bila bolja plaća."

Luke je kimnuo glavom.

"Radila je kod Hortonovih u vrijeme smrti gospođe Horton?" upitao je.

"Da, gospodine. Mnogo se žalila zbog toga - uz dvije bolničarke u kući, i svim dodatnim poslom kojega je morala obavljati, pa sve te

plitice i druge stvari."

"Nije uopće radila kod gospodina Abbota, odvjetnika?"

"Nije, gospodine. Gospodin Abbot ima jedan bračni par koji radi za njega. Amy ga je posjetila jednom u uredu, ali ne znam zašto."

Luke je upamtio taj podatak kao nešto što bi moglo biti važno.

Međutim, budući da gospođa Church očito nije znala ništa više o tome, nije je dalje ispitivao.

"Je li neki drugi gospodin iz mjesta bio njezin prijatelj?"

"Niti jedan kojega bih voljela spomenuti."

"Hajde, gospođo Church. Potrebna mi je istina, sjetite se."

"Nije to bio gospodin, daleko od toga. Ponižavala se, eto što je to bilo, i to sam joj i rekla."

"Bi li vam bilo teško jasnije se izražavati, gospođo Church?"

"Zasigurno ste čuli za Sedam zvijezda, gospodine? Nije to baš pristojno mjesto, a vlasnik, Harry Čarter, bio je priprost i većinu vremena pijan."

"Je li Amy bila njegova prijateljica?"

"Prošetala je s njim jednom ili dva puta. Ne vjerujem kako je u tome bilo nešto više od toga. Doista ne vjerujem, gospodine."

Luke je zamišljeno kimnuo glavom i promijenio temu.

"Jeste li poznavali onog dječaka, Tommyja Piercea?"

"Kojega? Sina gospođe Pierce? Naravno da jesam. Uvijek je izvodio nekakve nestašluke."

"Je li on mnogo viđao Amy?"

"Ah, nije, gospodine. Amy bi ga otpravila sa zaušnicom čim bi pokušao nekakav trik s njom."

"Je li bila zadovoljna svojim mjestom kod gospođice Waynflete?"

"Bilo joj je pomalo dosadno, gospodine, i plaća nije bila baš visoka. Ali, naravno, nakon što je bila otpuštena iz Ashe Manom na takav način, nije joj bilo lako pronaći dobar posao."

"Je li mogla otići nekamo?"

"Mislite u London?"

"Ili neki drugi dio zemlje?"

Gospođa Church odmahнула je glavom. Polako je rekla:

"Amy nije željela napustiti Wychwood - ne uz ovakvo stanje stvari."

"Kako to mislite, stanje stvari?"

"Pa to s Jimom i gospodinom iz trgovine starinama."

Luke je zamišljeno kimnuo. Gospođa Church je nastavila:

"Gospođica Waynflete je fina dama, ali vrlo sitničava oko poliranja mjedenih i srebrnih predmeta, te brisanja prašine i okretanja madraca. Amy ne bi podnosila tu gnjavažu da nije uživala na neki drugi način."

"Mogu zamisliti", rekao je Luke kratko.

Razmišljao je o svemu. Nisu mu padala na pamet nikakva druga pitanja. Bio je gotovo siguran kako je izvukao sve što je gđa Church znala. Odlučio se za posljednji napad.

"Pretpostavljam da pogađate razlog svih ovih pitanja. Okolnosti Amyne smrti su poprilično tajanstvene. Nismo posve zadovoljni objašnjenjem kako je to bila nesreća. Ako nije, shvaćate što je to moralo biti."

Gđa Church rekla je s određenim demonskim uživanjem:

"Nepoštena igra!"

"Poprilično. No, pretpostavimo da je doista došlo do toga. Što mislite, tko bi mogao biti odgovoran za njezinu smrt?"

Gđa Church obrisala je ruke o pregaču.

"Trebala bi postojati nagrada za usmjeravanje policije na pravi trag", rekla je znakovito.

"Moglo bi biti tako", rekao je Luke.

"Ne bih voljela reći ništa definitivno." Gđa Church pohlepno je jezikom oblizala svoje tanke usne. "Ali gospodin iz trgovine starinama je vrlo čudan. Sjećate se slučaja Castor, gospodine - i kako su pronašli komadiće one jadne djevojke po cijeloj Castorovoj kućici na moru te još pet ili šest sirotih djevojaka koje je sredio na isti način. Možda je taj gospodin Ellsworthy jedan od takvih?"

"To vi mislite, zar ne?"

"Pa, moglo bi biti tako, gospodine, zar ne bi?"

Luke je priznao da bi moglo. A potoni je rekao:

"Je li Ellsworthy bio odsutan onog poslijepodneva kada su se održavale trke u Epsomu? To je vrlo važna pojedinost."

Gospođa Church je zurila.

"Na dan derbi utrke?"

"Da - u srijedu prije četrnaest dana."

Odmahnula je glavom.

"Doista, ne bih vam to znala reći. On obično odlazi srijedom - ponekad zna otići u grad. Zna, srijedom ranije zatvara."

"Ah", rekao je Luke. "Ranije zatvara."

Otišao je od gospođe Church, zanemarivši aluzije kako je njezino vrijeme dragocjeno, te kako ona stoga ima pravo na novčanu naknadu. Gđa Church nije mu se nimalo svidjela. Bez obzira na to, u razgovoru kojeg je obavio s njom, iako nije rasvijetlio niti jedan specifičan problem, saznao je nekoliko sitnih pojedinosti koje su upućivale na mogućeg krivca.

Pažljivo je razmislio o svemu.

Da, sve se još uvijek svodilo na ovih četvero ljudi. Thomasa, Abbota, Hortona i Ellswortha. Činilo mu se kako to dokazuje i stav gospođice Waynflete.

Njezina uznemirenost i nevoljkost da spomene određeno ime. To je zasigurno značilo, to je moralo značiti, da je osoba o kojoj je riječ netko tko ima dobar ugled u Wychwoodu, netko kome bi takva nasumična optužba mogla naškoditi. To se također poklapalo s odlučnošću gospođice Pinkerton da se sa svojim sumnjama obrati izravno Scotland Yardu. Lokalna bi policija ismijala njezinu teoriju.

Nije to bio slučaj u kojemu je zločinac mesar, pekar ili svjećar. Nije to bio niti obični automehaničar. Osoba u pitanju bila je takva protiv koje bi optužba za ubojstvo zvučala izmišljeno, ali bi bila vrlo ozbiljna stvar.

Bila su četiri moguća kandidata. Sada je bilo na njemu da još jednom pažljivo razmotri sve pojedinosti protiv svakog od njih i odluči.

Prvo će razmotriti oklijevanje gospođice Waynflete. Ona je bila savjesna i skrupulozna osoba. Vjerovala je kako zna na koga je sumnjala gđica Pinkerton, ali to je bilo, kako je istaknula, samo uvjerenje. Bilo je moguće da je bila u zabludi.

Tko je bila osoba na koju je mislila gđica Waynflete?

Gospođica Wavnflete se brinula hoće li njezina optužba možda naškoditi nevinom čovjeku. Stoga je predmetom njezinih sumnja morao biti netko ugledan, koga su svi u zajednici voljeli i poštovali.

To je, shvatio je Luke, automatski isključilo Ellsworthyja. On je gotovo stranac u Wychwoodu, njegov ugled ovdje je loš a ne dobar. Luke nije vjerovao da bi se gospođica Waynflete protivila reći njegovo ime, da je Ellsworthy osoba na koju je mislila. Pa, što se tiče gospođice Waynflete, Ellsworthy otpada.

Sada prijedimo na ostale. Luke je vjerovao kako može eliminirati i bojnika Hoitona. Gospođica Waynflete je s toplinom odbila pomisao da je Horton otrovao svoju suprugu. Daje sumnjala na njega kao počinitelja kasnijih zločina, ne bi bila toliko sigurna u njegovu nevinost vezano za smrt gospođe Horton.

To je u igri ostavljalo samo dr. Thomasa i gospodina Abbota. Obojica su ispunjavala tražene uvjete. Bili su to ljudi visoka profesionalnog ugleda, protiv kojih nikada ništa ružno nije bilo izgovoreno. Bili su, općenito gledajući, popularni i omiljeni, i poznati kao pošteni i čestiti ljudi.

Luke je sagledao još jedan aspekt te cijele stvari. Je li mogao, on sam, eliminirati Ellsworthyja i Hortona? Istog trenutka odmahnuo je glavom. Nije bilo tako jednostavno. Gospođica Pinkerton je znala - doista znala - tko je bio taj čovjek. To je bilo dokazano, kao prvo, njezinom smrću, a kao drago, smrću dr. Humblebyja. Ali gospođica Pinkerton nikada nije doista spomenula ime Honoriji Wavnflete. Stoga, iako je gospođica Waynflete mislila kako ga zna, mogla je posve lako biti u krivu. Često znamo što drugi ljudi misle -ali

ponekad shvatimo kako ipak nismo znali - i kako smo, zapravo počinili nečuvenu pogrešku!

Stoga su sva četiri kandidata ostala u igri. Gospođica Pinkerton je bila mrtva i više mu neće moći pomoći. Sada je bilo na Lukeu da učini ono što je već ranije učinio, dan nakon što je stigao u Wychwood, i odvagane dokaze i razmotri mogućnosti.

Počeo je s Ellsworthyjem. Na prvi pogled Ellsworthyje bio najočitiiji kandidat. Nije bio normalan i možda je imao perverznu osobnost. Vrlo lako je mogao biti "ubojica iz strasti".

"Uzmimo to ovako", rekao je Luke sam sebi. "Posumnjajmo u svakoga redom. Ellsworthya, primjerice. Uzmimo da je on ubojica! Na trenutak, budimo posve sigurni kako ja to znam. Sada razmotrimo moguće žrtve kronološkim redom. Kao prvo, gospođu Horton. Teško je shvatiti kakav je motiv Ellsworthy mogao imati za njezino ubojstvo. No, sredstvo je postojalo. Horton je govorio o nekom nadrilijeku kojega je uzimala, a kojega je dobila od njega. Neki otrovi poput arsena mogu se davati tim putem. Pitanje je - zašto?"

A sada ostali. Amy Gibbs. Zašto je Ellsworthy ubio Amy Gibbs? Očiti razlog - bila mu je smetnja! Možda mu je prijela tužbom zbog neodržanja ženidbenog obećanja? Ili je pomagala pri ponoćnim orgijama? Je li zaprijela da će progovoriti? Lord Wliitfield ima velik utjecaj u Wychwoodu, a prema Bridgetinim riječima, lord Whitfieldje vrlo moralan čovjek. Možda je odlučio pozabaviti se Ellsworthyjem ako je ovaj bio naumio nešto posebno nastrano. I tako - ode Amy. Nije to sadističko ubojstvo, mislim. Način ubojstva govori protiv toga.

Tko je sljedeći - Čarter? Zašto Čarter? Teško da bi on znao išta o ponoćnim orgijama (ili mu je Amy nešto rekla?). Je li njegova lijepa kćerka bila umiješana u to? Je li Ellsworthy počeo udvarati i njoj? (Moram posjetiti Lucy Čarter.) Možda je jednostavno bio grub prema Ellsworthyju, a Ellsworthy mu je to, na svoj mačji način, zamjerio.

Ako je do tada već počinio jedno ili dva ubojstva, postao bi dovoljno beščutan da razmisli o nečijem ubojstvu iz posve nebitnog razloga.

A sada Tommy Pierce. Zašto je Ellsworthy ubio Tommvoja Piercea? Jednostavno je. Tommy je asistirao pri nekakvom ponoćnom ritualu. Tommy je zaprijetio kako će početi pričati o tome. Možda je Tommy i pričao o tome. Začepiti Tommyju usta.

"Dr. Humbleby. Zašto je Ellsworthy ubio dr. Humblebyja? To je najlakše od svih pitanja! Humbleby je bio liječnik i primijetio je kako Ellsworthy nije baš mentalno uravnotežen. Vjerojatno se spremio učiniti nešto u vezi toga. I tako je Humbleby bio osuđen. No, problem je u načinu izvedbe ubojstva. Kako je Ellsworthy mogao biti siguran da će Humbleby umrijeti od trovanja krvi? Ilije Humbleby umro zbog nečega drugog? Je li otrovani prst bio samo slučajnost?

Na kraju, gospođica Pinkerton. Srijedom ranije zatvara. Ellsworthy je mogao otići do grada toga dana. Ima li automobil, pitam se? Nikada nisam vidio da vozi, ali to ništa ne dokazuje. Znao je kako ona sumnja u njega i nije htio provjeravati hoće li Scotland Yard povjerovati njezinoj priči. Možda oni već otprije znaju nešto o njemu?

Toliko znamo protiv Ellsworthyja! No, što mu govori u prilog? Pa, kao prvo, on zasigurno nije čovjek za kojega gospođica Waynflete misli kako je gospođica Pinkerton sumnjala na njega. Osim toga, on se ne uklapa - uopće - u moj vlastiti dojam. Dok mi je ona pričala što se događa, dobio sam sliku čovjeka - a to nije bio čovjek poput Ellsworthyja. Dojam koji je na mene ostavila njezina priča ukazuje na vrlo normalnog čovjeka - točnije, na prvi pogled - čovjek na kojega nitko ne bi posumnjao. Ellsworthy je čovjek u kojega bi posumnjali. Ne, ja sam više dobio dojam kako bi to mogao biti netko poput dr. Thomasa.

Thomas, da vidimo. Što s Thomasom? Izbrisao sam ga s popisa osumnjičenih nakon što sam porazgovarao s njim. Fin, skroman čovjek. Ali cijela priča oko ovog ubojice -osim ako ja nisam sve krivo

shvatio - svodi se na to kako je to upravo neki fin i skroman čovjek. Posljednja osoba za koju bi čovjek pomislio da bi ikada mogla biti ubojicom! Što, naravno, čovjek osjeća upravo prema Thomasu.

No, da vidimo sve ispočetka. Zašto je dr. Thomas ubio Amy Gibbs? Doista, čini se vrlo nevjerojatnim da je to učinio! Ali ona jest bila kod njega toga dana, i on joj jest dao onu bočicu sirupa protiv kašlja. Pretpostavimo da je to doista bila oksalna kiselina. To bi bilo vrlo jednostavno i mudro! Koga su pozvali, pitam se, kad su je pronašli otrovanu -Humblebyja ili Thomasa? Ako je to bio Thomas, mogao je jednostavno donijeti staru bočicu boje za šešire u džepu, neprimjetno je staviti na stol - i odnijeti obje bočice na analizu bez ikakva straha! Ili nešto takvoga. To može učiniti netko tko je dovoljno hladnokrvan!

Tommy Pierce? Opet ne mogu pronaći nikakav motiv. To je problem s našim dr. Thomasom - motivi. Nema čak niti nekog neuvjerljivog motiva! Isto kao i s Čarterom. Zašto bi se dr. Thomas htio riješiti Čartera? Čovjek može samo pretpostaviti kako su Amy, Tommy i gostioničar znali nešto o dr. Thomasu što nije bilo dobro znati. Ah! Pretpostavljam da je to nešto bila smrt gospođe Horton. Dr. Thomas je bio njezin liječnik. A onaje umrla nakon posve neočekivanog povratka bolesti. To je mogao vrlo lako srediti. A Amy Gibbs je, sjećaš li se, bila u toj kući u to vrijeme. Možda je nešto vidjela ili čula. To bi mogao biti motiv za nju. Tommy Pierce, to posve sigurno znamo, bio je posebno znatiželjan dječak. Možda je nešto saznao. Ne mogu ubaciti Čartera u sve to. Amy Gibbs mu je nešto rekla. Možda je to ponovio nekome dok je bio pijan, pa je Thomas mogao odlučiti kako bi i njega trebalo ušutkati. Sve ovo je naravno, puko nagađanje. Ali što drago čovjek može?

A sada Humbleby. Ah! Naposljetku stižemo do savršeno uvjerljivog ubojstva. Prikladan motiv i idealno sredstvo! Ako dr. Thomas nije mogao uzrokovati trovanje krvi kod svog partnera, onda to nije mogao nitko! Mogao mu je ponovno inficirati ranu svaki puta kada bi je previjao! Volio bih da su ranija ubojstva malo uvjerljivija.

Gospođica Pinkerton? To je malo teže objasniti, ali jedna je činjenica posve sigurna. Dr. Thomas nije bio u Wychwoodu dobar dio tog dana. Proširio je vijest kako prisustvuje porodu. To je mogla biti istina. Ali ostaje činjenica da je iz Wychwooda otišao automobilom.

Ima li još štogod? Da, samo jedna stvar. Pogled kojega mi je uputio kad sam odlazio iz njegove kuće prije neki dan. Superioran, s visine, osmijeh čovjeka koji me upravo naveo na krivi trag i svjestan je toga."

Luke je uzdahnuo, odmahnuo glavom i nastavio sa svojim razmišljanjima.

"Abbot? I on je pravi tip čovjeka. Normalan, imućan, ugledan, nikada to ne bi učinio, itd., itd. On je i umišljen, također, i samodopadan. Ubojice su obično takvi! Drski su i naduti! Uvijek misle kako će se izvući. Amy Gibbs ga je jednom posjetila. Zašto? Zbog čega ga je htjela vidjeti? Kako bi dobila pravni savjet? Zašto? Ili je stvar bila osobne prirode? Spominje se nekakvo 'pismo od neke dame' koje je Tommy vidio. Je li to pismo bilo od Amy Gibbs? Ilije to pismo napisala gospođa Horton - pismo, možda, kojega se Amy Gibbs nekako dočepala?

Koja bi druga dama mogla pisati gospodinu Abbotu o nečemu tako osobnom da ovaj izgubi kontrolu kad ga dječak nenamjerno vidi? Što još možemo misliti o Amy Gibbs? Boja za šešire? Da, baš pravi staromodni detalj — muškarci poput Abbota obično zaostaju za modom kad su žene u pitanju. Ženskar starinskog stila!

A Tommy Pierce? Očigledno - zbog pisma (to je doista moralo biti neko vraško pismo!) Čarter? Pa, tu je bio problem oko Carterove kćerke. Abbot nije htio biti dijelom skandala -da mu se usuđuje prijetiti jedan takav podao i grub glupan poput Čartera! Njemu koji je prošao nekažnjeno s dva pametna ubojstva! Riješiti se Čartera! Mračna noć i malo dobro usmjerenog guranja. Doista, sve to ubijanje je gotovo previše jednostavno.

Odgovara li mi Abbotov karakter'? Mislim da odgovara. Ružan pogled prema staričinom licu. Ona razmišlja o njemu... Potom, prepirka s Humblebyjem. Stari Humbleby usudio se suprotstaviti Abbotu, pametnom odvjetniku i ubojici. Stara budala - uopće ne zna što ga čeka! Nadrapao je! Usuđuje se zastrašivati me!

A tada - što? Okrenuo se kako bi uhvatio pogled Lavinije Pinkerton. Njegov pogled se spustio - pokazao je osjećaj krivnje. On koji se hvalio kako nitko ne sumnja na njega definitivno je pobudio sumnje. Gospođica Pinkeiton zna njegovu tajnu... Ona zna što je on učinio... Da, ali ona nema dokaz.

No, pretpostavimo da ga počne tražiti... Pretpostavimo da počne pričati... Pretpostavimo... On pronicljivo procjenjuje karaktere ljudi. Pogoda što će ona naposljetku učiniti. Ako ode s tom svojom pričom na Scotland Yard, oni bi joj mogli i povjerovati - oni bi se mogli početi raspitivati. Mora povući poprilično očajnički potez. Ima li Abbot automobil ili ga je unajmio u Londonu? Bez obzira na to, nije bio ovdje na dan derbija...'

Luke je ponovno zastao. Toliko se uživio u to da mu je bilo teško prelaziti s jednog sumnjivca na drugog. Morao bi pričekati nekoliko trenutaka prije no što bi se mogao uživiti u raspoloženje u kojem je mogao zamisliti bojnika Hortona kao uspješnog ubojicu.

"Horton je ubio svoju suprugu. Počnimo s tim! Imao je dobar razlog i dobro je zaradio njezinom smrću. Kako bi mogao to uspješno izvesti, morao je dobro glumiti odanost. Morao je neprestano glumiti. Ponekad, hoćemo li reći, malo i pretjera s glumom?

Vrlo dobro, jedno ubojstvo uspješno obavljeno. Tko je sljedeći? Amy Gibbs. Da, savršeno uvjerljivo. Amy je bila u kući. Možda je nešto vidjela - bojnika kako supruzi da je šalicu krepke bujon juhe ili zobenu kašu? Možda je tek kasnije shvatila značenje onoga što je vidjela. Onaj trik s bojom za šešire je upravo onakva stvar koja bi

posve prirodno pala bojniku na pamet - on je vrlo muževan čovjek s ne baš previše znanja o ženskim tričarijama.

Amy Gibbs objašnjena.

Pijani Čarter? Isto kao i prije. Amy mu je nešto rekla. Još jedno otvoreno ubojstvo.

A sada Tommy Pierce. Moramo se vratiti njegovoj znatiželjnoj prirodi. Pretpostavljam kako pismo u Abbotovu uredu nije moglo biti pritužba gospođe Horton kako je vlastiti suprug pokušava otrovati? Ovo je pomalo nategnuta pretpostavka, ali moglo bi biti tako. Sve u svemu, boжник shvaća kako je Tommy postao prijetnja, pa se Tommy pridružuje Amy i Čarteru. Sve posve jednostavno i otvoreno i kao prema receptu. Je li lako ubiti? Sveti Bože, jest.

Ali sada dolazimo do nečeg mnogo složenijeg. Humblebyja! Motiv? Vrlo nejasan. Humbleby je u početku liječio gospođu Horton. Je li ga zaintrigirala njezina bolest, i je li Horton utjecao na svoju suprugu da promijeni liječnika i uzme mlađeg, koji neće biti tako sumnjičav? Ali ako je bilo tako, zašto je Humbleby postao prijetnjom tako dugo nakon njezine smrti? Teško je to povezati... I način njegove smrti, također. Otrovani prst. Nikako se ne može povezati s bojnikom.

Gospođica Pinkerton? To je savršeno moguće. Trna automobil. Vidio sam ga. 1 bio je odsutan iz Wychwooda onoga dana, navodno je bio na derbi utrci. Moglo bi biti -da. Je li Horton hladnokrvni ubojica? Je li? Je li? Volio bih da to znam..."

Luke je zurio ispred sebe. Čelo mu je bilo naborano od razmišljanja.

"Jedan je od njih... mislim kako to nije Ellsworthy - ali mogao bi biti! On je najočitiiji od svih! Thomas - vrlo nevjerovatno - kad ne bi bilo načina Humblebyjeve smrti. To trovanje krvi svakako upućuje na medicinara ubojicu! To bi mogao biti Abbot - protiv njega nema toliko dokaza kao protiv ostalih - ali nekako ga mogu zamisliti u toj ulozi... Da - on se uklapa, a drugi ne. A mogao bi biti i Horton! Žena ga je

gnjavila godinama, osjećao se nevažnim - da, mogao bi biti! Ali gospođica Waynflete ne misli kako bi to mogao biti on, a ona nije glupa - i dobro poznaje ovo mjesto i njegove stanovnike...

Kojeg ona sumnjiči, Abbota ili Thomasa? Zasigurno jednoga od njih dvojice... Kad bih je izravno pitao - 'koji je od njih dvojice?' — možda bih tada to izvukao iz nje.

Ali čak i tada ona bi mogla biti u krivu. Niti na jedan način ne može se dokazati da je ona u pravu — kao što je dokazala gospođica Pinkerton. Više dokaza - to je ono što trebam. Kad bi se dogodio još jedan slučaj - samo još jedan - tada bih znao -"

Zapanjeno se zaustavio u razmišljanju.

"Moj Bože", tiho je rekao. "Pa ja tražim još jedno ubojstvo..."

15. Šoferovo nedolično ponašanje

U gostionici Sedam zvijezda Luke je popio svoju kriglu piva, osjetivši se pomalo posramljeno. Pogledi pola tuceta seljaka pratili bi svaki njegov pokret, a kad je ušao unutra, razgovor je zamro. Luke je izrekao nekoliko komentara od općenitog značaja kao što su usjevi, vremenske prilike i nogomet, ali na niti jedan od njih nije dobio odgovor.

Morao se okrenuti udvaranju. U lijepoj djevojci iza šanka s crnom kosom i crvenim obrazima ispravno je prepoznao gospođicu Lucy Čarter.

Njegove je pokušaje približavanja veselo prihvatila. Gospođica Čarter svaki put bi se zahihotala i rekla, "Ma nemojte! Sigurna sam da vam takvo što ne pada na pamet! To su samo priče!" - ili neki sličan odgovor. Ali izgovarala ih je posve mehanički.

Luke je, uvidjevši da od njegova ostanka ondje neće biti nikakve koristi, dovršio svoje pivo i krenuo. Otišao je puteljkom prema mjestu na kojem je rijeka bila premoštena brvnom. Stajao je ondje i gledao ga, kad se iza njega začuo drhtavi glas:

"To je to, gospodine, tu je stari Harry pao."

Luke se okrenuo kako bi ugledao jednog od ljudi iz gostionice, koji je bio posebno nezainteresiran za teme usjeva, vremena i nogometa. Sada se očigledno pripremao uživati u ulozi vodiča kroz sablasno.

"Pao je preko u blato", rekao je stari radnik. "Ravno u blato i zabio se u njega naglavce."

"Čudno sto je pao baš na ovom mjestu", rekao je Luke.

"Bio je pijan, pa da", rekao je seljak strpljivo.

"Da, ali ovim je putem zasigurno prošao pijan mnogo puta prije."

"Skoro svake noći", rekao je ovaj. "Uvijek pijan, taj naš Harry."

"Možda ga je netko gurnuo", rekao je Luke, potrudivši se da to izgovori ležernim tonom.

"Moglo bi biti", složio se seljak. "Ali ne znam tko bi to mogao učiniti", dodao je.

"Možda je imao neprijatelje. Bio je vrlo nezgodan kad je bio pijan, zar ne?"

"Njegov rječnik je bio grozan! Nije birao riječi, taj Harry. Ali nitko ne bi gurnuo čovjeka koji je popio."

Luke se nije usprotivio ovoj izjavi. Očito su ovdje iskorištavanje nečijeg pijanog stanja smatrali vrlo nesportskim ponašanjem. Seljak je zvučao potpuno šokiran tom idejom.

"Pa", rekao je tiho, "sve je to bilo jako tužno."

"Ne baš za njegovu gospođu", rekao je starac. "Mislim kako ona i Lucy nemaju razloga biti tužne zbog toga."

"Možda je i nekim dragim ljudima drago što im više ne stoji na putu."

Starac je bio neodređen.

"Možda", rekao je. "Ali nije on htio ništa loše, taj Harry."

Nakon ovog epitafa za pokojnog gospodina Čartera, razišli suše.

Luke je krenuo prema starom Hallu. Knjižnica je svoj posao obavljala u dvama prednjim prostorijama. Luke je nastavio kroz njih prema vratima na kojima je pisalo "Muzej". Ondje je išao od izloška do izloška, proučavajući ne baš impresivnu zbirku. Nešto rimskih posuda i novčića. Nekoliko kurioziteta s južnih mora, malajski nakit

za glavu. Različiti indijski bogovi koje je "poklonio bojnič Horton", zajedno s velikim Budom zlokobnog izgleda, te nekoliko sumnjivih egipatskih ogrlica.

Luke je ponovno izišao u hodnik. Nije bilo nikoga. Tiho se popeo stepenicama. Gore se nalazila prostorija s časopisima i novinama, te jedna prostorija ispunjena publicistikom.

Luke se popeo još jedan kat. Ovdje su se nalazile prostorije ispunjene predmetima koji su po njegovom mišljenju bili smeće. Preparirane ptice uklonjene iz muzeja jer su ih napali moljci, hrpe poderanih časopisa, te prostorija čije su police bile prekrivene zastarjelim romanima i dječjim knjigama.

Luke se približio prozoru. Zasigurno je ovdje sjedio Tommy Pierce, možda zviždeći i povremeno snažno prohijavši staklo kad bi čuo kako netko dolazi.

Netko je ušao. Tommy je pokazao svoju marljivost -napola vireći kroz prozor i lašteći sa žarom. A onda mu je taj netko prišao, i, razgovarajući s njim, iznenada ga snažno gurnuo.

Luke se okrenuo. Sišao je stepenicama i stajao nekoliko trenutaka u hodniku. Nitko nije primijetio kad je ušao. Nitko ga nije vidio dok se penjao stepenicama.

"Bilo tko je mogao to učiniti!" pomislio je Luke. "Najlakša stvarna svijetu."

Čuo je korake iz smjera knjižnice. Budući da je bio nevin čovjek bez ikakva razloga za skrivanje, mogao je ostati na istom mjestu. Da nije htio biti viđen, mogao je lako zakoračiti natrag u muzej!

Gđica Waynflete izišla je iz knjižnice, s gomilom knjiga ispod ruke. Stavljala je rukavice na ruke. Izgledala je vrlo veselo i uposlano. Kad ga je ugledala, lice joj se ozarilo i povikala je:

"O, gospodine Fitzwilliam, jeste li razgledali muzej? Bojim se da ondje zapravo i nemamo što pokazati. Lord Whitfield priča kako će nam nabaviti nekoliko doista zanimljivih izložaka."

"Doista?"

"Da, nešto suvremeno, znate i moderno. Poput onih koje imaju u Muzeju znanosti u Londonu. On smatra kako bi bilo najbolje donijeti model zrakoplova i lokomotivu i neke kemijske stvari također."

"To bi možda malo razvedrilo izložbu."

"Da, mislim kako se muzej ne bi trebao baviti isključivo prošlošću, a vi?"

"Mogao bih se složiti s vama."

"Pa još neke izložke vezane uz prehranu - kalorije i vitamine - i sve takve stvari. Lord Whitfield je tako zainteresiran za Kampanju za dobru formu."

"Pričao je o tome nedavno."

"To je sada vrlo popularno, zar ne? Lord Whitfield mi je pričao kako je bio u Wellermanovu institutu - i ondje vidio mnogo klica i staničnih kultura i bakterija - protrnula sam od toga. I ispričao mi je sve o komarcima i bolesti spavanja i nešto o mediju koji parazitira u jetri, što je, bojim se, bilo malo preteško za mene."

"Vjerojatno je bilo preteško i lordu Whitfieldu", rekao je Luke veselo. "Kladim se kako je sve krivo shvatio! Vaš je mozak mnogo bistriji od njegova, gospođice Waynflete."

Gospođica Waynflete mirno je rekla:

"To je vrlo lijepo od vas, gospodine Fitzwilliam, ali bojim se kako žene nisu tako dobri mislioci kao muškarci."

Luke je potisnuo želju da grubo okarakterizira moć razmišljanja lorda Whitfielda. Umjesto toga je rekao:

"Pogledao sam muzej, ali kasnije sam se popeo kako bih pogledao prozore na najvišem katu."

"Mislite gdje je Tommy -" Gđica Waynflete je zadrhtala. "To je doista strašno."

"Da, nije to ugodna pomisao. Proveo sam gotovo sat vremena s gospođom Church - Amvnom tetkom - nije baš fina žena!"

"Ni najmanje."

"Morao sam zauzeti vrlo grub stav prema njoj", rekao je Luke. "Vjerujem kako ona sada misli da sam ja nekakav poseban policajac."

Ušutio je kada je primijetio iznenadnu promjenu na licu gospođice Waynflete.

"Ah, gospodine Fitzwilliam, mislite li da je to bilo pametno?"

Luke je rekao:

"Zapravo i ne znam. Mislim kako je to bilo neizbježno. Priča o tome kako pišem knjigu postala je vrlo prozirnom - nisam više mogao daleko doći s time. Morao sam postavljati izravna pitanja."

Gđica Waynflete odmahнула je glavom - zabrinut joj je izraz još uvijek bio na licu.

"U ovakvom mjestu, znate — sve se brzo pročuje."

"Mislite kako će svi govoriti 'evo stigao je i detektiv' dok je budem hodao ulicom? Mislim kako to sada više i nije važno. Zapravo, možda ću se morati još time služiti."

"Nisam mislila to." Gđica Waynflete zvučala je pomalo zadihano. "Ono što sam htjela reći bilo je - kako će sada i on znati. On će shvatiti kako ste mu na tragu."

Luke je polako rekao:

"Pretpostavljam da hoće."

Gđica Waynflete je rekla:

"Ali zar ne shvaćate - to je strašno opasno. Strašno."

"Hoćete reći -" Luke je naposljetku shvatio na što ona cilja, "hoćete reći kako će me ubojica pokušati ukloniti?"

"Da."

"Čudno", rekao je Luke. "To mi nije niti palo na pamet! No, vjerujem kako ste u pravu. Pa, to bi možda bilo najbolje što se može dogoditi."

Gđica Waynflete ozbiljno je rekla:

"Mislim kako vi ne shvaćate da je on - vrlo pametan čovjek. I oprezan je, također! I upamtite, ima mnogo iskustva - možda i više no što mi znamo."

"Da", rekao je Luke zamišljeno. "To je vjerojatno istina."

Gđica Waynflete je uzbuđeno rekla:

"Ah, ne sviđa mi se to! Uistinu, vrlo sam zabrinuta!"

Luke je tiho rekao:

"Ne morate se brinuti. Uvjeravam vas kako ću biti na oprezu. Znaate, suzio sam popis mogućih kandidata. Imam ideju tko bi mogao biti ubojica..."

Oštro ga je pogledala.

Luke joj se približio jedan korak. Spustio je glas do šapta:

"Gospođice Waynflete, kad bih vas ja pitao kojega od dvojice muškaraca smatrate vjerojatnijim ubojicom - dr. Thomasa ili gospodina Abbota - što biste mi vi odgovorili?"

"O -" rekla je gospođica Waynflete. Rukom je pritisnula grudi. Zakoračila je korak natrag. Njezin se pogled sa zagonetnim izrazom susreo s Lukeovim. Otkrivao je netrpeljivost i nešto vrlo blisko tome što nije mogao nikako opisati.

Rekla je:

"Ne mogu ništa reći —"

Naglo se okrenula uz čudan zvuk - napola uzdah, napola jecaj.

Luke je odustao.

"Idete li kući?" upitao je.

"Ne, krenula sam odnijeti ove knjige gospođi Humbleby. To je usput kad krenemo prema Manom. Mogli bismo zajedno dio puta."

"To bi bilo lijepo", rekao je Luke.

Sišli su niz stepenice, skrenuli lijevo, presjekavši seosku tratinu.

Luke se osvrnuo kako bi pogledao skladne linije kuće iz koje su upravo izišli.

"To je zasigurno bila lijepa kuća u vrijeme vašeg oca", rekao je.

Gđica Waynflete je uzdahnula.

"Da, svi smo bili jako sretni ondje. Tako sam zahvalna što nije srušena. Toliko starih kuća nestaje."

"Znam. To je tužno."

"A nove nisu uopće tako kvalitetno izgrađene."

"Sumnjam da će odoljeti zubu vremena poput ovih."

"Ali, naravno", rekla je gđica Waynflete, "nove su mnogo praktičnije - toliko je manje posla, i nemaju tako velike, hladne hodnike koje treba ribati."

Luke se složio.

Kad su stigli do dvorišnih vrata kuće dr. Humblebyja, gđica Waynflete je oklijevajući rekla:

"Kakva prekrasna večer. Mislim, ako vam ne smetam, kako ću još malo dalje s vama. Uživam u ovom zraku."

Pomalo iznenađen, Luke je pristojno izrazio svoje zadovoljstvo. Večer se teško moglo opisati kao prekrasnu. Puhao je olujni vjetar, snažno okrećući listove na stablima. Pomislio je kako bi u svakom trenutku mogla početi oluja.

Međutim, gospođica Waynflete je, jednom rukom čvrsto stisnuvši šešir, hodala pokraj njega očigledno uživajući, govoreći u kratkim intervalima.

Išli su pomalo samotnom stazom, budući da najkraći put od kuće dr. Humblebyja do Ashe Manom nije vodio glavnom cestom, nego sporednom stazom koja je vodila do jednih od stražnjih dvorišnih vrata Manora. Ova vrata nisu bila od istog obrađenog kovanog željeza, ali imala su dva lijepa stupa, po jedan sa svake strane, na kojima su stajala dva velika ružičasta ananasa. Zašto ananasi, Luke

nije nikako mogao shvatiti! Ali shvatio je kako lordu Whitfieldu ananasi znače otmjenost i dobar ukus.

Kad su se približili vratima, začuli su zvuk ljutito povišenih glasova. Trenutak kasnije, ugledali su lorda Whitfielda koji se sukobio s mladim muškarcem u uniformi šofera.

"Otpušten si", vikao je lord Whitfield. "Jesi li čuo? Otpušten si."

"Kada biste mi oprostili, milorde - samo ovaj put."

"Ne, neću ti oprostiti! Uzeo si moj automobil. Moj automobil - a osim toga i pio si - da, jesi, nemoj to poricati! Jasno sam rekao kako postoje tri stvari koje ne želim na svom imanju -jedno je opijanje, drugo je nemoral, a treće drskost."

Iako čovjek nije bio uistinu pijan, popio je dovoljno kako bi mu se odvezao jezik. Ponašanje mu se promijenilo.

"Nećeš podnositi to, i nećeš podnositi ono, ti stari gade! Tvoje imanje! Misliš kako mi svi ne znamo da je tvoj otac imao trgovinu obućom ovdje? Previjamo se od smijeha, doista, kada te gledamo dok se šepuriš kao pijetao! Tko si ti, to bih volio znati? Nisi nimalo bolji od mene - eto što si."

Lord Whitfield postao je crven u licu.

"Kako se usuđuješ tako mi se obraćati? Kako se usuđuješ?"

Mladić je prijeteći zakoračio naprijed.

"Da nisi takva jadna debela svinja, udario bih te po zubima -da, bih."

Lord Whitfield žurno se povukao jedan korak, spotaknuo preko nekakvog korijena i sjeo na tlo.

Luke mu je prišao.

"Odlazi odavde", grubo je rekao šoferu.

Ovaj se pribrao. Izgledao je uplašeno.

"Žao mi je, gospodine. Ne znam što me spopalo, siguran sam."

"Nekoliko čaša previše, rekao bih", rekao je Luke.

Pomogao je lordu Whitfieldu da se uspravi na noge.

"Op-oпростite mi, milorde", promućao je čovjek.

"Požalit ćeš ti još zbog ovoga, Rivers", rekao je lord Whitfield.

Glas mu je drhtao od žestine osjećaja.

Čovjek je oklijevao nekoliko trenutaka, a potom polako oteturao.

Lord Whitfield je eksplodirao:

"Kakav neposluh! Prema meni. Tako mi se obraćati! Nešto vrlo ozbiljno će se dogoditi tom čovjeku! Nema nimalo poštovanja - nema mjere. Kad se samo sjetim što sve radim za te ljude - dobre plaće - sve pogodnosti -penzija kada odu u mirovinu. Nezahvalnost - čista nezahvalnost..."

Gušio se od uzbuđenja, a potom primijetio gospođicu Waynflete koja je tiho stajala u blizini.

"Jesi li to ti, Honoria? Strašno sam uznemiren što si morala prisustvovati tako sramotnom prizoru. Rječnik tog čovjeka"

"Bojim se da nije bio pri sebi, lorde Whitfield", rekla je gospođica Waynflete ukočeno.

"Bio je pijan, eto što, pijan!"

"Samo malo pripit", rekao je Luke.

"Znate li što je učinio?" Lord Whitfield gledao ih je naizmjenice.
"Uzeo je moj automobil -moj automobil! Mislio je kako se ja neću tako brzo vratiti. Bridget me je odvezla do Lynea u dvosjedu. A ovaj je momak bio tako drzak da je poveo van djevojku - vjerujem Lucy Čarter - u mom automobilu!"

Gđica Waynflete ljubazno je rekla:

"Vrlo nepristojno."

Činilo se kako je to pomalo utješilo lorda Whitfielda.

"Da, nije li?"

"Ali sigurna sam da će požaliti zbog toga."

"Ja ću se za to pobrinuti!"

"Ali otpustili ste ga", istaknula je gđica Waynflete.

Lord Whitfield odmahnuo je glavom.

"Loše će završiti taj momak."

Zabacio je ramena.

"Dođite u kuću, Honoria, i popijte čašicu serija."

"Hvala vam, lorde Whitfield, ali moram otići kod gospođe Humbleby s ovim knjigama. Laku noć, gospodine Fitzwilliam. Sada ćete biti dobro."

Nasmiješeno mu je kimnula glavom i žurno otišla dalje. Imala je stav dadilje koja dovodi dijete na neku zabavu, te je Luke zaustavio dah kad je iznenada shvatio. Je li bilo moguće da mu se gospođica Waynflete pridružila samo kako bi ga zaštitila? Ta mu se zamisao učinila smiješnom, ali -

Glas lorda Whitfielda prekinuo je njegovo razmišljanje.

"Vrlo sposobna žena, ta Honoria Waynflete."

"Vrlo sposobna, slažem se."

Lord Whitfield krenuo je prema kući. Hodao je poprilično ukočeno, a rukom se uhvatio za stražnjicu i pažljivo je protrljao.

Iznenada se zahihotao.

"Bio sam zaručen za Honoriju - prije mnogo godina. Bila je vrlo lijepa djevojka - ne tako mršava kao što je danas. Sada mi se čini čudnim čak i razmišljati o tome. Njezina obitelj bila je vrlo ugledna ovdje."

"Da?"

Lord Whitfield duboko se zamislio:

"Stari pukovnik Wavnfletebio je glavni. Čovjek mu je morao prići i pristojno ga pozdraviti. Bio je staroga kova, i ponosan poput Lucifera."

Ponovno se zahihotao.

"Izbila je prava oluja kad je Honoria objavila kako će se udati za mene! Nazvala se radikalom. Bila je vrlo ozbiljna, zalagala se za ukidanje svih društvenih razlika. Bila je jako odlučna djevojka!"

"I njezinaje obitelj prekinula tu romancu?"

Lord Whitfield protrljao je nos.

"Pa - ne baš posve. Zapravo, malo smo se posvadili oko nečega. Imala je pticu - jednog od onih stravičnih kreštavih kanarinaca - oduvijek sam ih mrzio -no loše je završio - zavrnutog vrata. Pa - nema nikakve koristi razbijati sada glavu time. Zaboravimo to."

Otresao je ramenima poput čovjeka koji pokušava otjerati nekakvo neugodno sjećanje.

Potom je rekao, poprilično drsko:

"Mislim kako mi nikada nije oprostila. Pa, možda je tako..."

"Mislim kako vam je sigurno oprostila", rekao je Luke.

Lord Whitfield se razveselio.

"Doista? Drago mi je zbog toga. Znao sam koliko poštujem Honoriu. Sposobna žena, ali i dama. To je još uvijek važno, čak i u ovim današnjim danima. Jako dobro vodi knjižnicu."

Podigao je pogled, a glas mu se promijenio.

"Hej", rekao je. "Stiže Bridget."

16. Ananas

Luke je osjetio kako mu se mišići grče dok se Bridget približavala.

Nije nasamo razgovarao s njom još od dana kad su igrali tenis. Obostranim prešutnim pristankom, izbjegavali su jedno drugo. Sada ju je krišom pogledao.

Izgledala je izazovno smireno, hladno i ravnodušno.

Neobavezno je rekla:

"Već sam se zapitala kamo si nestao, Gordone?"

Lord Whitfield je zagundao:

"Morao sam raščistiti neke stvari! Onaj momak Rivers usudio se izvesti automobil danas poslijepodne."

"Uvreda veličanstva", rekla je Bridget.

"Nije baš pametno šaliti se s time, Bridget. Ta stvar je ozbiljna. Izveo je djevojku van."

"Pa, pretpostavljam da mu ne bi bilo baš ugodno ići voziti se sa mome!"

Lord Whitfield spremio se za bitku.

"Na svom imanju želim pristojno i moralno ponašanje."

"Pa nije baš nemoralno povesti djevojku na vožnju automobilom."

"Jest kad je to moj automobil."

"To je, naravno, još gore od nemoralna! Gotovo je jednako kao i svetogrđe. Ali ne možeš posve ignorirati tu stvar sa seksom,

Gordone. Mjesec je pun, a večeras je i ljetni suncostaj."

"Tako mi Jupitera, doista?" rekao je Luke.

Bridget mu je dobacila pogled.

"Zar te to zanima?"

"Da."

Bridget se ponovno okrenula lordu Whitfieldu.

"Troje neobičnih ljudi stiglo je u Zvona i šarenilo. Prvi od njih je čovjek s naočalama u kratkim hlačama i prekrasnoj svilenoj košulji boje šljive! Druga je žena bez obrva, odjevena u kratku nabranu suknjicu, s kilogramom odabranih lažnih egipatskih ogrlica i u sandalama. Treći je debeli muškarac u odijelu boje lavande i odgovarajućim cipelama. Mislim kako su to prijatelji našeg gospodina Ellsworthyja! Siri se trač: 'Netko mi je došapnuo kako će večeras na Vještičjoj livadi biti vesela zabava'."

Lord Whitfield postao je purpuran u licu i rekao:

"Neću im to dozvoliti!"

"Ne možeš ti tu ništa, dragi. Vještičja livada je javno vlasništvo."

"Neću dopustiti te nevjerničke gluposti ovdje! Sve ću ih razotkriti u Skandalima." Na trenutak je zašutio, a potom rekao, "Podsjeti me da to pribilježim i neka se Sidlev time pozabavi. Sutra moram ići u grad."

"Kampanja lorda Whitfielda protiv vještica", rekla je Bridget bez poštovanja. "Srednjovjekovna praznovjerja još uvijek cvjetaju u mirnom selu."

Lord Whitfield zurio je u nju zbunjeno se mršteći, a potom se okrenuo i ušao u kuću.

Luke je prijateljskim glasom rekao:

"Moraš igrati svoju ulogu bolje od toga, Bridget!"

"Kako to misliš?"

"Bila bi prava šteta da izgubiš posao! Onih stotinu tisuća još uvijek nije tvoje. Niti dijamanti i biseri. Da sam na tvom mjestu, ja bih čekao dok se ne obavi vjenčanje, a tek onda bih iskazivao svoj sarkastični talent."

Hladno ga je pogledala u oči.

"Tako si pažljiv, dragi Luke. Vrlo ljubazno od tebe što se toliko brineš za moju budućnost!"

"Ljubaznost i obzirnost su mi uvijek bile jače strane."

"Nisam to primijetila."

"Nisi? Iznenaduješ me."

Bridgetje otkinula list s biljke penjačice. Rekla je:

"Što si danas radio?"

"Svoj uobičajeni detektivski posao."

"Ima li kakvih rezultata?"

"Da i ne, kao što bi rekli političari. Usput, imate li kakvog alata u kući?"

"Vjerujem da ima. Kakav alat?"

"Ah, bilo kakav maleni praktičan komad. Možda bih mogao pogledati."

Deset minuta kasnije, Luke je odabrao alatke s police.

"Ovi maleni komadi će mi savršeno odgovarati", rekao je, potapšavši se po džepu u kojega ih je spremio.

"Zar kaniš nekamo silom provaliti?"

"Možda."

"Vrlo si tajanstven o toj temi."

"Pa, ipak cijela ta situacija obiluje teškoćama. U vrlo sam nezavidnom položaju. Nakon naše male svađe u subotu, pretpostavljam da bih se trebao maknuti odavde."

"Trebao bi se ponašati kao pravi gospodin."

"Ali budući da sam uvjeren kako sam na pravom tragu manijakalnog ubojice, više-manje sam prisiljen ostati. Ako možeš smisliti bilo kakav uvjerljiv razlog da odem odavde i smjestim se u Zvonima, zaboga, reci ga."

Bridget je odmahнула glavom.

"To nije izvedivo -budući da si moj bratić i sve to. Osim toga, gostionica je puna prijatelja gospodina Ellsworthyja. Oni izdaju gostima samo tri sobe."

"Stoga sam prisiljen ostati ovdje, ma koliko to za tebe bolno bilo."

Bridget mu se slatko nasmiješila.

"Nimalo. Uvijek mi dobro dođe netko koga mogu skalpirati."

"To je", rekao je Luke cijeneći šalu, "bila iznimno prljava šala. Ono čemu se divim kod tebe, Bridget, jest to što gotovo uopće nemaš smisla za ljubavnost. No, dobro. Odbačeni ljubavnik se sada odlazi presvući za večeru."

Večer je prošla nezanimljivo. Luke je osvojio naklonost lorda Whitfieda još više no prije zbog odglumljenog velikog zanimanja s kojim je slušao njegove priče.

Kada su došli u salon, Bridget je rekla:

"Vas ste se dvojica doista dugo zadržali."

Luke je odgovorio:

"Lord Whitfield je bio tako zanimljiv, da je vrijeme prošlo u trenutku. Ispričao mi je kako je osnovao svoje prve novine."

Gospođa Anstruther je rekla:

"Ove nove voćke u loncima za cvijeće su savršene, vjerujem. Trebao bi ih posložiti duž terase, Gordone."

Razgovor se nastavio normalnim tokom.

Luke je rano otišao na spavanje.

Međutim, nije otišao u krevet. Imao je druge planove.

Sat je otkucavao ponoć kada je bešumno sišao stepenicama u tenisicama, prošao kroz knjižnicu i izišao kroz prozor.

Vjetar je još uvijek puhao u divljim naletima prekidanima kratkim zatišjima. Oblaci su tjerani vjetrom plovili nebom, prekrivši mjesec, tako da se tama izmjenjivala s jakom mjesečinom.

Luke je do trgovine gospodina Ellsworthyja otišao zaobilaznim putem. Odlučio je obaviti maleno istraživanje.

Bio je gotovo posve siguran kako će Ellsworthy i njegovi prijatelji biti zajedno vani na ovaj određen dan. Ljetni suncostaj, pomislio je Luke, zasigurno se mora obilježiti nekakvim obredom. Dok to traje, imat će dobru priliku pretražiti kuću gospodina Ellsworthyja.

Popeo se preko nekoliko zidova, otišao do stražnjeg dijela kuće, izvadio alatke iz džepa i odabrao odgovarajući predmet. Prozor praonice popustio je pred njegovim nastojanjima. Nekoliko minuta kasnije gurnuo je zasun, podigao prozor i uskočio unutra.

U džepu je imao lampu. Koristio ju je štedljivo - poneki kratki bljesak koji bi mu pokazao put, te kako bi izbjegao sudaranje s pokućstvom.

Nakon četvrt sata uvjerio se da je kuća prazna. Vlasnik je bio vani nekim svojim poslom.

Luke se zadovoljno nasmiješio i bacio na posao.

Temeljito je i pedantno pretražio svaki kutak. U zaključanoj ladici, ispod nekoliko bezazlenih akvarel crteža, pronašao je nekoliko umjetničkih djela koja su ga primorala da podigne obrve i zazviždi. Korespondencija gospodina Ellsworthya nije mu ništa otkrila, ali neke od njegovih knjiga — one zagurane na stražnjem dijelu police - privukle su njegovu pozornost.

Osim njih, Luke je saznao tri šture, ali znakovite informacije. Prva je bila zabilješka olovkom u malenoj knjižici. "Riješiti stvar s Tommvjem Pierceom" — datirana nekoliko dana prije dječakove smrti. Druga je bila skica krejomom Amy Gibbs, čije je lice bilo bijesno prekríženo crvenom bojom. Treća je bila bočica sirupa protiv kašlja. Niti jedna od tih stvari nije bila čvrst dokaz, ali kad ih se sve promotrilo zajedno, moglo ih se smatrati ohrabrujućima.

Luke je upravo slagao stvari na svoje mjesto praveći red prije odlaska, kad se iznenada ukočio i isključio džepnu lampu.

Čuo je kako netko stavlja ključ u bravu ulaznih vrata.

Otišao je do pritvorenih vrata sobe u kojoj se nalazio i prislonio oko na pukotinu. Nadao se kako će Ellsworthy, ako je to bio on, odmah krenuti na kat.

Vrata su se otvorila i Ellsworthy je ušao unutra i upalio svjetlo u hodniku.

Dok je prolazio hodnikom, Luke je ugledao njegovo lice i zadržao dah.

Ono je bilo neprepoznatljivo. Na usnama mu je bila pjena, a u očima mu je sijevalo nekakvo čudno divlje zadovoljstvo dok je malenim plešućim koracima poskakivao hodnikom.

No, ono zbog čega je Luke zadržao dah bio je pogled na Ellsworthyjeve ruke. Bile su zamrljane tamnom smeđecrvenom bojom - bojom sasušene krvi...

Nestao je uz stepenice. Trenutak kasnije, svjetlo na hodniku se ugasilo.

Luke je pričekao još neko vrijeme, a potom je vrlo oprezno ispuzao iz hodnika, vratio se do praonice i izišao kroz prozor. Pogledao je još jednom prema kući, ali bila je mračna i tiha.

Duboko je udahnuo.

"Moj Bože", rekao je, "ovaj momak je posve lud! Pitam se što smjera? Mogao bih se zakleti da je ono na njegovim rukama bila krv!"

Obišao je selo i vratio se u Ashe Manor okolnim putem. Upravo kad je skretao na prilazni put, iznenadno ga je šuštanje lišća natjeralo da se okrene.

"Tko je tamo?"

Visoki lik umotan u tamni plašt izišao je iz sjene stabla. Izgledao je tako stravično da je Lukeu zastalo srce. Tada je prepoznao dugačko blijedo lice ispod kapuljače.

"Bridget? Kako si me preplašila!"

Rekla je oštrim glasom:

"Gdje si bio? Vidjela sam te kako izlaziš."

"Pa si me slijedila?"

"Nisam. Već si bio otišao predaleko. Čekala sam te da se vratiš."

"To ti nije bilo uopće pametno", progundao je Luke.

Nestrpljivo je ponovila svoje pitanje.

"Gdje si bio?"

Luke je veselo rekao:

"Špijunirao sam našeg gospodina Ellsworthyja!"

Bridget je zastao dah.

"Jesi li - što pronašao?"

"Ne znam. Saznao sam ponešto novoga o toj svinji -njegov pornografski ukus i takve stvari, te tri stvari koje bi mogle upućivati na nešto."

Pomno ga je slušala dok joj je prepričao rezultate svoje potrage.

"To baš i nisu neki dokazi", rekao je na kraju. "Ali, Bridget, upravo kad sam namjeravao otići, Ellsworthy se vratio. I kažem ti ovo - čovjek je lud kao šašavi klobučar!"

"Doista tako misliš?"

"Vidio sam mu lice - bilo je neopisivo! Bog zna što je radio! Bio je u nekakvom deliriju divljačkog uzbuđenja. Ta ruke su mu bile umrljane.

Zakleo bih se da je to bila krv."

Bridget je zadrhtala.

"Strašno..." promrmljala je.

Luke je ljutito rekao:

"Nisi trebala sama izlaziti, Bridget. To je posve luda zamisao. Netko te mogao udariti po glavi."

Nasmiješila se drhtavim smiješkom.

"Isto se odnosi na tebe, dragi moj."

"Ja se znam brinuti za sebe."

"I ja sam poprilično dobra kad je riječ o tome. Tvrd orah, tako bi me trebao zvati."

Iznenada je snažno zapuhao vjetar. Luke je iznenada rekao:

"Skini tu kapuljaču."

"Zašto?"

Neočekivanim pokretom zgrabio je njezin plašt i svukao ga s nje. Vjetar je zahvatio njezinu kosu i podigao je uvis.

Zurila je u njega i ubrzano disala.

Luke je rekao:

"Nepotpuna si bez metle, Bridget. Tako sam te prvi put ugledao." Promatrao ju je još neko vrijeme i rekao, "Ti si prava okrutna vražica."

Uz kratak nestrpljiv uzdah dobacio joj je plašt.

"Evo - ogmi se. Idemo kući."

"Čekaj..."

"Zašto?"

Prišla mu je. Progovorila je tiho, kao bez daha.

"Zato što ti nešto moram reći - to je jedan od razloga zašto sam te ovdje čekala - hoću reći, van Manora. Želim ti to reći sada - prije no što uđemo unutra - u Gordonovo vlasništvo..."

"Dakle?"

Kratko se, pomalo ogorčeno osmjehnula.

"Ah, to je posve jednostavno. Ti si pobijedio, Luke. Toje sve!"

Rekao joj je oštrim glasom:

"Na što to misliš?"

"Na to kako sam odustala od zamisli da budem lady Whitfield."

Primaknuo joj se jedan korak.

"Doista tako misliš?" upitao je.

"Da, Luke."

"Hoćeš li se udati za mene?"

"Hoću."

"Zašto, pitam se?"

"Ne znam. Rekao si mi tako grozne stvari - a meni se to izgleda svidjelo..."

Uzeo ju je u naručje i poljubio. Rekao je:

"Svijet je doista šašavo mjesto!"

"Jesi li sretan, Luke?"

"Ne baš osobito."

"Misliš li da ćeš biti sretan sa mnom?"

"Ne znam. Riskirat ću."

"Da - tako se i ja osjećam..."

Uhvatio ju je pod ruku.

"Poprilično se čudno ponašamo u vezi ovoga, dušo. Dođi. Možda ćemo biti normalniji ujutro."

"Da - poprilično je zastrašujuće kako se neke stvari iznenada dogode..." Spustila je pogled i povukla ga da se zaustavi. "Luke - Luke — sto je ono...?"

Mjesec je izišao iza oblaka. Luke je spustio pogled prema mjestu na kojem je Bridgetina cipela drhturila pokraj neke zgrčene mase.

Uz zapanjen povik, oslobodio je svoju ruku i kleknuo. Podigao je pogled sa bezoblične hrpe prema stupu ograde pokraj vrata koji se nadvio iznad njega. Ananas više nije bio na njemu.

Naposljedku se uspravio. Bridget je stajala, rukama čvrsto prekrivajući usta.

Rekao je:

"To je šofer-Rivers. Mrtav je..."

"Ona vražja kamena stvar - već je neko vrijeme klimava — pretpostavljam da ju je vjetar srušio dolje na njega?"

Luke je odmahnuo glavom.

"Vjetar ne bi mogao pomaknuti takvo što. Ah! Tako je to trebalo izgledati - tako je to trebalo biti — još jedan nesretan slučaj! Ali ovo je varka. To je ponovno naš ubojica..."

"Ne - ne, Luke -"

"Kažem ti da je tako. Znaš li što sam napipao na njegovom potiljku - u rani - zrnca pijeska. Ovdje uopće nema pijeska. Kažem ti, Bridget, netko je stajao ovdje i udario ga čim je ovaj prošao kroz vrata prema svojoj kućici. A potom ga je plegao dolje i nagurao taj ananas na njega."

Bridget je tiho rekla:

"Luke - krv ti je - na rukama..."

Luke je tmurno rekao:

"Bilo je krvi na još nečijim rukama. Znaš li o čemu sam razmišljao danas poslijepodne - kako bismo mogli biti sigurni kad bi se dogodio još jedan zločin. A sada i znamo Ellsworthy .Večeras je bio vani, i vratio se krvavih ruku sav rasplesan i lud - opijen, manijakalnog izraza lica..."

Spustivši pogled, Bridget je zadrhtala i rekla tihim glasom: "Jadni Rivers..."

Luke je sažalno rekao:

"Da, jedan momak. To je vraški loša sreća. Ali ovo će biti posljednji, Bridget. Sada kad znamo, uhvatit ćemo ga!"

Ona se zanjihala, a on ju je uhvatio u naručje.

Rekla je tihim, gotovo dječjim glasom:

"Luke, bojim se..."

Rekao je, "Sad je sve gotovo, draga. Sveje gotovo..."

Promrmljala je:

"Budi dobar prema meni - molim te. Bila sam jako povrijeđena."

Rekao je: "Povrijedili smo jedno drugo. Nećemo to više raditi."

17. Lord Whitfield govori

Dr. Thomas zurio je u Lukea preko svog radnog stola.

"Nevjerojatno", rekao je. "Nevjerojatno! Vi ste doista ozbiljni, gospodine Fitzwilliam?"

"Apsolutno. Uvjeren sam kako je Ellsworthy opasni manijak."

"Nisam obraćao previše pozornosti na tog čovjeka. No, moram reći, kako je moguće da je on abnormalan tip."

"Ja bih otišao i dalje od toga", rekao je Luke natmureno.

"Vi doista vjerujete da je onaj momak Rivers ubijen?"

"Vjerujem. Primijetili ste zrnca pijeska u rani?"

Dr. Thomas je potvrdno kimnuo.

"Potražio sam ih prema vašim uputama. Moram reći kako ste u pravu."

"To ukazuje na to, zar ne, da je nesreća bila lažirana i da je bio ubijen vrećom pijeska - ili, u svakom slučaju, omamljen njome."

"Ne nužno."

"Kako to mislite?"

Dr. Thomas se naslonio i spojio vrške prstiju.

"Pretpostavimo da je taj čovjek Rivers tijekom dana ležao negdje na pijesku - ipak ima pijeska i u ovom dijelu svijeta. To bi moglo objasniti zrnca pijeska u njegovoj kosi."

"Ali čovječe, govorim vam da je ubijen!"

"Vi mi možda tako govorite", rekao je dr. Thomas hladno, "ali to nije činjenica."

Luke je obuzdao svoj očaj.

"Mislim da ne vjerujete niti riječi od ovoga što vam govorim."

Dr. Thomas se nasmiješio, ljubaznim nadmoćnim smiješkom.

"Morate priznati, gospodine Fitzwilliam, kako je to vrlo nevjerojatna priča. Vi tvrdite kako je taj čovjek Ellsworth ubio sluškinju, dječaka, pijanog gostioničara, mog partnera i naposljetku tog Riversa."

"Ne vjerujete u to?"

Dr. Thomas slegnuo je ramenima.

"Upućen sam u Humblebyjev slučaj. Čini mi se da mogućnost da je Ellsworthy uzrokovao njegovu smrt ne dolazi u obzir, i ne vidim nikakve dokaze da je on to doista i učinio."

"Ne znam kako je to uspio", priznao je Luke, "ali sve se poklapa s pričom gospođice Pinkerton."

"Vi ovdje tvrdite kako ju je Ellsworth slijedio do Londona i pregazio je automobilom. Opet nemate ni trunčice dokaza da se to tako dogodilo! Sve je to vrlo - pa -dramatično!"

Luke je oštro rekao:

"Sada kad znam na čemu sam, moj će posao biti nabaviti dokaze. Sutra idem u London posjetiti jednog starog prijatelja. Vidio sam prije dva dana u novinama kako je postao pomoćnikom šefa policije. On me poznaje i saslušat će ono što mu ja budem imao za reći. Ujedno sam siguran, naredit će temeljitu istragu cijele te afere."

Dr. Thomas zamišljeno se gladio po bradi.

"Pa - nema sumnje, to će biti vrlo dobro. Ako se ispostavi da ste u zabludi -"

Luke ga je prekinuo.

"Vi nikako ne vjerujete niti riječi od svega ovoga?"

"U ta sva ubojstva?" Dr. Thomas podigao je obrve. "Posve iskreno, gospodine Fitzwilliam, ne vjerujem. Sve je to previše nestvarno."

"Nestvarno, možda. Ali uklapa se. Morate priznati da se uklapa. Nakon što prihvatite priču gospođice Pinkerton kao istinitu."

Dr. Thomas odmahivao je glavom. Smiješak mu je zatitrao na usnama.

"Da poznajete neke od tih starih cura tako dobro kao ja", promrmljao je.

Luke je ustao, pokušavajući obuzdati svoju ljutnju.

"U svakom slučaju, ime vam odgovara", rekao je. "Ako je itko Nevjerni Toma, onda ste to vi!"

Thomas je veselo odgovorio:

"Dajte mi samo nekoliko dokaza, dragi momče. To je sve što tražim. Ne samo dugu melodramatičnu storiju zasnovanu na nečemu što je jedna stara dama umislila da je vidjela."

"Ono što stare dame umisle da su vidjele je vrlo često točno. Moja tetka Mildredje bila upravo nevjerojatna! Imate li vi kakvih tetki, Thomas?"

"Pa — hm - nemam."

"Kakva greška!" rekao je Luke. "Svaki bi čovjek trebao imati tetke. One su savršen primjer kako nagađanje pobjeđuje logiku. Za tetke je

rezervirano ono povlašteno pravo da mogu znati kako je gospodin A nitkov jer slični nepoštenom batleru koji je nekada davno radio kod njih. Drugi ljudi posve razumno tvrde kako ugledan čovjek poput gospodina A ne može biti hulja. Stare su dame svaki put u pravu."

Dr. Thomas ponovno se s visoka nasmiješio.

Luke je rekao, ponovno postavši očajan:

"Zar ne shvaćate kako sam i ja bio policajac? Nisam puki amater."

Dr. Thomas se nasmiješio i promrmljao:

"U tjesnacu Mavang!"

"Zločin je zločin, čak i u Mavangu."

"Naravno - naravno."

Luke je ambulantu dr. Thomasa napustio potiskujući ljutnju.

Pridružio se Bridget, koja je rekla:

"Pa, kako je prošlo?"

"Nije mi povjerovao", rekao je Luke. "Što, kada malo bolje razmislim, i nije baš iznenađujuće. To je nategnuta priča bez dokaza. Dr. Thomas nikako nije čovjek koji bi povjerovao u šest nemogućih priča prije doručka!"

"Hoće li ti itko povjerovati?" "

"Vjerojatno neće, ali kada sutra pronađem starog Billyja Kostura, kotačići će se početi okretati. Provjerit će našeg dugokosog prijatelja, Ellsworthyja, a na kraju ću nešto valjda i saznati."

Bridget je zamišljeno rekla:

"Mnogo toga iznosimo na vidjelo - zar ne?"

"Moramo. Ne možemo -jednostavno si ne možemo priuštiti još ubojstava."

Bridget je zadrhtala.

"Za ime božje, čuvaj se, Luke."

"Čuvam se ja dobro. Nemoj hodati blizu ograda na kojima stoje ananasi, izbjegavaj osamljenu šumu u sumrak, pazi što jedeš i piješ. Znam ja sve trikove."

"Strašno je osjećati se obilježanim."

"Sve je u redu dok ti nisi obilježena, draga moja."

"Možda i jesam."

"Mislim da nisi. Ali ne namjeravam riskirati. Bdijem nad tobom poput staromodnog anđela čuvara."

"Ima li ikakve koristi spominjati što ovdašnjoj policiji?"

Luke je razimišljao.

"Ne, mislim da nema - bolje je obratiti se izravno ScotlandYardu."

Bridget je promrmljala:

"To je mislila i gospođica Pinkerton."

"Da, a i ja ću očekivati neprilike."

Bridgetje rekla:

"Znam što ću ja raditi sutra. Odvest ću Gordona do trgovine onog zlikovca i natjerati ga da nešto kupi."

"Te tako osigurati da me naš gospodin Ellsworthy ne dočeka u zasjedi na ulici Whitehall?"

"Upravo tako."

Luke je pomalo posramljeno rekao: "A što se tiče Whitfielda"

Bridget je brzo rekla:

"Ostavimo to dok se ti sutra ne vratiš. Tada ćemo mu reći."

"Bit će vrlo uzdrman, što ti misliš?"

"Pa -" Bridget je razmišljala o tome. "Bit će ozlovoljen."

"Ozlovoljen? Isuse Bože! Zar nije to pomalo blago rečeno?"

"Ne. Zato što Gordon ne voli kad ga netko ozlovolji! To ga uznemiri!"

Luke je razumno rekao, "Vrlo mi je nelagodno zbog svega ovoga."

Taj mu je osjećaj bio na umu i kada se te večeri pripremao po dvadeseti put slušati lorda Whitfielda kako priča priču o lordu Whitfieldu. Priznao je kako je bilo podlo odsjesti u nečijoj kući i ukrasti svom domaćinu zaručnicu. Međutim, svejedno je osjećao kako ta debela pompozna budala koja se voljela šepuriti nikada i nije trebala ciljati prema Bridget!

No njegova ga je savjest primorala da sluša s povećanom pozornošću, te je stoga ostavio još bolji dojam na svoga domaćina.

Lord Whitfield je ove večeri bio dobro raspoložen. Činilo se kako ga je smrt njegova bivšeg šofera razveselila, umjesto rastužila.

"Rekao sam vam da će taj momak loše završiti", graktao je, držeći čašu porta okrenutu prema svjetlu i škiljeći kroz nju. "Nisam li vam tako rekao jučer uvečer?"

"Jeste, doista, gospodine."

"I vidite da sam bio u pravu! Čudesno je koliko sam puta u pravu!"

"To je zasigurno dobro za vas", rekao je Luke.

"Imao sam divan život -da, divan život! Kao da je netko poravnao put preda mnom. Uvijek sam imao veliko povjerenje u Providnost. To je tajna, Fitzwilliame, to je tajna."

"Doista?"

"Ja sam religiozan čovjek. Vjerujem u dobro i zlo i vječnu pravdu. Ta stvar doista postoji, ta vječna pravda, Fitzwilliame, ne sumnjajte u to!"

"I ja vjerujem u pravdu", rekao je Luke.

Lorda Whitfielda, kao i obično, nije zanimalo u što vjeruju drugi ljudi.

"Budi dobar prema svom Stvoritelju i tvoj Stvoritelj će biti dobar prema tebi! Uvijek sam bio pošten čovjek. Obvezao sam se na milosrđe, a svoj sam novac pošteno zaradio. Nisam obavezan ni prema kome! Posve sam sam. Sjećate se iz Biblije kako su praoci postali bogati, kako su im dana stada i jata, te kako su njihovi neprijatelji bili zgaženi!"

Luke je prigušio zijev i rekao:

"Da - sjećam se."

"Zanimljivo je to - apsolutno zanimljivo", rekao je lord Whitfield. "Taj način kako neprijatelji pravednoga čovjeka bivaju zgaženi! Pogledajte jučer. Onaj me momak napao -čak je otišao tako daleko da je pokušao dići ruku na mene. I što se dogodilo? Gdje je on danas?"

Načinio je retoričku stanku, a potom sam odgovorio dojmljivim glasom:

"Mrtav je! Pogodila ga je Božja srdžba!"

Otvorivši oči, Luke je rekao:

"Pomalo pretjerana kazna, možda, za nekoliko ružnih riječi izrečenih nakon nekoliko čaša viška."

Lord Whitfield odmahnuo je glavom.

"Uvijek je tako! Odmazda je brza i strašna. A ima i izvorno opravdanje. Sjećate li se djece koja su zadirkivala Iliju - te kako su došli medvjedi i proždri ih. To je način na koji se stvari događaju, Fitzwilliamu."

"Uvijek sam smatrao kako je to nepotrebno osvetoljubivo."

"Ne, nije. Vi na to gledate na krivi način. Ilija je bio velik i svet čovjek. Nitko se nije mogao njemu izrugivati i ostati živ! Razumijem to zbog svog vlastitog slučaja!"

Luke je izgledao zbunjeno.

Lord Whitfield spustio je glas.

"U početku to nisam mogao vjerovati. No dogodilo se svaki put! Moji neprijatelji i klevetnici su bili odbačeni i istrijebljeni."

"Istrijebljeni?"

Lord Whitfield blago je kimnuo glavom i otpio gutljaj porta.

"S vremena na vrijeme. U jednom slučaju posve kao i s Ilijom - dječak. Naišao sam na njega jednom prilikom ovdje u vrtu - tada je još radio za mene. Znete li što je radio? Oponašao me — MENE! Izrugujući mi se! Šetao je gore-dolje dok ga je publika promatrala.

Izrugivao mi se na vlastitom posjedu! Zna li što mu se dogodilo? Nepunih deset dana kasnije pao je s prozora i poginuo!

A onda onaj grubijan Čarter -pijanica i čovjek vrlo zla jezika. Došao je ovamo i vrijeđao me. Što se njemu dogodilo? Tjedan dana kasnije bio je mrtav - utopio se u blatu. Bila je tu i jedna sluškinja, također. Podigla je glas na mene i svašta mi govorila. Njezina je kazna uskoro došla. Zabunom je popila otrov! Mogao bih vam još mnogo toga ispričati. Humbleby mi se usudio usprotiviti oko plana opskrbe vodom. On je umro od trovanja krvi. Ah, to traje već godinama - gospođa Horton je, primjerice, bila nevjerojatno nepristojna prema meni i nije prošlo mnogo, a ona je preminula."

Zastao je i nagnuvši se naprijed dodao bocu porta Lukeu.

"Da", rekao je. "Svi su oni umrli. Zapanjujuće, zar ne?"

Luke je zurio u njega. Monstruozna, nevjerojatna sumnja pojavila se u njegovim mislima! U posve novom svjetlu promotrio je sitnog debelog čovjeka koji je sjedio na čelu stola i lagano kimao glavom i čiji se prodoran pogled svijetlih očiju susreo s Lukeovim uz bezbrižan smiješak.

Navala nepovezanih sjećanja jurnula je Lukeovim mozgom. Bojnik Horton kako govori "Lord Whitfield je bio vrlo ljubazan. Slao je grožđe i breskve iz svog staklenika." Lord Whitfield bio je osoba koja je tako velikodušno dopustila Tommvju Pierceu da opere prozore u knjižnici. Lord Whitfield kako priča o svom posjetu Institutu Wellerman Kreutz, s njihovim serumima i bakterijskim kulturama nedugo prije smrti dr. Humblebyja. Sve je jasno ukazivalo u jednom smjeru, a on, budala, nije niti posumnjao...

Lord Whitfield i dalje se smješkao. Bezglasnim, veselim smiješkom. Kimnuo je glavom prema Lukeu.

"Svi su umrli, rekao je lord Whitfield.

18. Sastanak u Londonu

Gospodin William Ossington, prijateljima iz mladih dana poznat kao Billy Kostur, u nevjerici je zurio u svog prijatelja.

"Zar ti nije bilo dosta zločina u Mayangu?" zamišljeno je upitao. "Zar si morao doći ovamo i raditi naš posao umjesto nas?"

"Zločina u Mavangu baš i nema toliko", rekao je Luke. "Sad sam se okomio na čovjeka koji je počinio najmanje šest ubojstava - i izvukao se bez trunčice sumnje!"

William je uzdahnuo.

"To se ponekad događa. Koja je njegova specijalnost - supruge?"

"Ne, nije on jedan od takvih. On još uvijek ne misli da je Bog - ali uskoro vjerojatno hoće."

"Lud?"

"Ah, bez sumnje, rekao bih."

"Ah! Ali on vjerojatno nije pravno lud. Postoji tu razlika, znaš."

"Rekao bih kako on posve dobro shvaća prirodu i posljedice svojih djela", rekao je Luke.

"Točno", rekao je Billy Kostur.

"Pa, nemojmo se prepirati oko pravnih pojedinosti. Još nismo niti približno u toj fazi. Možda nikada nećemo ni biti. Ono što ja želim od tebe, stari momče, jest nekoliko činjenica. Zanima me jedna prometna nesreća koja se dogodila na dan utrke u Epsomu između pet i šest sati poslijepodne. Staru damu pregazio je automobil koji je

pobjegao s mjesta nesreće. Njezino je ime bilo Lavinia Pinkerton. Želim da iskopaš sve podatke o tome."

William je uzdahnuo. "To ti mogu brzo pribaviti. Dvadeset minuta bi trebalo biti dovoljno."

Bio je čovjek od riječi. Za manje od dogovorenog vremena, Luke je razgovarao s policajcem koji je bio zadužen za taj slučaj.

"Da, gospodine, sjećam se pojedinosti. Većinu sam ih ovdje zapisao." Pokazao je prema listu papira kojega je Luke proučavao. "Bila je održana istraga - gospodin Satcherverell je načinio obdukciju. Kritikaje upućena vozaču automobila."

"Jeste li ga ikada uhvatili?"

"Ne, gospodine."

"Koja marka automobila je bila u pitanju?"

"Gotovo je sigurno da je to bio Rolls - veliki automobil kojega je vozio šofer. Svi su svjedoci suglasni što se toga tiče. Većina ljudi zna prepoznati Rolls kada ga vidi."

"Broj tablice nisu zapamtili?"

"Ne, na žalost, nitko se nije sjetio pogledati ga. Bio je zabilježen broj FZX 4498 - ali bio je to krivi broj, neka ga je žena spazila i spomenula nekoj drugoj ženi, koja ga je dala meni. Ne znam odakle taj broj toj ženi, ali nije bio dobar."

Luke je oštrim glasom upitao: "Kako ste znali da to nije dobar broj?"

Mladi se policajac nasmijao.

"FZX 4498 je broj automobila lorda Whitfielda. Taj je automobil stajao ispred Boomington Housea u traženo vrijeme, a šofer je pio čaj. Imao je savršen alibi - nije imao razloga biti zabrinut, a automobil

je neprestano stajao ispred te zgrade do 18.30 kada je njegovo gospodstvo izišlo."

"Shvaćam", rekao je Luke.

"Uvijek tako bude, gospodine", uzdahnuo je policajac, "pola svjedoka je nestalo prije no što je pozornik stigao onamo i uzeo njihove podatke."

William je kimnuo.

"Pretpostavili smo kako je to vjerojatno bio neki broj koji je nalikovao na FZX 4498 — broj koji možda također počinje s dvije četvorke. Učinili smo sve što smo mogli, ali nismo mogli ući u trag automobilu. Istražili smo nekoliko sličnih registarskih brojeva, ali njihovi su vlasnici imali zadovoljavajuće alibije."

William je upitno pogledao Lukea.

Luke je odmahnuo glavom. William je rekao:

"Hvala, Bonner, to bi bilo sve."

Kada je ovaj izišao, Billy Kostur upitno je pogledao svog prijatelja.

"O čemu se tu radi, Fitz?"

Luke je uzdahnuo. "Sve se poklapa. Lavinia Pinkerton došla je razotkriti tajnu - reći mudrim ljudima u Scotland Yardu sve o zlom ubojici. Ne znam biste li je poslušali -vjerojatno ne"

"Možda i bismo", rekao je William. "Za neke stvari saznamo i na taj način. Samo naklapanja i tračevi - mi ne zanemarujemo takve stvari, uvjeravam te."

"To je mislio i ubojica. Nije htio riskirati. Eliminirao je Laviniju Pinkerton i iako je jedna žena bila dovoljno pribrana da upamti broj automobila, nitko joj nije vjerovao."

Billy Kostur naglo se uspravio u svom naslonjaču.

"Ne misliš valjda"

"Da, mislim. Kladimo se u što god želiš da ju je pregazio Whitfield. Ne znam kako je to uspio. Šofer je bio na pauzi za čaj. Na neki način, pretpostavljani, on se iskrao i odjenuo šoferski kaput i kapu. Ali, on je to učinio, Billy!"

"Nemoguće!"

"Nimalo nemoguće. Lord Whitfield je počinio najmanje sedam ubojstava za koja znam, a vjerojatno i mnogo više."

"Nemoguće", rekao je William ponovno.

"Dragi moj momče, praktično mi se pohvalio time jučer uvečer!"

"Lud je, dakle?"

"Lud je, to stoji, ali vrlo je lukav taj vrag. Morat ćete biti oprezni. Nemojte mu dopustiti da sazna kako sumnjamo u njega."

Billy Kostur je promrmljao: "Nevjerojatno..."

Luke je rekao: "Ali istinito!"

Spustio je ruku prijatelju na rame.

"Slušaj, Billy, stan moj, moramo se odmah posvetiti tome. Ovo su činjenice."

Njih su dvojica dugo ozbiljno razgovarali.

Sljedećeg se dana Luke vratio u Wychwood. Odvezao se onamo rano ujutro. Mogao se vratiti još prethodne večeri, ali osjetio je odbojnost prema spavanju pod krovom lorda Whitfielda ili prihvaćanju njegovog gostoprimstva pod ovim okolnostima.

Na svom putu kroz Wychwood, zaustavio je automobil pred kućom gospođice Waynflete. Kućna pomoćnica koja mu je otvorila vrata zapanjeno je zurila u njega, ali ga je uvela u malenu blagovaonicu u kojoj je gospođica Waynflete upravo doručkovala.

Ustala je kako bi ga pozdravila pomalo iznenađena.

Nije gubio vrijeme. "Moram se ispričati što sam došao u ovako nezgodno vrijeme."

Osvrnuo se. Djevojka je izišla iz prostorije, zatvorivši vrata. "Postavit ću vam jedno pitanje, gospođice Waynflete. Poprilično je osobno, ali mislim kako ćete mi oprostiti što vas to pitam."

"Slobodno me pitajte što god želite. Poprilično sam sigurna kako imate dobar razlog za to."

"Hvala vam."

Ušutio je.

"Želim znati točan razlog zbog kojeg ste prekinuli zaruke s lordom Whitfieldom prije svih tih godina."

Nije to očekivala. Rumenilo joj je oblilo obraze, a jednu je ruku podigla prema grudima.

"Je li vam on što rekao?"

Luke je odgovorio: "Rekao mi kako je to bilo zbog nekakve ptice - ptice čijim je vratom netko zavrnuo..."

"On je to rekao?" Ton joj je bio upitan. "Priznao je to? Toje izvanredno!"

"Hoćete li mi i vi reći, molim vas."

"Da, reći ću vam. Ali molim vas da to nikada njemu ne spomenete - Gordonu. Sve je to prošlost - sve je to davno prošlo - ne želim da se to - ponovno spominje."

Molećivo ga je pogledala.

Luke je kimnuo.

"Samo zbog zadovoljenja moje osobne znatiželje", rekao je. "Neću nikome ponoviti što mi kažete."

"Hvala vam." Ponovno se sabrala. Kada je nastavila, glas joj je bio miran. "Bilo je to ovako. Imala sam malenog kanarinca - jako sam ga voljela - i - možda - pomalo pretjerivala oko njega - djevojke su bile takve u to vrijeme. Bile su poprilično - pa uplašene za svoje ljubimce. To je muškarcima zasigurno bilo iritantno - razumijem to."

"Da", rekao je Luke kad je na trenutak zašutjela.

"Gordon je bio ljubomoran na pticu. Jednoga mi je dana poprilično grubo rekao, 'Vjerujem da više voliš tu pticu nego mene.' A ja sam se, na poprilično smiješan način na koji su se djevojke izražavale tih dana, nasmijala, i podigla je na prstu rekavši nešto poput: 'Naravno da te volim, blesava ptičice, više nego onog velikog smiješnog momka! Naravno da te volim!' A tada je - ah, bilo je zastrašujuće - Gordon zgrabio pticu iz mojih ruku i zavrnuo joj vrat. Bio je to ogroman šok - nikada to neću zaboraviti!"

Lice joj je jako probi ijedjelo.

"Pa ste stoga raskinuli zaruke?" rekao je Luke.

"Da. Nisam nakon toga mogla imati iste osjećaje prema njemu. Znate, gospodine Fitzwilliam -" oklijevala je. "Nije to bio samo taj čin - to je mogao učiniti u napadu ljubomore ili lošeg raspoloženja - nego onaj strašan osjećaj kojega sam doživjela kako je doista uživao pri tome — to je bilo ono što me preplašilo!"

"Čak i tako davno", promrmljao je Luke. "Čak i u tim danima..."

Uhvatila ga je nikom za podlakticu.

"Gospodine Fitzwilliam"

Ozbiljnim je i smirenim pogledom odvratio na strah u njezinim očima.

"Lord Whitfield je počinio sva ta ubojstva!" rekao je. "Vi ste to znali cijelo vrijeme, zar ne?"

Energično je odmahнула glavom.

"Nisam to znala! Da sam to znala, tada bih - tada bih, naravno to i rekla - ne, to je bio samo strah."

"A ipak, niste mi niti dali to naslutiti?"

Sklopila je ruke u iznenadnoj tjeskobi.

"Kako bih mogla? Kako bih mogla? Pa voljela sam ga jednom..."

"Da", rekao je Luke nježno. "Razumijem vas."

Okrenula se, kopajući po svojoj torbici, te svojim malenim čipkastim rupčićem na trenutak pritislula oči. Potom se ponovno okrenula, suhих očiju, dostojanstvena i sabrana.

"Tako mi je drago", rekla je, "sto je Bridget raskinula svoje zaruke. Udat će se za vas, zar ne?"

"Hoće."

"To će biti mnogo prikladnije", rekla je gospođica Waynflete poprilično afektirano.

Luke nije mogao prikriti smiješak.

No, lice gospođice Waynflete postalo je ozbiljno i prestrašeno. Nagnula se naprijed i još jednom položila svoju ruku na njegovu.

"No, budite vrlo pažljivi", rekla je. "Oboje morate biti vrlo pažljivi."

"Hoćete reći - s lordom Whitfieldom?"

"Da. Bilo bi bolje da mu ništa ne kažete."

Luke se namrštio. "Mislim kako se niti jedno od nas dvoje ne bi složilo s tim."

"Ah! Kakve to ima veze? Vi izgleda ne shvaćate da je on lud -lud. Neće to podnositi -niti trenutka! Ako joj se išta dogodi -"

"Ništa joj se neće dogoditi!"

"Da, znam - ali shvatite kako mu niste dorasli! On je tako užasno lukav! Odmah je odvedite - to je jedina nada. Pošaljite je nekamo u inozemstvo! Najbolje da oboje odete u inozemstvo!"

Luke je polako rekao:

"Možda bi i bilo najbolje da ona ode. Ja ću ostati."

"I bojala sam se da ćete takvo što reći. Ali pod svaku cijenu, neka ona ode odavde. Hitno, kažem vam!"

Luke je polako kimnuo.

"Mislim", rekao je, "kako ste u pravu."

"Znam da sam u pravu! Odvedite je -prije no što bude prekasno."

19. Raskinute zaruke

Bridget je čula kad se Luke dovezao. Izišla je na stepenice kako bi ga dočekala.

Bez ikakva uvoda, rekla je:

"Rekla sam mu."

"Što?" Luke je bio zaprepašten.

Njegov je očaj bio tako očit da ga je Bridget odmah primijetila.

"Luke – sto je? Izgledaš vrlo uznemireno."

Polako je rekao:

"Mislio sam kako smo se složili da ćemo čekati dok se ja ne vratim."

"Znam, ali pomislila sam kako je najbolje s tim završiti što prije. Pravio je planove - za naše vjenčanje - za bračno putovanje - i sve to! Jednostavno sam mu morala reći!"

Dodala je, s trunkom prijekora u glasu:

"To je bilo jedino pošteno što sam mogla učiniti."

Složio šestim.

"S tvoga stajališta, da. Ah, da, razumijem to."

"Sa svakog stajališta koje mi je palo na pamet!"

Luke je polako rekao:

"Postoje vremena kad si čovjek jednostavno ne može priuštiti da bude pošten."

"Luke, kako to misliš?"

Načinio je nestrpljivi pokret rukom.

"Ne mogu ti to ispričati sada i ovdje. Kako je Whitfield to prihvatio?"

Bridget je polako rekla:

"Iznimno dobro. Doista iznimno dobro. Mene je bilo sram. Vjerujem, Luke, kako sam podcijenila Gordona - samo zato što je toliko pompozan i povremeno beskoristan. Vjerujem kako je on poprilično - hm -velik maleni čovjek!"

Luke je kimnuo glavom.

"Da, možda jest velik čovjek - na neke načine koji nam nisu pali na pamet. Slušaj, Bridget, moraš otići odavde što prije možeš."

"Naravno, spakirat ću svoje stvari i još danas otići. Mogao bi me odvesti do grada. Pretpostavljam da ne možemo oboje odsjesti u Zvonima i šarenilu - to jest, ako je Ellsworthyjevo društvo otišlo?"

Luke je odmahnuo glavom.

"Ne, najbolje bi bilo da odeš u London. Odmah ću to sve objasniti. U međuvremenu, mislim kako bi bilo dobro da posjetim Whitfielda."

"Mislim da bi to bilo pametno - sve je to poprilično bezobrazno, zar ne? Osjećam se poput kopača zlata."

Luke joj se nasmiješio.

"Bila je to poštena pogodba. Ti si bila iskrena prema njemu. No, sada nema nikakve koristi od raspredanja priča koje su prošle i svršene! Idem unutra posjetiti Whitfielda."

Pronašao je lorda Whitfielda kako korača salonom. Na prvi je pogled bio smiren, čak se i smješкао. No, Luke je primijetio kako mu bilo na

sljepoočnicama žestoko udara.

Okrenuo se kad je Luke ušao.

"Ah! Tu ste, Fitzwilliam."

Luke je rekao:

"Nikakve koristi od mog ispričavanja zbog toga što sam učinio - to bi bilo licemjerno! Priznajem da sam se s vašeg stajališta ponio ružno i nemam baš puno toga za reći u svoju obranu. Takve stvari se jednostavno dogode."

Lord Whitfield nastavio je koračati.

"Istina -istina." Mahnuo je rukom.

Luke je nastavio:

"Bridget i ja smo se sramotno ponijeli prema vama. No, tako se dogodilo! Volimo jedno drugo - i tu se ništa ne može učiniti - osim reći vam istinu i otići."

Lord Whitfield je stao. Pogledao je Lukea blijedim očima prodornoga pogleda.

"Ne", rekao je, "ništavi tu ne možete učiniti!"

U njegovom glasu osjetio se vrlo čudan ton. Stajao je promatrajući Lukea, odmahujući glavom kao da suosjeća s njime.

Luke je rekao oštrim tonom: "Kako to mislite?"

"Ništa vi ne možete učiniti!" rekao je lord Whitfield. "Prekasno je!"

Luke mu se primaknuo jedan korak.

"Recite mi kako to mislite."

Lord Whitfield neočekivano je rekao:

"Pitajte Honoriju Waynflete. Ona će shvatiti. Ona zna što se događa. Jednom mi je pričala o tome!"

"Što to ona shvaća?"

Lord Whitfield je rekao:

"Zlo ne prolazi nekažnjeno. Pravde mora biti! Žao mi je što mi je Bridget draga. Na neki način mi je žao vas oboje!"

Luke je rekao:

"Prijetite li vi to nama?"

Lord Whitfield izgledao je iskreno zaprepašten.

"Ne, ne, dragi moj momče. Ja nemam ništa s time! Kad sam ukazao Bridget tu čast i odabrao je za svoju suprugu, ona je prihvatila određene odgovornosti. Sad ih ne priznaje - ali u ovom životu nema vraćanja unatrag. Ako prekršiš zakon, platiš kaznu..."

Luke je stisnuo obje pesnice. Rekao je:

"Hoćete reći kako će se nešto dogoditi Bridget? Slušajte me sada, Whitfieldu, ništa se neće dogoditi Bridget - niti meni! Ako pokušate bilo što, to će biti kraj. Bolje vam je da budete pažljivi! Znam mnogo toga o vama!"

"Nema to nikakve veze sa mnom", rekao je lord Whitfield. "Ja sam samo instrument više Sile. Što ta Sila odluči, dogodi se!"

"Vidim kako vjerujete u to", rekao je Luke.

"Zato što je to istina! Svatko tko se usudi učiniti nešto protiv mene, bude kažnjen. Vi i Bridget nećete biti nikakva iznimka."

Luke je rekao:

"Tu ste pogriješili. Ma koliko dugo potrajala takva sreća, na kraju se ipak mora završiti. A vaša je upravo na isteku."

Lord Whitfield tiho je rekao:

"Dragi moj mladiću, vi očito ne znate s kim razgovarate. Ništa ne može dotaknuti Mene!"

"Ne može? Vidjet ćemo. Bolje pazite što radite, Whitfieldu."

Trzaj je prošao tijelom Lukeova sugovornika. Kad je ponovno progovorio, glas mu se promijenio.

"Bio sam vrlo strpljiv", rekao je lord Whitfield. "Nemojte se poigravati s mojim strpljenjem. Odlazite odavde."

"Idem", rekao je Luke. "Odlazim što prije budem mogao. Samo upamtite da sam vas upozorio."

Okrenuo se na peti i brzo izišao iz prostorije. Otrčao je gore. Pronašao je Bridget u njezinoj sobi dok je nadzirala djevojku koja joj je pakirala odjeću.

"Hoćeš li uskoro biti spremna?"

"Za deset minuta."

Njezin mu je pogled postavio pitanje koje je zbog nazočnosti pomoćnice ostalo neizrečeno.

Luke je kratko potvrdno kimnuo.

Otišao je u svoju sobu i u žurbi nabacao svoje stvari u kovčeg.

Vratio se deset minuta kasnije i pronášao Bridget spremnu za odlazak.

"Hoćemo li?"

"Spremna sam."

Dok su silazili niz stubište, susreli su batlera koji se uspinjao.

"Gospođica Waynflete došla vas je posjetiti, gospođice."

"Gospođica Waynflete? Gdje je ona?"

"U salonu s njegovim gospodstvom."

Bridget je krenula izravno u salon, a Luke za njom.

Lord Whitfield stajao je pokraj prozora i razgovarao s gospođicom Waynflete. Imao je nož u ruci - s dugom, tankom oštricom.

"Savršena izrada", govorio je. "Jedan od mojih mladića donio mi ga je iz Maroka, gdje je bio specijalni dopisnik. Maurski je, naravno, odličan nož." Zaljubljeno je prešao prstom preko oštrice. "Kakva oštrica!"

Gospođica Waynflete oštro je rekla:

"Odloži ga, Gordone, zaboga!"

Nasmiješio se i spustio ga natrag u zbirku oružja koja je bila na stolu.

"Volim ga držati u rukama", tiho je rekao.

Gospođica Waynflete izgubila je ponešto od svog uobičajenog smirenog držanja. Izgledalaje blijedo i napeto.

"Ah, tu si, Bridget, dušo", rekla je.

Lord Whitfield se zahihotao.

"Da, tu je Bridget. Nauživaj je se sada, Honoria. Neće još dugo biti s nama."

Gospođica Waynflete je oštrim glasom rekla:

"Kako to misliš?"

"Mislim? Mislim na to kako odlazi u London. To je točno, zar ne? To je sve što sam htio reći."

Promotrio je sve prisutne.

"Imam neke vijesti za tebe, Honoria", rekao je. "Bridget se ipak neće udati za mene. Njoj se više sviđa ovaj tu Fitzwilliam. Čudna stvar, taj život. Pa, ostavit ću vas da porazgovarate."

Izišao je iz prostorije, rukama prevrćući kovanice u svojim džepovima.

"O, Bože -" rekla je gospođica Waynflete. "O, Bože -"

Duboki nemir u njezinom glasu bio je tako uočljiv da je Bridget izgledala pomalo iznenađeno. S nelagodom je rekla:

"Žao mi je. Doista mi je strašno žao."

Gospođica Waynflete je rekla:

"On je ljutit - on je strašno ljutit - o, Bože, to je strašno. Što ćemo sada?"

Bridget je zurila u nju.

"Što? Kako to mislite?"

Gospođica Waynflete je rekla, obuhvativši ih oboje prijekornim pogledom:

"Niste mu trebali reći!"

Bridget je rekla:

"Gluposti. A što smo drugo mogli učiniti?"

"Niste mu trebali reći sada. Trebali ste čekati da odete."

Bridget je kratko rekla:

"To je pitanje osobnog mišljenja. Ja mislim kako je neke neugodne stvari najbolje riješiti što je prije moguće."

"Ah, dušo moja, kad bi samo to bilo u pitanju -"

Zašutjelaje. Potom je upitno pogledala Lukea.

Luke je odmahnuo glavom. Usnama je oblikovao riječi, "Ne još."

Gospođica Waynflete je promrmljala, "Shvaćam."

Bridget je rekla, pomalo iscrpljeno:

"Jeste li me došli posjetiti zbog nečeg određenog, gospođice Waynflete?"

"Pa -jesam. Zapravo, došla sam vam predložiti da me posjetite. Mislila sam - hm - kako će vam možda biti neugodno ostati ovdje i kako ćete možda trebati nekoliko dana da - hm -još razmislite o svojim planovima."

"Hvala vam, gospođice Waynflete, to je vrlo ljubazno od vas."

"Znate, kod mene biste bili posve sigurni i -"

Bridget ju je prekinula:

"Sigurna?"

Gospođica Waynflete, pomalo zbunjena, brzo je rekla:

"Bilo bi vam udobno - to sam htjela reći - bilo bi vam udobno kod mene. Hoću reći, niti približno tako raskošno kao ovdje, naravno - ali topla voda jest topla, a moja pomoćnica Emily doista prekrasno kuha."

"Ah, sigurna sam kako bi sve bilo divno, gospođice Waynflete", rekla je Bridget mehanički.

"Ali, naravno, ako idete u grad, to je mnogo bolje..."

Bridget je polako rekla:

"Pomalo je čudna situacija. Moja tetka je rano jutros otišla na nekakvu izložbu cvijeća. Nisam joj još imala priliku ispričati što se dogodilo. Ostavit ću joj poruku i napisati da sam otišla u stan."

"Idete u tetkin stan u Londonu?"

"Da. Ondje nema nikoga. Ali mogu ići jesti van."

"I bit ćete sami u tom stanu? Ah, dušo, ja to ne bih napravila. Ne bih ostala sama ondje."

"Nitko me neće pojesti", rekla je Bridget nestrpljivo. "Osim toga, moja će tetka stići sutra."

Gospođica Waynflete zabrinuto je odmahнула glavom.

Luke je rekao:

"Bolje otiđi u hotel."

Bridget se okrenula prema njemu.

"Zašto? Što vam je svima? Zašto se ponašate prema meni kao da sam neko blesavo dijete?"

"Ne, ne, draga", usprotivila se gospođica Waynflete. "Mi samo želimo da budeš pažljiva - to je sve!"

"Ali zašto? Zašto? Čemu sve ovo?"

"Slušaj, Bridget", rekao je Luke. "Želio bih porazgovarati s tobom. Ali ne mogu o tome govoriti ovdje. Dođi sa mnom u automobil, pa ćemo otići na neko mirno mjesto."

Pogledao je gospođicu Waynflete.

"Možemo li doći kod vas za otprilike sat vremena? Želim vam reći neke stvari."

"Dođite, molim vas. Čekat ću vas ondje."

Luke je stavio dlan na Bridgetinu ruku. Zahvalno je kimnuo gospođici Waynflete.

Rekao je: "Kasnije ćemo uzeti svoje stvari. Dođi."

Tzveo ju je iz prostorije u hodnik i do ulaznih vrata. Otvorio je vrata automobila. Bridget je ušla. Luke je upalio motor i automobil je brzo otišao prilazom. S olakšanjem je odahnuo kada su izišli kroz željeznu kapiju.

"Hvala Bogu što sam te izvukao", rekao je.

"Jesi li poludio, Luke? Čemu sva ta tajnovitost - 'ne mogu ti reći o čemu se radi' - i slično?"

Luke je turobno rekao:

"Pa, postoje određene poteškoće, znaš, kad treba objasniti da je netko ubojica kad se nalaziš pod njegovim krovom!"

20. Zajedno smo u tome

Bridget je nekoliko trenutaka nepomično sjedila pokraj njega. Rekla je:

"Gordon?"

Luke je potvrdno kimnuo.

"Gordon? Gordon - ubojica? Gordon taj ubojica? U cijelom životu nisam čula nešto tako smiješno."

"Tako ti se to čini?"

"Da, doista. Gordon ne bi niti mrava zgazio."

Luke je natmureno rekao:

"To bi moglo biti točno. Ne znam. Ali posve je sigurno ubio kanarinca, a gotovo sam posve siguran kako je osim toga ubio i povelik broj ljudskih bića."

"Dragi moj Luke, ja to jednostavno ne mogu vjerovati!"

"Znam", rekao je Luke. "To zvuči doista nevjerovatno. Pa, uopće nisam niti pomišljao na njega kao na mogućeg sumnjivca sve do prekjučer uvečer."

Bridget se usprotivila:

"Alija znam sve o Gordonu! Znam kakav je on! On je doista sladak maleni čovjek - pompozan, da, ali zapravo poprilično patetičan."

Luke je odmahnuo glavom. "Morat ćeš promijeniti svoj stav o njemu, Bridget."

"Ne vrijedi, Luke, jednostavno ne mogu u to povjerovati! Što ti je natjeralo tako apsurdnu pomisao u glavu? Samo prije dva dana bio si posve siguran kako je ubojica Ellswoithy."

Luke se prenuo.

"Znam. Znam. Vjerojatno misliš kako ću sutra sumnjati u Thomasa, a dan nakon toga ću biti uvjeren kako trebam uhvatiti Hortona! Doista nisam tako uneravnotežen. Priznajem da je ta zamisao potpuno nevjerojatna kad je prvi put čuješ, ali ako pobliže razmotriš stvari, vidjet ćeš kako se sve iznimno dobro uklapa. Nije ni čudo što se gospođica Pinkerton nije usudila reći to lokalnim predstavnicima zakona. Ona je znala kako će je ismijati! Scotland Yardje bio njezina jedina nada."

"Ali kakav bi motiv Gordon mogao imati za sva ta ubojstva? Ah, sve je to tako smiješno!"

"Znam. Ali žarne shvaćaš da Gordon Wliittleld ima vrlo visoko mišljenje o sebi?"

Bridget je rekla: "Pretvara se kako je vrlo divan i vrlo važan. To je samo kompleks manje vrijednosti, jedno janješce!"

"Možda je to korijen cijelog problema. Ne znam. Ali razmisli, Bridget - samo razmisli na trenutak. Sjeti se svih fraza koje si i sama upotrijebila kako bi ga opisala - uvreda veličanstva itd. Zar ne shvaćaš kako je njegov ego napuhan van svih razmjera? A sve je to još povezano s vjerom. Draga moja djevojko, taj čovjek je potpuno lud!"

Bridget je razmišljala nekoliko trenutaka.

Naposljetku je rekla: "Još uvijek ne mogu to vjerovati. Kakve dokaze imaš, Luke?"

"Pa, tu su njegove vlastite riječi. Rekao mi je, posve jednostavno i razumljivo, prekjučer, kako je svatko tko mu se ikada, na bilo koji način suprotstavio, uvijek umro."

"Nastavi."

"Ne mogu ti u potpunosti objasniti na što mislim - ali tu je i način na koji je to rekao. Posve smireno i spokojno i -kako da se izrazim? - kao da se naviknuo na tu pomisao! Samo je sjedio ondje i smiješio se... Bilo je čudno i poprilično strašno, Bridget!"

"Nastavi."

"Pa, potom mi je izrekao popis ljudi koji su preminuli jer su izazvali njegovo nezadovoljstvo! I, slušaj ovo, Bridget, ljudi koje je spomenuo bili su gospođa Horton, Amy Gibbs, Tommy Pierce, Harrv Čarter, Humbleby i onaj šofer, Rivers."

Bridget je konačno bila uzdrmana. Probljedjela je.

"Doista je spomenuo te ljude?"

"Upravo te ljude! Vjeruješ li mi sada?"

"O, Bože, pretpostavljam da bih morala... A koji su mu bili razlozi?"

"Strašno nevažni - zbog toga je sve to tako zastrašujuće. Gospođa Horton prezirno se odnosila prema njemu, Tommy Pierce ga je oponašao i time nasmijavao vrtlare, Hany Čarter ga je gnjavio, Amy Gibbs je bila užasno drska, Humbleby se usudio usprotiviti mu se u javnosti, Rivers mu je zaprijetio preda mnom i gospođicom Waynflete -"

Bridget je rukama prekrila oči.

"Strašno... Poprilično užasno..." promrmljala je.

"Znam. A postoje i neki vanjski dokazi. Automobil kojim je pregažena gospođica Pinkerton u Londonu bio je Rolls, a njegov registarski broj bio je broj automobila lorda Whitfielda"

"Ovo je definitivni dokaz", rekla je Bridget polako.

"Da. Policija je mislila kako je žena koja im je dala broj pogriješila. Baš pogriješila!"

"Mogu to razumjeti", rekla je Bridget. "Kad se radi o bogatom i moćnom čovjeku poput lorda Whitfielda, uvijek će prvo povjerovati u njegovu priču!"

"Da. Shvaćam problem pred kojim se našla gospođica Pinkerton."

Bridget je zamišljeno rekla:

"U nekoliko mi je prilika rekla neke poprilično čudne stvari. Kao da me upozoravala na nešto... Nisam tada to uopće shvaćala... Sad mi je jasno!"

"Sve se uklapa", rekao je Luke. "Tako je to s ovim slučajem. U početku svatko kaže (kao što si i ti rekla), 'Nemoguće!', a potom nakon što prihvati tu zamisao, sve se uklapa! Grožđe koje je slao gospođi Horton - a ona je mislila kako je bolničarke pokušavaju otrovati! Pa onaj njegov posjet Institutu Wellerman Kreutz - na neki se način domogao neke kulture bakterija i inficirao Humblebyja."

"Ne shvaćam kako je to uspio."

"Niti ja, ali veza postoji. Od toga se ne može pobjeći."

"Ne može... Kao što kažeš, uklapa se. A naravno, on je mogao raditi stvari koje drugi ljudi ne bi mogli! Hoću reći, nitko ne bi posumnjao u njega!"

"Mislim kako je gospođica Waynflete posumnjala. Spomenula je njegov posjet Institutu. Ležerno ga je ubacila u razgovor - ali vjerujem kako se nadala da ću shvatiti njezin mig."

"Dakle, ona je znala cijelo vrijeme?"

"Vrlo je snažno sumnjala. Mislim kako ju je sputavalo to što je nekada bila zaljubljena u njega."

Bridget je kimnula glavom.

"Da, to objašnjava nekoliko stvari. Gordon mi je rekao kako su nekada bili zaručeni."

"Nije htjela, shvaćаш, vjerovati kako je to on. Ali postajala je sve više i više sigurna kako jest. Pokušala mi je dati neke znakove, ali nije mogla učiniti ništa otvoreno protiv njega! Žene su čudna bića! Mislim, na neki način, njoj je još uvijek stalo do njega..."

"Čak i nakon što ju je odbacio?"

"Ona je odbacila njega. Bila je to poprilično ružna priča. Ispričat ću ti je."

Ispričao joj je tu kratku, ružnu epizodu. Bridget je zurila u njega.

"Gordon je to učinio?"

"Da. Još u tim danima, znaš, nije bio posve normalan!"

Bridget je zadrhtala i promrmljala:

"Prije svih tih godina... svih tih godina..."

Luke je rekao:

"Možda se riješio mnogo više ljudi no što ćemo mi ikada saznati! Samo je velik broj smrti u kratkom vremenskom intervalu privukao

pozornost na njega! Kao da je postao nemaran zbog uspjeha!"

Bridget je kimnula glavom. Šutjela je minutu ili dvije, razmišljajući, a potom je naglo upitala:

"Što ti je točno rekla gospođica Pinkerton - u vlaku onoga dana? Kako je počela pričati o tome?"

Luke se počeo prisjećati.

"Rekla mi je kako je na putu za Scotland Yard, spomenula seoskog policajca, rekavši kako je on dobar čovjek ali nije dorastao borbi protiv ubojice."

"Tada je prvi put spomenula tu riječ?"

"Da."

"Nastavi."

"A potom je rekla, 'Iznenadeni ste, vidim. I ja sam bila u početku... Doista nisam mogla vjerovati. Mislila sam da umišljam neke stvari'."

"A zatim?"

"Upitao sam je da li je sigurna da ne umišlja neke stvari - a ona je posve mirno rekla, 'Ah, ne! Možda je prvi put i mogla biti mašta, ali ne i drugi, ili treći, ili četvrti. Nakon toga jednostavno znaš'."

"Prekrasno", komentirala je Bridget. "Nastavi."

" Tako sam joj ja, naravno, povlađivao -rekao sam joj kako sam uvjeren da čini pravu stvar. Bio sam pravi Nevjerni Toma!"

"Shvaćam. Tako je lako biti pametan nakon što se određene stvari dogode! I ja bih isto osjećala, ljubaznost i pokroviteljski odnos prema jednoj staroj dami! Kako se dalje odvijao vaš razgovor?"

"Da se sjetim - aha! Spomenula je slučaj Abercrombie - sjećaš se, velškog trovača. Rekla je kako nije doista vjerovala da je postojao pogled - poseban pogled - kojega bi on uputio svojim žrtvama. Alije počela vjerovati u to nakon što je i sama to vidjela."

"Kojim je riječima to točno rekla?"

Luke je razmišljao, nabravši čelo.

"Rekla je, još uvijek onim finim, damskim glasom, 'Naravno, nisam u to vjerovala kad sam čitala o tome -ali istina je.' A ja sam rekao, 'Sto je istina?' A ona je rekla, 'Taj pogled na nečijem licu.' I tako mi Jupitera, Bridget, način na koji je to rekla posve me dirnuo! Njezin tihi glas i izraz njezina lica poput nekoga tko je doista vidio nešto previše strašno da bi o tome pričao!"

"Nastavi, Luke. Tspričaj mi sve."

"A potom je nabrojala žrtve - Amy Gibbs i Čartera i Tommvoja Piercea, i rekla kako je Tommy bio zločest dječak, a Čarter pijanica. A potom je rekla, 'Ali sada -jučer - bio je to doktor Humbleb' - a on je tako dobar čovjek — doista dobar čovjek'. I rekla je kako joj Humbleby ne bi vjerovao kad bi mu to rekla, nego bi se samo nasmijao!"

Bridget je duboko uzdahnula.

"Shvaćam", reklaje. "Shvaćam."

Luke ju je pogledao.

"Što je, Bridget? O čemu razmišljaš?"

"O nečemu što je gospođa Humbleby rekla jednom prilikom. Upitala sam se - ne, nema veze, nastavi. Što ti je rekla na kraju?"

Luke je ponovio kraj razgovora. Te su riječi na njega ostavile dubok dojam i on ih nikako nije mogao zaboraviti.

"Ja sam rekao kako je teško proći nekažnjen nakon toliko ubojstava, a ona mi je odgovorila, 'Ne, ne, dragi moj dječaće, tu ste u krivu. Vrlo je lako ubiti - sve dok nitko ne sumnja u vas. A znate, osoba o kojoj se radi jest upravo posljednja osoba u koju bi itko posumnjao...'"

Utihnuo je. Bridget je drhtavim glasom rekla:

"Ubiti je lako? Strašno lako -to je prava istina! Ni ne čudim se što su ti te riječi ostale usječene u pamćenju, Luke. Ostat će i u mom - cijeli život! Čovjek poput Gordona Whitfielda -ah! naravno da je lako."

"Neće biti jednostavno dokazati mu to", rekao je Luke.

"Doista tako misliš? Vjerujem kako ću moći pomoći pri tome."

"Bridget, zabranjujem ti -"

"Ne možeš. Ne mogu se samo držati po strani na sigurnom. I ja sam u ovome, Luke. Moglo bi biti opasno -da, to priznajem - ali moram odigrati svoju ulogu."

"Bridget"

"Ja sam u tome. Luke! Prihvatit ću poziv gospođice Waynflete i ostati ovdje."

"Ali draga, preklinjem te -"

"Opasno je za nas oboje. Znam to. Ali oboje smo u tome, Luke - zajedno smo u tome!"

21. "O, zašto hodaš poljima u rukavicama?"

Spokojna unutrašnjost kuće gospođice Waynflete bila je gotovo antiklimaks nakon onog napetog trenutka u automobilu.

Gospođica Waynflete dočekala je Bridgetino prihvaćanje njezina poziva pomalo sumnjičavo, požurivši, međutim, ponoviti svoju ponudu gostoprimstva pokazavši kako su njezine sumnje bile uzrokovane posve drugim razlogom a ne nevoljkošću da primi djevojku.

Luke je rekao:

"Doista mislim kako bi to bilo najbolje, budući da ste tako ljubazni, gospođice Waynflete. Ja ću odsjesti u Zvonima. Više volim da mi Bridget bude na oku no negdje u gradu. Naposljetku, sjetite se što se ondje dogodilo."

Gđica Waynflete je rekla:

"Mislite - Lavinij i Pinkerton?"

"Da. A rekli biste, žarne, kako bi svatko bio razmjerno siguran usred grada punog ljudi."

"Hoćete reći", rekla je gospođica Waynflete, "kako bilo čija sigurnost prvenstveno ovisi o tome želi li ih tko ubiti?"

"Točno. Postali smo ovisni o nečemu što se naziva dobrom voljom civilizacije."

Gospođica Waynflete zamišljeno je kimnula glavom.

Bridget je rekla:

"Koliko dugo ste znali da — da je Gordon ubojica, gospođice Waynflete?"

Gospođica Waynflete je uzdahnula.

"Na to je pitanje teško odgovoriti, draga moja. Pretpostavljam kako sam poprilično sigurna, u dubini duše, već neko vrijeme... Ali dala sam sve od sebe kako ne bih prepoznala to uvjerenje! Znate, nisam željela vjerovati u to, pa sam se zavaravala kako je to samo moja zlobna i monstruoza zamisao."

Luke je otvoreno rekao:

"Zar se nikada niste uplašili - za sebe?"

Gospođica Waynflete razmišljala je nekoliko trenutaka.

"Hoćete reći kako bi Gordon, kad bi posumnjao kako ja znam, mogao pronaći neki način da me se riješi?"

"Da."

Gospođica Waynflete tiho je rekla:

"Naravno, bila sam svjesna te mogućnosti... pokušala sam... paziti na sebe. Ali mislim kako me Gordon ne bi smatrao stvarnom prijateljicom."

"Zašto?"

Gospođica Waynflete porumenjelaje u licu.

"Mislim kako Gordon nikada ne pomislio kako bih ja mogla učiniti nešto da - da ga dovedem u opasnost."

Luke je naglo rekao:

"Otišli ste tako daleko, zar ne, da ste ga upozorili?"

"Da. Točnije, natuknula sam mu kako je čudno što je svatko tko ga je ozlojedio uskoro doživio nekakvu nesreću."

Bridget je upitala:

"I što je on na to rekao?"

Zabrinut izraz pojavio se na licu gospođice Waynflete.

"Uopće nije reagirao na način na koji sam ja očekivala. Doimao se - doista, to je iznimno čudno! - doimao se zadovoljnim... Rekao je, 'Dakle, ti si to primijetila?' Ako smijem upotrijebiti taj izraz, šepurio se."

"Lud je, naravno", rekao je Luke.

Gospođica Waynflete brzo se složila.

"Da, doista, ne postoji nikakvo drugo objašnjenje. On nije odgovoran za svoja djela." Uхватила je Lukea za ruku. "Neće ga - neće ga valjda objesiti, zar ne, gospodine Fitzwilliam?"

"Neće, neće. Vjerujem da će ga poslati u Broadmoor."^[4]

Gospođica Waynflete je uzdahnula i naslonila se.

"Tako mi je drago."

Pogled joj je počivao na Bridget, koja je natmureno gledala u pod.

Luke je rekao:

"Ali još smo vrlo daleko od toga. Obavijestio sam vlasti o tome, i mogu vam reći kako su spremni ozbiljno razmotriti tu stvar. Ali morate shvatiti kako imamo iznimno malo dokaza na koje se možemo osloniti."

"Pronaći ćemo dokaze", rekla je Bridget.

Gospođica Waynfleteju je pogledala. U izrazu njezina lica pojavila se neka crta koja je Lukea podsjetila na nekoga ili nešto što je nedavno vidio. Pokušao je rasvijetliti to mutno sjećanje, no nije uspio. Gospođica Waynflete sumnjičavo je rekla:

"Tako si sigurna, dušo. Pa, možda si u pravu."

Luke je rekao:

"Idem ja automobilom, Bridget, pa ću donijeti tvoje stvari iz Mazora."

Bridget je brzo rekla:

"Idem i ja."

"Više bih volio da ne ideš."

"Da, ali ja bih radije pošla."

Luke je ljutito rekao:

"Nemojmo se igrati majke i djeteta, Bridget! Odbijam tvoju zaštitu!"

Gospođica Waynflete promrmljala je:

"Doista mislim, Bridget, kako će biti posve siguran -u automobilu — i usred bijela dana."

Bridget se pomalo posramljeno nasmiješila.

"Ponašam se blesavo. Ovo sve doista čovjeku sjedne na živce."

Luke je rekao:

"Gospođica Waynflete pratila me kući prije nekoliko dana kako bi me zaštitila. Hajde, gospođice Waynflete, priznajte! Jeste, žarne?"

Priznala je to, osmjehujući se.

"Znate, gospodine Fitzwilliam, bili ste tako potpuno lakovjerni! A da je Gordon Whitfield doista shvatio činjenicu da ste došli ovamo isključivo kako biste se pozabavili tim ubojstvima—pa, ne biste baš bili sigurni. Aonojevrlopust puteljak -svašta se moglo dogoditi!"

"Pa, sada sam svjestan opasnosti", rekao je Luke turobno. "Neće me uhvatiti na spavanju, u to vas uvjeravam."

Gospođica Waynflete reklaje preplašeno:

"Upamtite, on je vrlo lukav. I mnogo pametniji no što vi mislite! Doista, upravo genijalan."

"Upozoren sam."

"Muškarci su hrabri - to se zna", rekla je gospođica Waynflete, "ali ih se mnogo lakše zavara no žene."

"To je istina", reklaje Bridget.

Luke je rekao:

"Ozbiljno, gospođice Waynflete, mislite li vi doista kako samjaubilo kakvoj opasnosti? Mislite li, filmskim rječnikom, da se lord Whitfield doista namjerio da me sredi.

Gospođica Waynflete je oklijevala.

"Mislim", rekla je, "kako je Bridget u mnogo većoj opasnosti. Njezino odbijanje njega krajnja je uvreda! Mislim kako će se vama posvetiti tek nakon što se pozabavi s Bridget. Ali ne sumnjam kako će se prvo okomiti na nju."

Luke je zagundao.

"Najviše bih volio kada bi otišla u inozemstvo - sada -odmah, Bridget."

Bridgetine usne su se stisnule.

"Ne idem."

Gospođica Waynflete je uzdahnula.

"Ti si vrlo hrabro stvorenje, Bridget. Divim ti se."

"I vi biste isto postupili na mom mjestu."

"Pa, možda."

S notom odvažnosti u glasu, Bridget je glasno rekla:

"Luke i ja smo zajedno u ovome."

Ispratila ga je do vrata. Luke je rekao:

"Nazvat ću te iz Zvona kada dođem na sigurno iz lavlje jazbine."

"Da, nazovi."

"Dragamoja, nemoj se uzrujavati! Caki najsposobnijim ubojicama je potrebno nešto vremena kako bi doradili svoje planove! Rekao bih kako ćemo biti sigurni sljedećih dan ili dva. Viši policijski inspektor Battle danas dolazi ovamo iz Londona. Otada nadalje, Whitfield će biti pod nadzorom."

"Zapravo, sveje u redu, i možemo prestati dramatizirati."

Luke je ozbiljno rekao, položivši joj ruku na rame:

"Bridget, draga moja, obećaj mi kako nećeš učiniti ništa nepromišljeno*."

"I ti meni, dragi Luke."

Stisnuo ju je za rame, ušao u automobil i odvezao se.

Bridget se vratila u dnevnu sobu. Gospođica Waynflete brinula se oko sitnica poput prave usidjelice.

"Draga moja, tvoja soba nije još posve spremna. Emily je upravo priprema. Znaš li što ću sada napraviti? Skuhat ću ti šalicu finog čaja! To je upravo ono što ti treba nakon svih tih uznemirujućih događaja."

"To je jako ljubazno od vas, gospođice Waynflete, ali ja doista ne bih čaja!"

Ono što je Bridget htjela bio je jak koktel, koji bi se uglavnom sastojao od džina, no točno je procijenila kako traženje takvog osvježenja vjerojatno neće biti dobro primljeno. Nije nimalo voljela čaj. Od njega bi obično dobivala probavne smetnje. Gospođica Waynflete je, međutim, odlučila kako je čaj upravo ono što je potrebno njezinoj mladoj gošći. Izjurilaje iz sobe i ponovno se pojavila oko pet minuta kasnije, vesela izraza lica, noseći poslužavnik na kojem su stajale dvije elegantne šalice od majsenskog porculana pune mirisnog vrućeg napitka.

"Pravi Lapsang Souchong",^[5] rekla je gospođica Waynflete ponosno.

Bridget, koja je kineski čaj podnosila još slabije no indijski, usiljeno se nasmiješila. U tom se trenutku Emily, sitna djevojka nespretna izgleda s naglašenim trećim krajnikom, pojavila na pragu i rekla:

"Obrostito što smetam, gosoođice - jeste li našli na jastučnice s volanima?"

Gospođica Waynflete žurno je napustila prostoriju, a Bridget je iskoristila tu priliku kako bi izlila svoj čaj kroz prozor, gotovo opekavši Wonky Pooha, koji je bio u cvjetnoj lijeni ispod prozora. Wonky Pooh prihvatio je njezinu ispriku, skočio na prozorsku dasku i počeo se motati oko Bridgetinih ramena, afektirano predući.

"Ljepotane!" rekla je Bridget, pogladivši ga po leđima.

Wonky Pooh izvio je rep i počeo još jače presti.

"Lijepa maco", rekla je Bridget, škakljajući ga po ušima.

U tom trenutku vratila se gospođica Waynflete.

"O, Bože", rekla je. "Jako si se svidjela Wonky Poohu, zar ne? Inače je tako nepristupačan! Pazi mu na uho, draga, u posljednje ga vrijeme, izgleda, jako boli."

Opomena je došla prekasno. Bridget je rukom zavrnila bolno uho. Wonky Pooh je zafrktao prema njoj i otišao, poput mase uvrijeđenog narančastog dostojanstva.

"Ah, dušo, je li te ogrebao?" povikala je gospođica Waynflete.

"Ništa strašno", rekla je Bridget, sišući dijagonalnu ogrebotinu na nadlanici.

"Hoćeš li da ti je premazem jodom?"

"Ma ne, ne treba, u redu je. Nemojmo stvarati paniku."

Gospođica Waynflete doimala se pomalo razočaranom. Osjetivši da je bila nezahvalna, Bridget je žurno rekla:

"Pitam se koliko će se Luke zadržati?"

"Nemoj brinuti, dušo. Sigurna sam kako se gospodin Fitzwilliam zna dobro brinuti za sebe."

"Ah, Luke je čvrst momak!"

U tom je trenutku zazvonio telefon. Bridget se žurno javila. Začuo se Lukeov glas.

"Halo? Jesi li to ti, Bridget? Ja sam u gostionici. Mogu li tvoje krpice pričekati do poslije ručka? Jer Battle je stigao ovamo - znaš na koga

mislim -"

"Onaj viši policijski inspektor iz Scotland Yarda?"

"Da. I želi odmah sa mnom razgovarati."

"U redu je, što se mene tiče. Donesi mi moje stvari poslije ručka, pa ćeš mi ispričati što on kaže o svemu tome."

"Može. Vidimo se, draga moja."

"Vidimo se."

Bridget je spustila slušalicu i prepričala razgovor gospođici Waynflete. Potom je zijevnula. Osjećaj umora nadjačao je njezino uzbuđenje.

Gospođica Waynflete je to primijetila.

"Umorna si, dušo! Najbolje bi bilo da prilegneš - ne, možda to i ne bi bilo tako dobro prije ručka. Upravo sam namjeravala odnijeti neku staru odjeću jednoj ženi koja živi u svojoj kućici ovdje u blizini bil abi to lijepa šetnja poljem. Možda bi htjela poći sa mnom? Taman imamo dovoljno vremena prije ručka."

Bridget je rado pristala na to.

Izišle su na stražnja vrata. Gospođica Waynflete imala je slamnati šešir i, na Bridgetino veliko zaprepaštenje, rukavice.

""Možda završimo na nekom otmjenom mjestu!" pomislila je u sebi.

Gospođica Waynflete neobavezno je razgovarala o različitim seoskim sitnicama dok su hodale. Prešle su preko dvaju polja, a onda skrenule na puteljak koji je vodio kroz krševitu šumicu. Danje bio topao i Bridget je uživala u sjeni stabala.

Gospođica Waynflete predložila je da sjednu i odmore se nekoliko minuta.

"Danas je doista strašno vruće, slažeš li se? Mislim kako će kasnije grmjeti.

Bridget se složila pomalo pospano. Naslonila se na neku uzvisinu - poluzatvorenih očiju - a nekoliko joj se redaka poezije motalo po mislima.

"O, zašto hodaš poljima u rukavicama, ti debela bijela ženo koju nitko ne voli?"

Ali to nije bilo posve točno! Gospođica Waynflete nije bila debela. Promijenila je riječi kako bi više odgovarale.

"O, zašto hodaš poljima u rukavicama, ti vitka sijeda ženo koju nitko ne voli?"

Gospođica Waynflete prenula ju je iz njezinih misli.

"Vrlo si pospana dušo, zar ne?"

Te su riječi bile izrečene nježnim svakodnevnim tonom, ali nešto u njima natjeralo je Bridget da iznenada otvori oči.

Gospođica Waynflete naginjala se naprijed prema njoj. Pogled joj je bio radoznao, a jezikom je nježno oblizala usne. Ponovila je svoje pitanje:

"Vrlo si pospana, zar ne?"

Ovoga puta s lakoćom je prepoznala značenje njezinog tona. Bljesak je prošao Bridgetinim mozgom - svjetleći bljesak razumijevanja, nakon kojega je uslijedila ljutnja zbog vlastite nepronijivosti!

Sumnjajale u istinu, ali nikada to nije bilo više od nejasne slutnje. Htjela se uvjeriti u nju, djelujući u tišini i tajnosti. Ali niti na jedan

trenutak nije shvatila kako će nešto pokušati i protiv nje. Mislila je kako je uspjela posve skriti svoje sumnje. Nije niti sanjala da će tako brzo nešto biti poduzeto protiv nje. Budala - prava budala!

Iznenada je pomislila:

"Čaj - nešto je bilo u čaju. Ona ne zna da gaja nisam niti popila. Ovo je moja prilika! Moram se pretvarati! Pitam se što li mi je stavila? Otrov? Ili samo nešto za spavanje? Očekuje da budem pospana - to je očito."

Ponovno je spustila kapke. Glasom za kojega se nadala da će zvučati kao prirodan pospani glas, rekla je:

"Da - strašno... kako čudno! Ne sjećam se kada mi se zadnji put tako spavalo."

Gospođica Waynflete polako je kimnula glavom.

Bridget ju je promatrala kroz gotovo zatvorene oči.

Pomislilaje:

"U svakom slučaju, mogu se nositi s njom! Moji mišići su dosta jaki - a ona je mršava krhka starica. Ali moram je natjerati da progovori — tako je - natjerati je da progovori!"

Gospođica Waynflete se smiješila. Nije to bio ljubazan smiješak. Bio je lukav i ne baš ljudski.

Bridget je pomislila:

"Izgleda poput koze. Bože! Kako nalikuje na kozu! Kozu je oduvijek bila simbolom zla! Sada shvaćam i zašto! Bila sam u pravu — ona moja nevjerojatna zamisao je bila točna! Niti pakao nije bijesan kao prezrena žena... to je bio početak toga - sve je time rečeno."

Promrmljala je, ovoga puta s posve izvjesnim osjećajem straha u glasu.

"Ne znam što mi je... osjećam se tako čudno - tako vrlo čudno!"

Gospođica Waynflete kratko se osvrnula oko sebe. Nije bilo nikoga na vidiku. Selo je bilo predaleko da bi se čuo povik. Nije bilo nikakvih kuća u blizini. Počelaje odmotavati paket kojega je nosila - paket u kojemu je navodno bila stara odjeća. Očito je i bilo tako. Papir se razmotao, otkrivši meku vunenu tkaninu. A njezine ruke u rukavicama još su nešto tražile u paketu.

"O, zašto hodaš poljima u rukavicama?"

"Da - zašto? Zašto rukavice?"

Naravno! Naravno! Sve je tako savršeno isplanirala!

Omot je pao na stranu. Polako, gospođica Waynflete izvadila je iz njega nož, držeći ga vrlo pažljivo kako ne bi izbrisala otiske prstiju koji su već bili na njemu - na mjestima gdje su ga kratki debeli prsti lorda Whitfielda uhvatili ranije toga dana u salonu Ashe Manora.

Vrlo oštar maurski nož.

Bridget je osjetila slabost. Mora dobiti na vremenu -da, i mora je natjerati da progovori - tu vitku, sijedu ženu koju nitko nije volio. To ne bi trebalo biti teško - ne doista. Jer, zasigurno će htjeti progovoriti, ah, tako jako - ajedina osoba s kojom će ikada razgovarati o tome je upravo netko poput Bridget - netko tko će uskoro biti zauvijek ušutkan.

Bridget je rekla - slabašnim, tihim glasom:

"Što će vam - taj - nož?"

A tada se gospođica Waynflete nasmijala.

Bio je to stravičan smijeh, tih, pjevušeci i damski, a opet posve neljudski. Rekla je:

"Za tebe, Bridget. Za tebe! Mrzim te, znaš, već dulje vrijeme."

Bridget je rekla:

"Zato što sam se trebala udati za Gordona Whitfielda?"

Gospođica Waynflete kimnula je glavom.

"Pametna si. Vrlo si pametna! Ovo će, znaš, biti krunski dokaz protiv njega. Bit ćeš pronađena ovdje, prerezanoga vrata - kao i - njegov nož, i njegovi otisci prstiju na njemu! Mudro sam jutros zatražila da mi ga pokaže!"

A tada sam ga gurnula u svoju torbicu omotanog rupčićem dok ste vi bili gore. Bilo je tako jednostavno! Ali cijelu je tu stvar bilo lako izvesti. Nisam mogla povjerovati."

Bridget je rekla -još uvijek zbunjenim, prigušenim glasom otrovane osobe:

"To -je - zato - što - ste - tako - vraški - pametni..."

Gospođica Waynflete ponovno se nasmijala svojim vragolastim smijehom. S velikim ponosom rekla je:

"Da, uvijek sam bila pametna, čak dok sam još bila djevojka! Ali nisu mi ništa dopuštali... morala sam biti u kući i - ne raditi ništa. A Gordon - sin običnog trgovca, ali primijetila sam da je ambiciozan. Znala sam da će uspjeti u životu. A on me ostavio — ostavio mene. Sve zbog one gluposti s pticom."

Rukama je načinila čudan pokret, kao da nešto izvrće.

Val mučnine ponovno je prošao Bridgetinim tijelom.

"Gordon Ragg usudio se ostaviti mene - kćerku pukovnika Wayntleeta! Zaklela sam se da će mi platiti za to! Razmišljala sam o tome iz noći u noć... a onda smo postali sve siromašniji i siromašniji. Kuća je morala biti prodana. On ju je kupio! Došao je promatrajući me s visoka, ponudivši mi posao u mojoj vlastitoj nekadašnjoj kući. Kako sam ga tada mrzila! Ali nisam mu pokazala svoje osjećaje. To su nas naučili još dok smo bile djevojčice - vrlo dragocjena sposobnost. To je nešto po čemu se vidi kako je tko odgojen."

Šutjela je neko vrijeme. Bridget ju je promatrala, gotovo se ne usudivši niti disati, kako ne bi prekinula njezinu priču.

Gospođica Waynflete tiho je nastavila:

"Cijelo vrijeme sam razmišljala i razmišljala... Prvo sam ga htjela ubiti. Tada sam počela čitati o kriminalistici -potajno, znaš -u knjižnici. I doista, ono što sam pročitala bilo mi je vrlo korisno kasnije u nekoliko navrata. Vrata Amyne sobe, primjerice, okrenula sam ključ u bravi kasnije izvana kliještima nakon što sam zamijenila bočice pokraj njezina kreveta. Kako li je samo hrkala ta djevojka, bilo je poprilično odvratno!"

Zastala je.

"Da vidimo, gdje sam stala?"

Onaj dar kojega je imala Bridget, i koji je šarmirao lorda MWhitfielda, dar savršenog slušatelja, sada joj je dobro došao. Honoria Waynflete mogla je biti ubojica, ali je istovremeno bila i nešto mnogo običnije od toga. Bila je ljudsko biće koje je voljelo pričati o sebi. A s takvom se vrstom ljudskog bića Bridget vrlo dobro snalazila.

Rekla je, a glas joj je u sebi nosio poziv da nastavi:

"Prvo ste ga htjeli ubiti -"

"Da, ali to me ne bi zadovoljilo - bilo je previše obično - moralo je to biti nešto bolje od običnog ubojstva. A tada mi je ovo palo na pamet. Jednostavno mi je sinulo. Morala sam ga natjerati da odgovara za mnogo ubojstava s kojima nije imao nikakve veze. Htjela sam ga načiniti ubojicom! Njega su trebali objesiti za moje zločine. Ili ustanoviti kako je ludi zatvoriti ga do kraja života... To bi moglo biti još i bolje."

Zahihotala se. Stravičnim hihotom... Oči sujoj bile sjajne i zurile u nju čudnim izduženim zjenicama.

"Kao što sam ti rekla, pročitala sam mnogo knjiga o zločinima. Pažljivo sam odabirala svoje žrtve -u početku nije smjelo biti previše sumnje. Znaš", glas joj se produbio, "uživala sam u ubijanju... Ona neugodna žena, Lydia Horton— bila je ohola prema meni -jednom me opisala riječima stara cura. Bilo mi je drago kad se Gordon porječkao s njom. Dvije muhe jednim udarcem, pomislila sam! Kako je bilo zabavno, sjediti pokraj njezina kreveta i usuti joj arsen u čaj, a potom izići van i reći bolničarki kako se gospođa Horton požalila na gorak okus grožđa kojega je poslao lord Whitfield! Ta glupača nikada to nije nikome rekla, sto je bila prava šteta.

Pa onda ostali! Čim bih čula kako Gordon ima nešto protiv bilo koga od njih, bilo je tako lako smjestiti nekakvu nesreću! A on je bio takva budala - takva nevjerojatna budala! Uvjerila sam ga kako postoji nešto posebno u vezi njega! Kako svatko tko mu se usprotivi, to požali. Brzo je povjerovao u to. Jadni dragi Gordon, u sve bi povjerovao. Tako je naivan!"

Bridget se sjetila kako je i sama s prezirom rekla Lukeu:

"Gordon! On bi u svašta povjerovao!"

Lako? Kako lako! Jadni pompozni lakovjerni Gordon.

Ali mora saznati još toga! Lako? I to je bilo lako! Činila je to kao tajnica već godinama. Nenametljivo potala svoje poslodavce da

pričaju o sebi. A ova žena očajnički je željela pričati, hvalisati se svojom vlastitom pameću.

Bridget je promrmljala:

"Ali kako ste to sve uspjeli izvesti? Ne vidim kako ste to mogli."

"Ah, bilo je posve lako! Samo je bilo potrebno malo planiranja! Kada je Amy bila otpuštena iz Manom, odmah sam je zaposlila. Mislim kako je zamisao da upotrijebim boju za šešire bila poprilično mudra - a vrata zaključana iznutra su me oslobodila sumnje. Ali, naravno, nitko ni ne bi posumnjao u mene, jer nisam imala nikakva motiva, a ne možete nekoga osumnjičiti za ubojstvo ako ne postoji motiv. 1 s Čarterom je bilo lako - teturao je u magli i ja sam ga dostigla na brvnu i brzo ga gurnula. Zapravo sam vrlo snažna, znaš."

Zašutjela je i ponovno se začuo onaj užasni tihi hihot.

"Ta cijela stvar je bila tako zabavna! Nikada neću zaboraviti izraz na Tommyjevu licu kad sam ga gurnula s prozora onog dana. Nije niti slutio..."

Nagnula se prema Bridget u povjerenju.

"Ljudi su doista glupi, znaš. To prije nisam shvaćala."

Bridget je jako tiho rekla:

"Ali znači -kako ste vi natprosječno pametni."

"Da - da - možda si u pravu."

Bridget je rekla:

"A dr. Humbleby - to je zasigurno bilo mnogo zamršenije?"

"Da, upravo je zapanjujuće kako mi je to uspjelo. Moglo je ne uspjeti, naravno. Ali Gordon je svima pričao o svom posjetu Wellermanovom

Institutu, pa sam pomislila kako bih to mogla obaviti tako da ljudi upamte taj posjet i kasnije to povezu. A uho Wonkyja Pooha bilo je doista vrlo bolesno, puno se gnojilo. Uspjela sam zabiti vrh svojih škara u liječnikov dlan, a tada sam bila toliko uznemirena i ustrajala sam da mu stavim gazu i omotam ruku. Nije znao kako je gaza bila zaražena iscjetkom iz mačkova uha. Naravno, to nije moralo uspjeti - bio je to doista samo pokušaj. Bila sam presretna kada je upalilo - posebice zato što je Wonky Pooh bio Lavinijin mačak."

Lice joj se natmurilo.

"Lavinia Pinkerton! Ona je pogodila... onaje pronašla Tommyja onog dana. A dok su se Gordon i stari dr. Humbleby prepirali, uhvatila me kako promatram Humblebyja. Nisam bila na oprezu. Upravo sam se pitala kako ću to točno učiniti... I ona je shvatila! Okrenula sam se i ugledala je kako me promatra i - odala se. Shvatila sam da ona zna. Naravno, nije mogla ništa dokazati. To sam znala. Ali svejedno sam se bojala da bi joj netko mogao povjerovati. Plašila sam se kako će joj povjerovati u Scotland Yardu. Bila sam uvjerena kako je upravo onamo pošla onog dana. Bila sam u istom vlaku i slijedila je.

Sve je bilo tako jednostavno. Bila je na otoku posred ceste i prelazila ulicu Whitehall. Bila sam joj za petama. Nije me uopće vidjela. Naišao je veliki automobil i ja sam je gurnula svom snagom. Vrlo sam jaka! Pala je točno ispred njega. Rekla sam ženi koja je stajala pokraj mene kako sam vidjela registarski broj i dala joj broj Gordonova Rollsa. Nadala sam se kako će ga prenijeti policiji.

Sve sreća, automobil se nije zaustavio. Bio je to neki šofer koji se išao provozati bez znanja svog gazde, pretpostavljam. Da, imala sam sreće tada. Uvijek imam sreće. Ona scena neki dan s Riversom, i Luke Fitzwilliam kao svjedok. Bilo mi je tako zabavno navoditi ga na krivi trag!

Čudno kako mi je bilo teško navesti ga da posumnja u Gordona. Ali nakon Riversove smrti moralo je do toga doći.

Moralo je!

A sada - pa, ovo će biti kraj cijele priče." Ustala je i krenula prema Bridget. Tiho je rekla: "Gordon me odbacio! Namjeravao se oženiti tobom.

Cijeloga sam života bila razočarana. Nisam imala ništa - apsolutno ništa..."

"O, vitka sijeda ženo koju nitko ne voli... "

Nagnula se nad nju, s luđačkim pogledom u očima... Nož je bljesnuo...

Svom snagom, Bridget je skočila. Poput tigrice, bacila se na drugu ženu, gurnuvši je unatrag i uhvativši za zapešće desne ruke.

Uhvaćena na prepad, Honoria Waynflete povukla se pred napadom. Ali tada, nakon trenutka koji joj je trebao da uhvati ravnotežu, počela se boriti. Po snazi se njih dvije nisu mogle uspoređivati. Bridget je bila mlada i zdrava, mišića ojačalih sportom. Honoria Waynflete bila je vitko građeno, krhko stvorenje. No, postojao je još jedan faktor na kojega Bridget nije računala. Honoria Waynflete bila je luda. Njezina snaga bila je snaga poremećenoga. Borila se poput samog vruga i njezina je luđačka snaga prevladavala nad snagom zdravih Bridgetinih mišića. Njihale su se naprijed-natrag, a Bridget se borila da oduzme nož iz njezine ruke, dok ga je Honoria Waynflete čvrsto držala. A tada, malo po malo, snaga lude žene počela je prevladavati. Bridget je povikala:

"Luke... Upomoć... Upomoć... "

No nije se mogla nadati da će pomoć stići. Ona i Honoria Waynflete bile su same. Same u gluhom svijetu. Nadljudskom snagom iskrenula je zglob svoje suparnice unazad i naposljetku čula kako nož pada na tlo.

U sljedećem trenutku ruke Honorije Waynflete stisnule su je oko vrata manijakalnim stiskom, iscijediivši život iz nje. Još je jednom po posljednji put prigušeno zastenjala...

22. Gospođa Humbleby govori

Luke je bio ugodno iznenađen likom višeg policijskog inspektora Battlea. Bio je to čvrst čovjek koji je ulijevao povjerenje, široka crvena lica i velikih brkova. Na prvi pogled se nije doimao genijalcem, no drugi bi pogled natjerao promatrača da se zamisli, jer je viši policijski inspektor Battle imao iznimno pronicljiv pogled.

Luke nije učinio pogrešku i podcijenio ga. Već se susretao s ljudima poput Battlea. Znao je kako im se može u potpunosti vjerovati, te da bi njihovi napori uvijek rezultirali nekakvim ishodom. Doista nije mogao tražiti boljeg čovjeka koji bi bio zadužen za rješavanje toga slučaja.

Kada su ostali sami, Luke je rekao:

"Vi ste pomalo prevažana osoba a da bi je poslali ovamo za rješavanje ovakvog slučaja?"

Inspektor Battle se nasmiješio.

"Može se još ispostaviti kako će ovo biti vrlo ozbiljna stvar, gospodine Fitzwilliam. Kad je umiješan čovjek poput lorda Whitfielda, ne želimo da nam se potkrade ikakva pogreška."

"Razumijem to. Jeste li došli sami?"

"Nisam. Sa mnom je još jedan istražitelj. Onjeuonoj drugoj gostionici, Sedam zvijezda, a zadatak mu je da drži oko na njegovom gospodstvu."

"Razumijem."

Battle je upitao:

"Po vašem mišljenju, gospodine Fitzwilliam, nema nikakve sumnje u to tko je počinitelj? Poprilično ste sigurni?"

"Prema postojećim činjenicama, ne vidim kako bi bilo koja druga teorija bila moguća. Želite li da vam iznesem činjenice'?"

"Saznao sam ih, hvala, od gospodina Williama."

"Pa, što vi mislite? Pretpostavljam kako vam se ne čini mogućim da bi čovjek na položaju lorda Whitfielda mogao biti naš zločinac ubojica?"

"Malo je tih stvari koje se meni čine nevjerojatnima", rekao je inspektor Battle. "Kod zločina ništa nije nemoguće. To sam uvijek tvrdio. Da mi govorite kako je neka draga stara usidjelica, ili nadbiskup, ili školarka opasni zločinac, ja ne bih rekao kako nije. Tspitao bih detaljno cijelu tu stvar."

"Ako ste glavne činjenice vezane uz slučaj već saznali od gospodina Williama, samo ću vam ispričati što se dogodilo jutros", rekao je Luke.

U kratkim crtama ispričao mu je scenu s lordom Whitfieldom. Inspektor Battle slušao ga je s velikim zanimanjem.

Rekao je:

"Kažete kako je u ruci držao nož. Je li rekao nešto posebno vezano uz taj nož, gospodine Fitzwilliam? Je li nekome prijetio njime?"

"Ne otvoreno. Spomenuo je oštricu na neki ružan način - nekako povezano s estetikom, što mene nije zanimalo. Vjerujem niti gospođicu Waynflete."

"To je dama o kojoj ste pričali - ona koja poznaje lorda Whitfielda cijeli život, i koja je nekada bila zaručena za njega?"

"Točno."

Inspektor Battle je rekao:

"Mislim kako se ne morate brinuti za mladu gospođicu, gospodine Fitzwilliam. Odredit ću nekoga tko će je neprestano držati na oku. Uz to, i uz Jacksona koji će pratiti Whitfielda, ne bi trebalo biti nikakve opasnosti da će se što dogoditi."

"Doista ste mi rasteretili misli", rekao je Luke.

Inspektor je sućutno kimnuo.

"U vrlo ste nezavidnom položaju, gospodine Fitzwilliam. Zabrinuti ste za gospođicu Conway. Upozoravam vas, ne očekujem kako će ovo biti jednostavan slučaj. Lord Whitfield je zasigurno vrlo lukav. Vjerojatno će se pritajiti na duže vrijeme. To jest, ako nije stigao do posljednje faze."

"A što nazivate posljednjom fazom?"

"Stanje u kojem je egoizam toliko ojačao da ubojica misli kako ga jednostavno ne mogu otkriti! Kako je on prepametan, a svi ostali preglupi! Tada ćemo ga, naravno, uhvatiti!"

Luke je kimnuo. Ustao je.

"Pa", rekao je. "Želim vam sreću. Dopustite da vam pomognem kako god budem mogao."

"Naravno."

"Nemate nikakav prijedlog?"

Battle je neko vrijeme razmišljao o tom pitanju.

"Mislim da ne. Barem ne u ovom trenutku. Samo želim vidjeti kako općenito stoje stvari ovdje. Možda bismo mogli ponovno

porazgovarati navečer?"

"Rado."

"Tada ću bolje znati na čemu smo."

Luke je osjetio kako je utješeno i smireno. Mnogi bi ljudi imali taj osjećaj nakon razgovora s inspektorom Battleom.

Pogledao je na svoj sat. Da ode posjetiti Bridget prije ručka?

Bolje ne, pomislio je. Gospođica Waynflete će se možda osjećati obveznom pozvati ga da im se pridruži na ručku, a to bi moglo stvoriti probleme u njezinom kućanstvu. Sredovječne dame, Luke je znao iz iskustva sa svojim tetkama, često bi se znale uzrujavati oko takvih sitnih kućanskih problema. Pitao se je li gospođica Waynflete bila ičija tetka? Vjerojatno.

Odšetao je do vrata gostionice. Osoba odjevena u crno koja je žurila niz ulicu iznenada se naglo zaustavila kad ga je ugledala.

"Gospodine Fitzwilliam."

"Gospođo Humbleby."

Prišao joj je i pružio joj ruku.

Rekla je:

"Mislila sam da ste otišli?"

"Nisam - samo sam promijenio boravište. Sad sam odsjeo ovdje."

"A Bridget? Čujem da je otišla iz Ashe Manora?"

"Da, jest."

Gospođa Humbleby je uzdahnula.

"Tako mi je drago - neizmjereno drago što je otišla iz Wychwooda."

"Ne, još je uvijek ovdje. Zapravo, odsjela je kod gospođice Waynflete."

Gospođa Humbleby odmaknula se jedan korak unatrag. Njezino lice, primijetio je Luke iznenađeno, izgledalo je iznimno uznemireno.

"Odsjela je kod Honorije Waynflete? O, ali zaštotamo?"

"Gospođica Waynflete ljubazno ju je pozvala da provede kod nje nekoliko dana."

Gospođa Humbleby je zadrhtala. Primaknula se Lukeu i uhvatila ga za ruku.

"Gospodine Fitzwilliam, znam kako nemam pravo ništa reći - apsolutno ništa. Doživjela sam mnogo nesreće i tuge u posljednje vrijeme i - možda - zbog toga umišljam neke stvari! Ti moji osjećaji mogli bi biti samo bolesničke tlapnje."

Luke je obazrivo rekao:

"Koji osjećaji?"

"Ovo uvjerenje koje imam - o zlu!"

Plaho je pogledala Lukea. Vidjevši kako je on samo ozbiljno pognuo glavu i nije izgledao kao da je posumnjao u njezinu izjavu, nastavila je:

"Toliko zla - ta mi pomisao ne da mira - zla ovdje u Wychwoodu. A ta žena je u ishodištu svega toga. Sigurna sam u to!"

Luke je bio zbunjen.

"Koja žena?"

Gospođa Humbleby je rekla:

"Honorija Waynflete je, sigurna sam, vrlo zla žena! Ah, vidim, ne vjerujete mi! Nitko nije vjerovao niti Laviniji Pinkerton. Ali obje smo to osjetile. Ona je, mislim, znala više toga noja... Upamtite, gospodine Fitzwilliam, ako žena nije sretna, u stanju je učiniti strašne stvari."

Luke je ljubazno rekao:

"To bi moglo biti - da."

Gospođa Humbleby brzo je nastavila:

"Ne vjerujete mi? Pa, zašto i biste? Ali ne mogu zaboraviti dan kad je John došao kući umotane ruke iz njezine kuće, iako se smijao i govorio kako je to samo ogrebotina."

Okrenula se.

"Do viđenja. Molim vas, zaboravite ovo što sam upravo rekla. Ja -ja se ne osjećam baš najbolje ovih dana."

Luke ju je promatrao dok je odlazila. Pitao se zašto je gospođa Humbleby nazvala Honoriju Waynflete zlom ženom. Jesu li dr. Humbleby i Honorija Waynflete bili prijatelji, i je li liječnikova supruga bila ljubomorna?"

Kako je ono rekla? "Nitko nije vjerovao niti Laviniji Pinkerton." Dakle, Lavinia Pinkerton je zasigurno povjerala neke od svojih sumnji gospođi Humbleby.

Naglo mu se vratilo sjećanje na željeznički vagon i zabrinuto lice fine stare dame. Ponovno je začuo ozbiljan glas koji je govorio, "Taj pogled na nečijem licu ". 1 način na koji se njezino vlastito lice promijenilo kao da je nešto vrlo jasno vidjela u svojim mislima. Samo na trenutak, pomislio je, lice joj je bilo poprilično drukčije, usne razmaknute i imala je čudan, gotovo naslađujući pogled u očima.

Izenenada je pomislio: Ali vidio sam nekoga tko je upravo tako izgledao - taj isti izraz... Poprilično nedavno - kada? Jutros! Naravno! Na gospođici Waynflete, kada je promatrala Bridget u salonu u Manom.

I posve iznenada pojavilo mu se još jedno sjećanje. Jedno od prije mnogo godina. Njegova tetka Mildred, kako govori, "Izgledalaje, znaš, dušo, gotovo slaboumno!" i samo na trenutak njezino je drago, razumno lice imalo taj imbecilni, bezumni izraz...

Lavinia Pinkerton govorila je o izrazu kojega je vidjela na muškarčevom licu -ne, na nečijem licu. Je li bilo moguće dajee, samo na trenutak, njezina bujna mašta reproducirala izraz kojega je vidjela - izraz lica ubojice koji promatra svoju sljedeću žrtvu...

Napola svjestan svojih postupaka, Luke je ubrzao korak prema kući gospođice Waynflete.

Glas u njegovom mozgu neprestano mu je ponavljao:

"Ne muškarac - nije niti spomenula muškarca - ti si pretpostavio kako je riječ o muškarcu jer si zamišljao muškarca, ali ona to nikada nije rekla. O, Bože, jesam li posve lud? Ono na što mislim nije moguće... zasigurno nije moguće - to ne bi imalo nikakva smisla... Ali moram stići do Bridget. Moram se uvjeriti kako je s njom sve u redu... Te oči -te čudne jantarne svijetle oči. Ah, lud sam! Zasigurno sam lud! Whitfield je zločinac! Mora biti. On je to praktički rekao.

A ipak, kao u noćnoj mori, vidio je lice gospođice Pinkerton s trenutnim izrazom nečega užasnog i ne baš posve razumnog.

Sitna sluškinja otvorila mu je vrata. Pomalo začuđena njegovom silovitošću, rekla je:

"Gospođica je izišla. Tako mi je rekla gospođica Waynflete. Pogledat ću je li gospođica Waynflete kod kuće."

Progurao se pokraj nje i ušao u salon. Emily je otrčala gore. Vratila se dolje bez daha.

"I gospodarica je vani."

Luke ju je zgrabio za ramena.

"Kojim putem? Kamo su otišle?"

Tupo je zurila u njega.

"Zasigurno su izišle na stražnja vrata. Vidjela bih ih da su izišle naprijed, jer prozor kuhinje je okrenut na tu stranu."

Slijedila ga je kad je istrčao kroz vrata u maleni vrt i dalje kroz njega. Neki je čovjek šišao živicu. Luke mu je prišao i postavio mu pitanje, trudeći se da mu glas ostane normalan.

Čovjek je polako rekao:

"Dvije dame? Jesam. Prije nekog vremena. Užinao sam ispod živice. Mislim kako me nisu primijetile."

"Kojim su puteni otišle? "

Očajnički je to pokušavao izgovoriti normalnim glasom. No oči njegova sugovornika malo su se raširile dok mu je polako odgovarao: . .

"Preko onih polja... Onim putem. Ne znam kamo su otišle nakon toga."

Luke mu je zahvalio i potrčao. Njegov jak osjećaj žurbe sada se još produbio. Mora ih sustići - moral Možda je posve poludio. Najvjerojatnije samo prijateljski šecu, ali nešto iznutra nagonilo ga je na žurbu. Još brže!

Prešao je dva polja i oklijevajući stao na puteljku. Kojim putem sada?

A tada je začuo povik - slabašan, dalek, ali prepoznatljiv...

"Luke, upomoć." I ponovno, "Luke... "

Utrčao je u šumarak i bez pogreške potrčao u smjeru iz kojega je došao povik. Čuli su se i drugi zvukovi -hrvanj a - teškog disanja - tihi krkljajući jauk.

Izišao je između stabala točno na vrijeme kako bi otrgnuo ruke lude žene s vrata njezine žrtve, kako bi je uhvatio, pomahnitalu, zajapurenu, zapjenjenu, sve dok naposljetku uz grčeviti drhtaj nije postala posve ukočena u njegovom stisku.

23. Novi početak

"Ali ne razumijem", rekao je lord Whitfield "Jednostavno ne razumijem."

Trudio se očuvati svoje dostojanstvo, ali ispod pompozne vanjšine bio je očit bijes. Jedva je uspijevao povjerovati u sve te nevjerojatne stvari koje su mu pričali.

"Stvari stoje ovako, lorde Whitfield", rekla je Bridget strpljivo. "Za početak, u toj je obitelji već bilo ludila. To smo upravo saznali. Čest je to slučaj u tim starim obiteljima. Rekla bih da je imala predispoziciju za to. A osim toga, ona je bila vrlo ambiciozna dama - i bila je izigrana. Najprije u pitanju karijere, a potom i ljubavi." Zakašljao je. "Čujem da ste vi ostavili nju?"

Lord Whitfield ukočeno je rekao:

"Ne sviđa mi se ta riječ ostaviti."

Inspektor Battle ublažio je svoj izričaj.

"Vi ste prekinuli zaruke?"

"Pa -da."

"Recite nam zašto, Gordone", rekla je Bridget.

Lord Whitfield porumenio je u licu. Rekao je:

"Ah, u redu, ako baš moram. Honoria je imala kanarinca. Jako ga je voljela. Uzimao je komadiće šećera s njezinih usana. Jednoga dana ju je poprilično jako ključnuo. Razljutila se i podigla ga - i - zavrнула mu vratom! Ja -ja nisam nakon toga mogao imati iste osjećaje prema njoj. Rekao sam joj kako mislim da smo oboje pogriješili.'

Battle je kimnuo glavom. Rekao je:

"To je bio početak svega! Kao što je i rekla gospođici Conway, usmjerila je svoje misli i svoje nesumnjive umne sposobnosti isključivo prema jednom cilju."

Lord Wliitfield s nevjericom je rekao:

"Kako bi mene osudili kao ubojicu? Ne mogu u to vjerovati."

Bridget je rekla, "Istina je, Gordone. Znaš, i sam si bio iznenađen onom nevjerojatnom slučajnošću da je svatko tko bi te uzrujao istoga trenutka doživio nekakvu nesreću."

"Ali za to je postojao razlog."

"Honorina Waynflete je bila razlog", rekla je Bridget. "Daj, utuvi si u glavu, Gordone, da nije Providnost gurnula Tommyja Piercea kroz prozor, niti ubila sve ostale. Bila je to Honorina."

Lord Whitfield odmahnuo je glavom.

"Sve mi se to čini posve nevjerojatnim!" rekao je.

Battle je rekao:

"Rekli ste kako ste jutros dobili poruku telefonom?"

"Da - točno oko podne. Zamoljen sam da odmah odem do šume Shaw, budući da mi ti, Bridget, imaš nešto za reći. Nisam trebao doći automobilom, nego pješice."

Battle je kimnuo.

"Točno tako. To bi bio kraj. Gospođica Conway bi bila pronađena prerezana vrata; a pokraj nje vaš nož s vašim otiscima prstiju! A vi sami bi se našli u blizini upravo u to vrijeme! Ne biste imali šanse. Svaka porota na svijetu bi vas proglasila krivim."

"Mene?" rekao je lord Whitfield, zbunjen i rastresen. "Svatko bi povjerovao u takve priče o meni?"

Bridget je obazrivo rekla:

"Ja nisam, Gordone. Ja nisam povjerovala u to."

Lord Whitfield hladno ju je pogledao, a potom ukočeno rekao:

"S obzirom na moj karakter i moj ugled u društvu, vjerujem kako nitko ni na trenutak ne bi povjerovao u tako monstruozne optužbe!"

Izišao je dostojanstveno i zatvorio vrata za sobom.

Luke je rekao:

"Nikada neće shvatiti da je doista bio u opasnosti!"

A potom je nastavio:

"Hajde, Bridget, ispričaj mi kako si posumnjala u gospođicu Waynflete."

Bridget je objasnila:

"Bilo je to dok si mi ti govorio kako je Gordon ubojica. Nisam to mogla vjerovati! Znaš, tako dobro ga poznajem. Bila sam mu tajnica dvije godine! Poznajem gau dušu! Znam kako je pompozan i sitničav i potpuno opsjednut sam sobom, ali također znam kako je vrlo blaga osoba i gotovo apsurdno nježna srca. Zabrinjavalo bi ga čak i kad je trebao ubiti osu. Ta priča kako je ubio kanarinca gospođica Waynflete - bila je posve netočna. On to jednostavno ne bi mogao učiniti. Jednom mi je rekao kako je on ostavio nju. A sad si mi ti ustrajno pričao kako je bilo obrnuto. Pa, moglo je biti i tako! Možda mu njegov ponos nije dopuštao priznati kako ga je ona odbacila. Ali ne i priča o kanarincu! To jednostavno nije bio Gordon! Čak nije niti išao u lov, jer bi mu pozlilo od pogleda na mrtve životinje.

Stoga sam jednostavno znala kako je taj dio priče neistinit. Ali, ako je doista bilo tako, onda je gospođica Waynflete zasigurno lagala. A kada malo bolje razmisliš, to je doista bila nevjerojatna laži. Iznenada sam se upitala nije li ona još nešto slagala. Bila je vrlo ponosna žena - to se lako može primijetiti. To što je bila tako odbačena zasigurno je jako povrijedilo njezin ponos. Vjerojatno ju je to strašno razljutilo, pa se odlučila osvetiti lordu Whitfieldu - posebice, osjetila sam, kada se vratio kasnije bogat i uspješan. Pomislila sam, 'Da, vjerojatno bi uživala u tome da mu podmetne nekakav zločin.' A potom sam osjetila nekakvu čudnu aktivnost u mozgu i pomislila - a što ako je sve što ona govori laž- i iznenada sam shvatila kako bi žena poput nje vrlo jednostavno mogla nekoga zavarati!

I pomislila sam, 'Znam da zvuči nevjerojatno, ali pretpostavimo da je ona ubila sve te ljude i utuvala Gordonu u glavu ideju kako je to nekakva božanska odmazda!' Bilo bi joj posve jednostavno uvjeriti ga u to. Kao što sam ti već jednom rekla, Gordon bi u sve povjerovao! I pomislila sam, 'Je li ona mogla počinuti sva ta ubojstva?' I shvatila sam da je mogla! Moglaje gurnuti pijanog čovjeka - i gurnuti dječaka kroz prozor, a Amy Gibbs je umrla u njezinoj kući. I gospođu Horton, također - Honoria Waynflete stalno ju je posjećivala dok je bila bolesna. S dr. Humblebyjem mi je bilo nešto teže.

Tada još nisam znala kako Wonky Pooh ima zagnojeno uho i kako je zarazila gazu koju mu je stavila na ruku. Smrt gospođice Pinkerton bila mi je još neobjašnjivija, jer nisam mogla zamisliti gospođicu Waynflete preodjevenu u šoferu za upravljačem Rollsa.

A tada sam iznenada shvatila kako je to ubojstvo zapravo bilo najjednostavnije izvesti! Samo ju je gurnula s leđa - što se vrlo lako učini u gomili. Automobil se nije zaustavio i tu je ugledala novu priliku i rekla nekoj drugoj ženi kako je vidjela registarsku pločicu i dala broj Rollsa lorda Whitfielda.

Naravno, sve mi je to bilo zbrkano u glavi. Ali ako Gordon posve sigurno nije počinio ubojstva - a u to sam bila uvjeren - da, znala sam kako on to nije počinio - pa, tko onda jesti A odgovor mi se činio posve jasnim. 'Netko tko mrzi Gordona!' A tko mrzi Gordona? Pa, naravno, Honoria Waynflete.

A tada sam se sjetila kako je gospođica Pinkerton definitivno govorila o muškarcu kao ubojici. To je srušilo u vodu cijelu moju savršenu teoriju, jer, da gospođica Pinkerton nije bila u pravu, ne bi bila ubijena... Stoga sam te zamolila da mi ponoviš točne riječi gospođice Pinkerton i uskoro sam otkrila kako nije doista rekla 'muškarac' niti jednom. Tada sam osjetila kako sam na pravom tragu! Odlučila sam prihvatiti poziv gospođice Waynflete da boravim neko vrijeme kod nje i pokušati nekako izvući od nje istinu."

"Ne rekavši meni niti riječi o tome?" rekao je Luke ljutito.

"Ali, dragi moj, bio si tako siguran - a ja nisam bila nimalo sigurna! Sve mi je bilo nejasno i sumnjivo. Ali nisam niti sanjala da ću biti u bilo kakvoj opasnosti. Mislila sam kako ću imati dovoljno vremena..."

Zadrhtala je.

"O, Luke, bilo je strašno... Njezin pogled... I taj užasan, neljudski smijeh..."

Luke je rekao, pomalo zadrhtavši:

"Nikada neću zaboraviti kako sam stigao onamo u posljednjem trenutku."

Okrenuo se inspektoru Battleu. "Kako joj je sada?"

"Posve je skrenula", rekao je Battle. "To se događa, znate. Ne mogu se suočiti sa šokom da ipak nisu tako pametni kao što su smatrali."

Luke je skrušeno rekao:

"Pa, izgleda da baš i nisam nekakav policajac! Niti jednom nisam posumnjao u Honoriju Waynflete. Vi biste to bolje obavili, Battle."

"Možda, gospodine, a možda i ne bih. Sjetite se kako sam vam rekao da kod zločina ništa nije nemoguće. Spomenuo sam i dragu staru usidjelicu, vjerujem."

"Također ste spomenuli i nadbiskupa i školarku! Treba li to značiti da sve te ljude smatrate potencijalnim zločincima?"

Battleov smiješak se razvukao u osmijeh.

"Svatko može biti zločinac, gospodine, to je ono što sam htio reći."

"Osim Gordona", rekla je Bridget. "Luke, idemo ga pronaći."

Pronašli su ga u radnoj sobi dok je nešto užurbano pisao.

"Gordone", rekla je Bridget tihim i krotkim glasom. "Molim te, sada kad sve znaš, hoćeš li nam oprostiti?"

Lord Whitfield samilosno ju je pogledao.

"Naravno, draga moja, naravno. Shvaćam istinu. Bio sam zaposlen čovjek. Zapostavio sam te. Zapravo je stvar u tome što, kako je to Kipling mudro sročio: 'Najbrže putuje onaj tko putuje sam. Moj životni put je usamljen'." Povukao je ramena unatrag. "Na svojim plećima nosim veliku odgovornost. Moram je ponijeti sam. Za mene ne može biti prijateljstva, niti olakšavanja tereta - moram kroz život kročiti sam - sve dok ne posrnem."

Bridget je rekla:

"Dragi Gordone! Doista si ljubazan!"

Lord Whitfield se namrštio.

"Nije tu ljubaznost u pitanju. Zaboravimo sve te gluposti. Ja sam vrlo uposlen čovjek."

"Znam da jesi."

"Dogovaram sve za početak niza Članaka. Zločini koje su počinile žene."

Bridget ga je promatrala s divljenjem.

"Gordone, mislim kako je to izvrsna zamisao."

Lord Whitfield ispuhao je prsa.

"Zato me, molim vas, ostavite. Ne smije me nitko ometati. Imam mnogo posla kojega valja obaviti."

Luke i Bridget iskrali su se iz prostorije.

"Ali on je doista sladak!" reklaje Bridget.

"Bridget, pomislit ću kako si zaljubljena u tog čovjeka!"

"Znaš Luke, vjerujem da sam bila."

Luke je gledao kroz prozor.

"Bit će mi drago otići iz Wychwooda. Ne sviđa mi se ovo mjesto. Ovdje ima mnogo zla, kao što bi rekla gospođa Humbleby. Ne sviđa mi se kako se Ashe Ridge nadvija nad selom."

"Kad već govorimo o grebenu, što je s Ellsworthyjem?"

Luke se pomalo posramljeno nasmiješio.

"S onom krvlju na njegovim rukama?"

"Da."

"Izgleda da su žrtvovali bijelog pijetla!"

"Kako odvratno!"

"Mislim kako će se nešto neugodno dogoditi našem gospodinu Ellsworthyju. Battle planira maleno iznenađenje."

Bridget je rekla:

"A jadni bojničnik Horton nikada i nije pokušao ubiti svoju suprugu, a gospodin Abbot, pretpostavljam, samo je dobio neko kompromitirajuće pismo od neke dame. Dr. Thomas je samo fini mladi liječnik."

"On je umišljeni magarac!"

"Kažeš to samo zato što si ljubomoran na to što se ženi s Rose Humbleby."

"Ona je predobra za njega."

"Uvijek sam osjećala kako ti se ta djevojka sviđa više no ja!"

"Draga, zar ne misliš da se smiješno ponašaš?"

"Ne, ne mislim."

Nekoliko je trenutaka bila tiho, a potom je rekla:

"Luke, sviđam li ti se sada?"

Pomaknuo se prema njoj, ali ona ga je odgurnula.

"Rekla sam sviđam li ti se, Luke, a ne voliš li me."

"Ah! Shvaćam... Da... Sviđaš mi se, Bridget, isto kao što te i volim."

Bridget je rekla:

"I ti se meni sviđaš, Luke..."

Nasmiješili su se jedno drugome -pomalo plaho - poput djece koja su se sprijateljila na zabavi.

Bridget je rekla:

"Sviđanje je mnogo važnije od ljubavi. Ono traje. Želim da ovo što mi imamo potraje, Luke. Ne želim da se samo volimo i vjenčamo i umorimo se jedno od drugog, i poželimo se vjenčati s nekim drugim."

"Ah! Draga moja, znam. Želiš stvarnost. I ja također. Ono što mi imamo trajat će zauvijek jer je zasnovano na stvarnosti."

"Je li to istina, Luke?"

"Istina je, moja draga. Zbog toga sam te se, mislim, i bojao zavoljeti."

"I ja sam se bojala zavoljeti tebe."

"Bojiš li se sada?"

"Ne."

Rekao je:

"Bili smo tako blizu Smrti. Sada - to je gotovo! Sada započinjemo Život..."

Napomene

[1] *U originalu Belisha Beacon, stup s narančastim treptavim svjetlom.*

[2] *U originalu Fiddle de dee, fiddle de dee, the fly has married the bumble bee; posljednje dvije riječi asociraju na prezime Humbleby (op. prev.).*

[3] *U zdravom tijelu zdrav duh (op. prev.).*

[4] *Bolnica osnovana 1863., udaljena 50-ak km od Londona, u kojoj su osim mentalnih bolesnika boravili i umno poremećeni zločinci (op. prev.).*

[5] *Poznati čaj iz kineske provincije Fuji, egzotična okusa i crvenkasto-narančaste boje (op. prev.).*

